

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
ÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 709.

Élt hat hetet.

Budapest, szeptember 24.

A híres, nevezetes bankkarta a mai napon elhalálozott. „Élt hat hetet!” — fogják írni a fejfájára, mert az a hónap, mely még ezután a föloszlás kimondására következik, nem számít. Ez a hónap már csak arra való lesz, hogy az örökösök megosztozzanak a hagyatékon. A karta visszavonhatatlanul, a föltámasztás reménye nélkül kiszendetett.

Szives-örömet írjuk meg róla a nekrológot. Csecsemőkornál tovább nem élhetett, mert idétlen monstrum volt. Falánk szörnyetegnek indult, léte első óráiban piócza-éhséggel vetette magát a magyar közéletre, hogy a gazdasági élet vérét elszívja. De már születése pillanatában benne volt az eredendő kórság, mely ma megölte. Szegény kicsi féreg, nem tudott megnőni! A maga mohósága ölte meg, a helyes számítás mértékét tévesztő határtalan kapzsiság. Agyonmorzsolódott a rázuduló konkurrenzia malomköve közt. A természetes verseny szivta ki csontjaiból a velőt.

Requiescat in pace! És jegyezzük fel tanuság gyanánt, hogy egy vagy két tuczat pénzintézetnek — még a legnagyobbaknak sem — lehet annyi ereje ebben az országban, hogy adófizető vazallusává tegye a magyar gazdasági piacot. Sőt, hogyha az összes pénzintézetek vidéken és fővárosban összefog-

nának, ezeknek sem lenne annyi hatalmuk, hogy nekik tetsző nivóra csigázzák fel a pénz árát, magasabbra, mint amilyen fok a világpiac adott helyzetéből és a magyar hitelügyek természetéből folyik. A folyó vizét nem lehet hegybe gyűjteni, mert minden vízcepp a benne rejtőző fizikai törvények útját követi s mindig lefelé gördülve a lejtőn, a vízszin nivóját egyengeti. Az ezüst és aranypénzek törvénye is ugyanez. A pénz csak olyan áru, mint akármilyen más; ez is a kereslet és a kínálat törvényét követi. Ha a magyar tőkereserveórok mesterséges duzzasztással akarják felcsigázni a pénz árát, az internacionális pénzoczeán tör be a határokon s tölti ki azokat a folytonossági hiányokat, amelyek a hitelkereső magyar piacon támadnak.

Ezt a törvényt a legutolsó alapvizsgáló jogász is tudja, csodálatos, hogy a magyar bankok vezetőinek, a hírneves pénzkapacitásoknak a maguk kárán kellett megtanulniok. A dúsgazdag pénzintézetek szövetségén kívül egy-két bank s a vidéki pénzintézetek összefogó ereje elégséges volt ahoz, hogy a karta tüzes betörésmentes Wertheimskerényeinek megkerülésével, külön medret ásson a külföldi tőkének. S a karta, mely azzal a célzattal alakult, hogy gögös czézár módjára maga diktálja a föltételeket, egyszerre azt vette észre, hogy támadó félből ő maga lett a megtámadott: a

hitel kereső felek szépen megköszönték a drága pénzt és nem kértek belőle. Kaptak másutt olcsóbbat. A karta kasszáiban megpenészedett a pénz, megcsapant a forgalom, csökkent a haszon.

Igy lón szomorú és korai vége a megindult kalóz-hadjáratnak. S a kísérlet kudarcza után megkönnyebbülve lélekkel föl az egész magyar közélet. Mert ha sikerül a kapzsi számítás tervezett puccs, nincsen Magyarországon ember, aki ne lett volna — közvetlenül vagy közvetett módon — a bankkarta adófizetője. A karta egy, usque másfél százalékkal akarta csigázni a prima váltók leszámítolási kamatját. Ami azt tette volna, hogy a legjobb magyarországi czegek és a legmegbízhatóbb apróbb magyar pénzintézetek mindenkor egy, usque egy és fél perccenttel magasabb kamatot fizettek volna, mint amennyit ugyanakkor az Osztrák-Magyar Bank számol. Itt melleleg, mint jellemző momentumot, megjegyezzük, hogy ugyanazok a közgazdasági kapacitások, akik benne voltak a bankkartaiban s osztakozni akartak a mesterségesen fölszigáztott uszorakamat hasznában, hogyha szakvéleményeket kérnek tőlük, éppen azzal indokolják a közös bankhoz való ragaszkodásukat, hogy az önálló magyar bank, az ország passzív fizetési mérlegére tekintettel, aranykészlete védelmére kénytelen lenne magasabb kamatlábat állapítani meg, mint amilyen a

Egy szegény színésznő története.

Írta: G. Miklósy Ilona.

Eppen három esztendeje, hogy ügyes-bajos dolgom akadt a fővárosban. Egyedül utaztam föl és mivel — mint aféle ideges, ijedős asszony — irtóztam a magányos szállóbeli élettől, fölkértem egyetlen budapesti rokonomat, hogy fogadjon el vendégül pár napra.

Eppen jókor érkeztem.

Rokonom egyik fővárosi színház érdemében dus tagja volt. De jelenleg — heves természetű, temperamentumos asszony — holmi igazságtalanul elszendetett pénzbüntetésért, melyet a színházi törvényszék drákói szigora rótt rá, összekülönbözött a direkciójával. És most, mint egy női Koriolánus, szilaj haragban élt imádott színházától távol.

Nagy örömmel fogadta betoppánásomat, mert a vendéglátás izalma kis időre elvonta egyéni gondjaitól.

Füresa, ódon házban lakott a Kerepesi-ut végén. Alig pár lépésnyi udvari szobácska — elragadó kilátással egy köfaragó sörkőraktárára — nyári konyhának kinevezett sötét kis sikátor, — cnyiből való egész lakosztálya.

Szobája telve volt pályatársaitól kapott arcképpel és hajdani diadalok (vidéken primadonnáskodott valaha) emlékeivel.

Jól éreztem magamat nála, mert megtaláltam azt, amit én régen nélkülöztem: egy kis színházi levegőt. Folyton ki- s bejártak nála a színészek és színésznők. Különösen sok vidéki kolégája kereste fel. Szomoruzemű, halványképű,

fáradt alakok. A muzsa mostoha gyermekei, akik még ilyenkor is szerződés nélkül kóboroltak fönn Pesten, egy kis jó szerencsét vártak.

Csaknem naponként ebédelt nálunk egy pár közülük.

Rokonom igen jószívű teremtés, jó lélekkel traktálta őket. Még akkor is, ha előbb Kata néni — öreg, hü cselédjének — a zálogházba kellett vándorolnia dicsőséges multjának legragyozóbb emlékével: vidéki tisztelőitől kapott — ezüst koszorújával.

Egy napon éppen ebédhez készültünk. Nem volt olyan csodaszép, enyhe őszi, mint az idén. Rideg, zord, szeles idő járt.

Kata néni, ki nagyon féltette öreg, csúztól gyötört tagjait a nyári konyha szellős levegőjétől, engedelmet kapott, hogy takaréktűzhelyét bent a szobában állítsa föl.

Az egész lakosztályt elárasztotta a remekbe készült töltöttkáposzta pazar illata. Nem tagadom, olyan kéjjel szívtam magamba e fejedelmi illatot, mint akár az olympusi istenek az ambróziát és nektárt.

Egész délelőtt csavarogtam a városban s éppen nem gyöngéd női lényhez illően éheztem meg. Rokonom étvágya pedig állandóan arányban volt testi terjedelme súlyos voltával.

Igy tehát pompás jókedvvel ültünk le az asztalhoz, csak úgy kettecskén. Mára — csodálatosképpen — nem akadt vendégünk. Kata néni örege lassusággal tipegett tűzhelye körül, még egy utolsó esetvonást adva a pompás ételnek egy jó csomó tejjel.

Türelmetlenül lestük minden mozdulatát és pajkos jókedvvel dudogtunk a Kis hercegből: — „Jó ez a kis, jó ez a kis nyomoruság.” — mi-

kor energikus kopogás hangzott a nyári konyha aiján.

KKata néni morogva ment ajtót nyitni. Hiányos fogsora közt tiszteletlen kifejezésekkel:

— Már megint egy pár éhenkórász, ingyen-élő!

Alacsonytermetű, különös nőszemély lépett be hozzánk. A hideg idő ellenére vékony lüszterruha és kabát fődte törékeny tagjait. Szoknyája elől nagyon rövid volt s azonnal láttam, hogy kivágott szinpadai szalagesokros cipőjét viseli.

Na, de aztán — kárpótlásul — annál melegebb, bozontos szőrű télisapka fődte már kissé őszbe vegyült fekete fürtjeit. Csuf buldogg-kutyát húzott maga után szíjra füzve. Hihetőleg azért, hogy megkimélje a kedves állatot a kötelező szájkosártól.

— Vilma! Vilmuskám, te vagy?! — kiáltotta rokonom nagy örvendezéssel.

És szapora csók, lelkes sikoltozások közt (rokonom semmit sem csinál félig) ölelte agyonra a kis jövevényt, ki csaknem egészen elveszett hatalmas keble árnyékában...

Főálltam én is, mikor a szememben ismeretlen hölgy érkezett. Rokonom, mikor magához tért a viszontlátás mámorából, melyet a látogató csendes, nyugodt komolysággal fogadott, bemutatott és megmoadta vendége nevét.

Elámultam!

Bársony Vilma nevét jól ismertem egy hírből. Vidéki városokban máig ismergetik, hogy: „milyen jó színésznő volt!” — „mennyire szerették!” — „hogyan ünnepezték!” Ez volna a híres Bársony Vilma? Ez a füresa, agrólszakadt ripacsformájú kis teremtés?!

Igaz, hogy évek óta semmit sem hallottunk

szobák
körökben
követit Adler
-utca 9. Vá-
29677

munka
ez, butorhoz,
öz, lakásberen-
sinórok, rojtok,
es nagy árjegy-
ánatra ingyen
Japesti Paszo-
Nagymező-utca
27903

dományi

dományi szigor-
vizsgákra, állam-
előkéskészít biztos
itkorral

ős Vilmos
mináriuma.

apest,
utca 18 szám.

AGÓ J.

ár, kárpitos és
szítő

zi-utca 2

es lakberende-
amint minden-
os- és díszítő-
kákát. 27881
művész ki-
kból, francia
szövegekből,
és díjmentes

EN
B. MINT
DELT PÉNYKÉP
ASOK
ETNAGYSÁG
RONÁÉRT
PARTUVAL
NAGYSÁGBAN
A SZINES
KER
KORONA.
M. NŐVÉNY
TÉTEHE.
SSAG
NYBAN
ÉPHAGYITO ÉS
LETI MŰTEREM
OTTENBILER-0-50
1908. ÉVI PÁRISI
ZI MŰVÉLET
KÉRESZTEL ÉS
ÉREMMEL.

mai Osztrák-Magyar Bank dolgozik. Különös véletlen, hogy ezek a szakvélemények szintén egy, usque egy és fél százalékban állapították meg azt a mértéket, amelylyel az önálló magyar bank kénytelen volna megdrágítani a pénzt s aggódón hozzátették, hogy önálló vámterület védelme nélkül ezt a percztövekvést aligha bírná ki a zsöngye magyar ipar és kereskedelem. Az önálló magyar bankkal szemben tehát gyengéden hazafiasak és aggódók voltak ezek az urak, ami nem akadályozta meg őket abban, hogy amikor a maguk zsebe hasznáról volt szó, be ne kasszálják az egy, usque egy és fél perczenketeket.

Azaz, hogy csak kasszálták volna, édes mindannyiunk rovására. Mert nem kellett volna, hogy direkt forduljunk a kartelben álló intézetekhez pénzért. (Hiában is fordultunk volna, mert vajh' hányan vannak közülünk, akiknek az aláírása „prima váltó“-vá teszi a papirost!) Az uzsorabankok, mint szövetkezetek, az apró hitelintézetek, a középosztály és a nép hitelforrásai mind-mind még drágábban mérték volna a pénzt s rajtunk hajtották volna be az egy, usque egy és fél perczenketeket. És a kereskedők, a gyárosok, a malmok, az iparosok, az élelmiszer szállítók, akik szintén hitelpénzzel dolgoznak, mind-mind a kamatnövekvés arányában emelték volna az árakat. Minden cipő árában, minden falat kenyérben, akik ez országban élünk, mind a kartelnek adóztunk volna.

S az egy, usque egy és fél perczenetek fejében az a vigaszunk sem lett volna, amitől a jó kartelfőnökök annyira féltettek bennünket, hogy ime, legalább megvan a magyar nemzeti bank!

Budapest, szeptember 24.

Wekerle és Aehrenthal találkozója. Vonatkozással arra a találkozásra, amely báró Aehrenthal külügyminiszter és Wekerle Sándor miniszter-

elnök között történt, a „Bud. Tud.“-ot illetékes helyen felhatalmazták annak a kijelentésére, hogy ez alkalommal sem: miniszteri konferencia, sem formális hivatalos tanácskozás megtartásáról nem lehet szó, miután az összes hivatalos tanácskozások, melyek a delegációk előkészítésével összefüggnek, teljesen befejezettek tekinthetők. E találkozás kizárólag a folyó politikai ügyekről való eszmecsere jellegével bírt.

Az osztrák miniszterelnök Budapesten. Báró Beck osztrák miniszterelnök ma reggel rövid tartózkodásra Budapestre érkezett. Báró Beck, aki titkára, gróf Attems kíséretében jött a magyar fővárosba, az Angol királynő-ben szállt meg. Délelőtt fél tíz órakor öfélére másfél óránál tovább tartó kihallgatáson fogadta az osztrák miniszterelnököt, aki ez alkalommal az osztrák belpolitikai ügyekről tett jelentést. A délután folyamán dr. Wekerle Sándor miniszterelnök találkozott osztrák kollégájával, amikor is a folyó ügyekről tanácskoztak. Kétségtelenül szóba kerültek a bosnyák ügyek is. Félhivatalos jelentés szerint a találkozásnak nem volt hivatalos jellege. A megbeszélésen később báró Aehrenthal közös külügyminiszter is résztvett. Este tíz órakor báró Beck miniszterelnök gróf Attems miniszteri titkár kíséretében visszatért Bécsbe.

Tüntetés Kmety Károly mellett. A tudományos egyetem ifjusága ma délelőtt zajosan ünnepelte Kmety Károly egyetemi tanár, országgyűlési képviselőt. Az ünneplésre az adott okot, hogy a képviselőház pártjai Kmetyt kibuktatták a delegáció tagjai közül. Az ifjuság szónoka lelkes beszédet intézett az ünnepelet egyetemi tanárhoz.

Küldöttség Günther igazságügyminiszternél. Günther Antal igazságügyminiszternél ma délelőtt a telekkönyvi betétszerkesztő-bírák és tisztviselők nagy küldöttsége tisztelettel Pilis y István képviselő vezetésével, hogy a bírák és a segédsemmélyzet helyzetének javítását kérelmezzék. Legfőbb sérelmük, hogy most is a husz év előtt élvezett utiátalányt kapják, noha most háromszáz napig is külső munkálatnál vannak, míg a husz év előtt megállapított utiátalányt 100 nap után kapták. Arra kérte a küldöttség végül a minisztert, hogy a betétszerkesztő-bírák közül is nevezzen ki táblabírákat, illetve czimmet és jelleggel ruhazza fel őket. Az igazságügyminiszter szívesen fogadta a küldöttséget és kérelmük megfontolását ígerte. A küldöttség azután Imling Konrád államtitkárnál tisztelettel.

Az igazi kultura.

Budapest, szeptember 24.

Talán a leányokról sem beszélnek ma annyit, mint a kulturáról. Ugy röpdös szájról-szájra ez a szó: kultura, mintha valami bűvös hatása lenne. Már a hónapos-retket is a kultura szempontjából vizsgálják és jai annak, ki elég nagyra nem tudja kinyitni a száját, mikor kiejti ezt a szót: kultura. Reakcionárius, feudális, jobbágy-korba való: ez a legkevesebb, mit róla mondanak.

Mégis, azt gondoljuk, hogy azok, kik a kultura nevében politizálnak és mandátumra vágnak, nem feltétlenül az igazi kulturát szolgálják. Igazi kultura az, mely a nép legszélesebb rétegeinek felemelését czélozza — első sorban tehát az, mely az ő egészségét veszi körül óvintézkedésekkel.

Voltak idők még a középkorban is, mikor a népet felvetette a jólét — hogy ezt a tréfálkozásban megkopott kifejezést használjuk. De mikor talán semmije sem hiányzott, ugyanakkor valamilyen ragadós betegség szele száguldott végig a falvakon és városokon s milliók hullottak el. A mindennapi szőlő és lágykenyér — akár abszolút általános szavazati joggal körítve — még nem jelent kulturát. A kultura akkor emeli fel a fejét, mikor egy-egy vezető állásban lévő férfi megérti, hogy a higiénia az az alap, melyre egy nép boldogsága felépülhet.

Nálunk a közegészségügy sokáig mostohagyermek volt. A tessék-lássék kedvéért gyártottak ugyan néhány törvényszakaszt, hanem gyökeres, mély munkát nem végeztek. Ehhez a munkához elsőnek gróf Andrássy Gyula látott, mikor elfoglalta a belügyminiszteri széket. Aki ismeri Andrássyt, ezt természetesnek fogja találni. A belügyminiszter ugyanis azok közé a ritka magyar államférfiak közé tartozik, kik amellet, hogy forró szenvedelemmel csüngnek a magyar nemzeti ideálon s minden porczikáján annak, mit magyar históriának nevezünk, teljesen európai stilben vannak faragva, felfogják az

róla. Még a Színészek Lapjában sem olvastam a nevét régóta.

Rokonom leültette a diványra, leszedte fejéről prémes kucsmáját s le akarta segíni lenge felöltőjét is.

— Nem! — tiltakozott hevesen. És még öszszébb huzta mellén a viseltes ruhadarabot.

Hihetőleg egy, nem a nagy nyilvánosságnak szánt, kopott bluzt rejtegetett alatta. Aztán önkénytelenül közelebb huzódott a tüzhelyhez, láthatólag élvezve melegét.

Most, hogy lekerült fejről csui sapkája, jól láthattam halvány, kimerült, fáradt arcját.

Hajdan talán nagyon szépek voltak finom vonásai, hódíthatott nagy, kék szeme. De most már rom volt szegény asszony. Beesett szeme alá nagy kék karikát, finom ránczhálózatot rajzolt két kegyetlen, gonosz izlésű festőművész: az idő és nyomor...

— Mióta vagy fejjel, Vilmos? — kérdezte rokonom, azt a bizonyos első kérdést, melyet színészberek intéznek egymáshoz a váratlan találkozás izgalma után.

— Jelenleg sehová. Azért jöttem, hogy találjak magamnak valami ripacstruppot. De manapság már a daltársulatok is csak fiatal nőt szerződtenek. Azt akarják, hogy az anyaszínésznő és kómikáné is innen legyen a husz esztendőn, — felelte kesernyés humorral.

— És nagy, fényét-tüzeit vesztett kék szemével szomorúan bámult a tüzhely lobogó lángjába.

— De az Istenért! hogyan jut Bársony Vilma daltársulathoz? — kiáltottam több igaz részvételt, mint finom tapintattal.

Rám nézett, halvány, elkényszeredett mosoly jelent meg szép metszésű, igazán színpadi

szerelemes szavakra teremt száján. Szólanul vállat vont és a kutyáját kezdte csillapítani. Mert ez a csui állat, mintha csak érezte volna kérdésem toladó, kiméletlen voltát: dühösen morgni kezdett felém.

— Lelencz! hallgass, édesem! Légy csendben, drágám! — szólott hozzá gyöngéd szeretettel, mintha kis gyermeklet babusgatna.

Meglehetősen kínos megszegényítéséből rokonom tapintatos fellépése mentett ki. Öblös hangján élénken rákiáltott a találással foglalkozó Kata néniére:

— Hamar, öreg! — hozzon még egy tányért! — Velünk ebédelsz, ugy-e, drágám? — fordult nyájasan vendége felé.

— Köszönöm. Már ebédeltem. — hangzott a gögös válasz. — Csak egyetlen nyugodtan. Hanem, — folytatta rövid habozás után, — ha marad valami, add oda Lelencznek. Jó étvágya van szegény kis öregnek; napjában háromszor is megebédel, — mondta halvány mosolylyal. Azzal behuzódott a divány sarkába, fáradt fejét a támlára hajtva, behunyta szemét.

Bizonyos voltam benne, hogy ma még egy falatot sem evett! Jól láttam, miként szívja fel akaratlanság az asztalra tett étel illatát. És szeme szögletében megjelent egy áruló könnyesepp. A legfájdalmasabbak közül való: a szegény és nyomor titkolt, kínos könnyeseppje.

Semmi kedvem se volt már az evéshez. Nagyon megfájt a szívem. Ránéztem rokonomra: értelmes, meleg szívű teremtés volt.

— Na, már pedig, édes Vilmoskám, te velünk fogsz enni! Akár ebédeltél, akár nem, ilyen töltöttkáposztát még a király is csak vasárnap eszik. Aztán mi magyar asszonyok vagyunk és

nem szeretjük, ha a szánkba néznek. Kata! Öreg csont! hozza már azt a tányért! — kiáltotta felesleges hangpazarlással, hogy mély megindulását elleplezze.

A jövevény ránk nézett mélységes bánattal, mindent megértő, hálás, szomoru szemmel és — nem ellenkezett tovább.

Alaposan hozzáláttunk rokonommal a kitűnő eledelhez, melyből éppen úgy nem hiányzott a füstölt hus, szalonna, főtt hus, mintha valami dögiző debreczeni czivis és nem egy szegény sztrájkoló színésznő tüzhelyén főzték volna.

Láttam, hogy vendégünk emberföltötti erővel uralkodik magán, hogy ne falja, habzsolja föl a tányérjára szedett ételt. De bámulatos önuralommal úgy evett, mint talán csak egy hercegnő az udvari ebéden.

Csodálatos teremtés.

A levegő eleinte nagyon fagyos volt. Engem nagyságos asszonynak szólított és alig beszélt.

Pedig akartam, kívántam, reméltem, hogy beszélni fog.

Félekben azt az ajánlatot tettem a büszke kis teremtésnek: tegezzem engem is. Nagy örömmre, rövid habozás után — elfogadta. Azután már fölmelegedett. Beszéltünk színházról, jó szerepekről, diadalmas, felelhetetlen színpadi sikerekről. Szapultuk, kritizáltuk kissé az ismerős kollégákat — szóval egészen összemelegedtünk.

Ebéd után Kata néni leszedte az asztalt. Az edényt összerakta egy sarokba, hogy majd akkor mosssa el, ha az urak elmennek hazulról. Aztán leült kis zsámolyára a tüzhely mellé és a rá nézve teljesen érdektelen beszélgetés elől — krajczáros ujságjába temetkezett.

Rokonom és legújabb barátom cigarettára

európai civilizáció minden hullámverését és tisztában vannak azzal, hogy a kultúra micsoda hatalmas emeltyű valamely nemzet nagygyátételében.

Andrássy, alig hogy megfogta a kormányzás gyepelét, nyomban tanúságot tett arról, hogy az ő tekintete messzebb hat el, mint azoknak a szokvány-szolgabírák színén álló államférfiak tekintete, kik az egészségügyi rendszabályokat kimerítve látják abban, ha elrendelik, hogy a trágya-vizet ne a házak előtt, hanem a házak mögött vezessék el. Az Egyetértés hűségesen feljegyezte azokat a rendeleteket és törvényeket, melyek a belügyminiszter íróasztalán születtek s amelyek mind azt célozzák, hogy a közegészségügy végre-valahára ne üres szó maradjon. Természetesen, az ő nagy koncepcziói nem ölthettek testet mind; a pénzügyi nehézségek sok nagyszerű tervnek törték le a szárnyát. De azért tett annyit, hogy ma már Magyarország közegészségügye olyan pontig fejlődött, hogy a nyugati népek sorába minden szegénykezés nélkül beállhat.

Felesleges újból elsorolni azokat az állomásokat, melyek Andrássy közegészségügyi akciójának egy-egy fordulópontját jelzik. Élénk emlékezetében lehetnek azok mindenkinek — különösen az utolsó, a közegészség és körorvosok fizetésének rendezéséről szóló. Most, hogy kelet felől a kolera veszedelme fenyeget bennünket, az intézkedések egész raja lépett rögtön életbe, hogy megvédelmezhessük magunkat. Nem elégszenek meg az ilyenkor szokásos egy-két jó tanácssal, hanem, a belügyminiszter kezdeményezésére, felfegyverkeznek minden eshetőségre. Halljuk, hogy még nagyszabású kórházat is akarnak építeni arra a nem várt esetre, ha a betegség csakugyan átlépné a határt és beleharapna a népbe.

Ez a buzgólkodás meglepéssel tölthet el mindenkit, ki a kultúrára szeretettel néz fel. Ez az igazi kultúra, mely a nép feltétlen javát szolgálja. Minden más tevékenységet lehet ilyen vagy olyan szögből nézni.

gyújtottak és mohón, nagy gyönyörrel hódoltak a nekem ismeretlen, érthetetlen élvezetnek.

Jól eső, békés érzés vett erőt mindháromunkon, Vilma sokkal élénkebb, közlékenyebb lett. Halvány, bánatos arcára még egy kis családok rózsás pírja is varázslott a bizonyosan régen nélkülözött melegség és kényelem.

Végre meg mertem ismételni iménti, elharmarkodott, tapintatlan kérdésemet:

— Hogyan juthatott ennyire?

Felelt, de csak halkán, révedezve, mintha magában beszélne, vagy ahogy talán a kutyája előtt szokott fönhangon gondolkozni magányos kóborlásában, lelke legtökéletesebb rejtekéről.

— Ismeritek az „Üdvöskét“, az operettet, ugy-e? Egy pulykapásztor-leány szerepel benne, kitért azért neveznek Üdvöskének, mert szerencsét és boldogságot hoz a házra, hová elszegődik. Nahát, én olyan anti-Üdvöskének születtem. Nem örömet, de but és bánatot hoztam mindenkire, de legfőképpen magamra. Szüleim gazdag emberek voltak. Évekig éltek jó módban, szeretetben. Egyetlen vágyuk volt, hogy gyermekük legyen. Végre megszülettem! Alig éltem egy esztendő, nagy betegségbe estem. Anyám, szegény jó anyám, éjjel-nappal ápolt. Kigyógyított, de ő belehalt abba a törekvésébe, hogy megmentsen az életnek. Ravatalánál tűz ütött ki. Porrá égtünk. Alig bírtak a lángok közül engem, ki nyugodtan szenderegtem hóhérrá úgyamban, míg anyámat temetni vitték, kimenteni.

Atyám bánatában az ivásnak adta magát, koldusszegényen halt el. Engem a rokonok neveltek föl, úgy, ahogy egy apátlan-anyátlan szegény árvát szokás.

a belügyminiszter munkáját azonban csak abból lehet szemlélni, ahonnan a nagyarányú, messzekiható alkotások vehetők szemügyre. Nagyobb, tiszteletreméltóbb szociális munka el nem képzelhető, mint amely a népmilliók egészségi javát előmozdítja.

Kissé furcsa, de úgy van, hogy az arisztokrata Andrássy, a gyakran kevélységgel vádolt arisztokrata vállalkozott a leginkább a nép érdekében lévő feladatok elvégzésére. Éppen ezért lehetséges, hogy a kortársak vélekedése eltérő lesz az ő belügyminiszterségéről, miután ma az ítéletet erősen befolyásolják politikai tekintetek. Az utókor azonban, melynek látását politikai cselekvések köde nem homályosítja el, tisztán fogja látni, hogy Magyarország huszadik századának egyik legjobb és legbölcsebb kutur-munkása Andrássy Gyula volt.

A választói jog reformja.

— A nemzetiségek aknanzukája. —

Budapest, szeptember 24.

A képviselőház tegnap elnapolta üléseit, a delegációk pedig csak két hét múlva kezdik meg tanácskozásait s így a képviselők legnagyobb része visszautazott kerületébe. Politikai körökben tehát most szélső uralkodik, bárha a politikusokat élénken foglalkoztatják a választói reform és gróf Andrássy Gyula belügyminiszternek a pluralitásról tett tegnapi nyilatkozatai. Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter — mint már megírtuk — tegnap a függetlenségi párt alelnökeivel ismertette meg a javaslat alapelveit és statisztikai adatait, a jövő héten pedig csoportonként hívja meg a függetlenségi képviselőket és velük is közölni fogja a javaslat tartalmát. Arról értesülünk, hogy gróf Andrássy Gyula belügyminiszter október 1-én a Ház elé a reformot. Bárha a politikai világban még nem alakult ki egységes felfogás, úgy látszik, hogy a javaslat minden nagyobb hullámverés nélkül fog partot érni. Mindenki meg van győződve arról, hogy gróf Andrássy Gyula a nemzet érdekeinek alapos mérlegelése után igazán ezeknek megfelelően készítette el korszakos javaslatát. Csak éppen a nemzetiségi agitátorok vannak más véleményen. És ez természetes is. Hiszen ők soha

Amint felnőttem, egy ellenállhatatlan vágyunk engedve, színész lettem.

Szerencsétlenségemre senki se törődött velem annyira, hogy megakadályozták volna örült eszmémet.

Volt tehetségem, most már elmondhatom dicsővéssel nélkül. Olyan régen volt, olyan más voltam akkor, hogy bátran, mint idegen személyről beszélhetek magamról.

Tehetségem, orgánomom, arcom megfelelő, de nem volt — alakom. Egy tárgika, egy Gertrudis királyné, ki dupla steklivél is csak válláig ér a legalacsonyabb Bánk bánnak is! . . .

Igaz, lehettem volna vigjátéki színész, arra is volt képességem, de nem tudtam — nevetni. Sem a színpadon, sem az életben nem ismertem az édes, szívből jövő kacagás nagy áldását!

Azért voltak nagy és szép sikereim. Különösen, míg egészen fiatal voltam. De alacsony voltom megmérgezte minden örömeimet.

Mert tudtam, éreztem hibámat. És ez volt legnagyobb szerencsétlenségem!

Mennyire irigyeltem én azokat a teljesen tehetségtelen, se testi, se szellemi szépséggel meg nem áldott kollégákat, akik féltettek gondolva magukat, bárgyú elbizakodottsággal silányították tönkre a legszebb szerepeket.

Én legzajosabb sikereim között is éreztem hibám súlyos voltát. És fejemet a falba verve szerettem volna összezuzni hitvány kis testemet.

Mert az óriások nagyravágyása élt bennem: országokat, világrészeket szerettem volna hódítani, mint Napoleont, ki szintén kistermetű volt!

De ő, szerencsésjére, csak az élet komédiásának született. Ha véletlenül színésznek jön a

sincsenek meglepődve azzal, ami a magyar nemzet érdekében van s egy magyar miniszternek csak dicsőségére szolgál, ha ezek a hazaárulók kigyót-békát kiáltanak reá. Most azonban még tovább merészkednek és azt a gyalázatos állítást, amelyet tegnap Vlád Aurél a képviselőházban megkoczkáztatott és amelyet gróf Andrássy Gyula belügyminiszter olyan határozottan utasított vissza, hogy t. i. a király nem tartja meg ígéretét, ha nem a Kristóffy-féle javaslatot terjesztik be, Luegerék segítségével Bécsben is elhelyezik.

Az osztrák keresztényszociálisták magyarfaló újságja, a „Vaterland“ adja bizonyítékát annak, hogy a nemzet belső ellenségei hazaárulók módjára a külső ellenségekkel szövetkeznek, így remélvén megdönthetni ebben az országban a magyarság uralmát. Vládék vakmerő állításának megcáfolásával már nem érdemes időt vesztetni, csak a szövetkezés érdekes. És ez a szövetkezés ismét csak annak a bizonyítéka, hogy gróf Andrássy Gyulának mennyire igaza van, amikor azt mondja, hogy az új választói törvény megalkotásánál gondosan kell örködni a magyarság szupremáciájának megővására.

A nemzetiségeknek a Vaterlandékkal való szövetkezéséről a félhivatalos „Bud. Tud.“ a következőket jelenti:

A bécsi Vaterland mai száma gróf Andrássy Gyula belügyminiszternek a választási reformtervezetre vonatkozó képviselőházi nyilatkozatait kommentálva, azt a merész állítást koczkáztatja meg, hogy a korona és a koalíció között létrejött paktumban a választási reform a Kristóffy-féle javaslat alapján lett megállapítva.

Ugyancsak a Vaterland állítja, hogy az uralkodó az ő császári szavát az általános, egyenlő és titkos választójog mellett kötötte le.

A Vaterland e két állításával szemben, részint illetékes forrásból vett értesülés, részint közismert akták alapján konstatahatjuk, hogy a korona és a koalíció között létrejött meg egyezésben (paktum) a választójogi reformra nézve csak az az egy feltétel van megállapítva, hogy az új reformban a választók száma kevesebb ne legyen annál, amit a Kristóffy-féle javaslat számításba vett.

Wekerle Sándor miniszterelnök a koalíciós kormány megalakulása után, 1906. április 11-én, mikor a kormány elvállalt kötelezettségeit terjesztette a koalíciós pártok elé, a választójogi reformra vonatkozólag a következőleg nyilatkozott:

„Hogy az alkotmányos élet feltételeit a jövőre nézve is biztosítsuk, végül elő kell készítenünk a demokrácia követelményeinek teljes ér-

világra — minden lángesze ellenére — életfogytiglan csak segédszerepeket játszhatik az ajacsiósi nemzeti színházban.

Azután szerelmes lettem. Bolondul beleszerettem — valakibe.

De nekem még a szerelem sem sikerült. Mások vagy férjhez mennek, vagy a kedvesévé lesznek annak, akit megszeretnek. Én egyiket sem tettem.

Felesége nem lehettem, szeretője nem akartam lenni.

Évekig tartott a dolog.

Én mindig azt reméltem, majd csak legyőzi gögös családjá ellenkezését és feleségül vesz. Ő mindig abban bízott, hogy majd csak legyőzi női szemérmemet és kedvesévé tesz.

Egyikünknek se teljesedett reménye. Megunta a folytonos utazgatást utánam városról-városra, a rengeteg, czéltalan levelezést: elhagyott.

Én pedig lassanként elvesztettem minden önérzetemet, önbecsületemet. Még mint nő sem boldogulok! Pedig olyan büszke voltam lelkem seplőtlen, tiszta becsületességére! Mely ugyan nem volt érdem, mint ahogy nem érdeme a fehér rózsának, hogy nem haragosvörösnek születik.

A direktorok kezdtek nem szívesen szerződteni. Nemcsak azért, mert kicsiny voltam, de a modoromat se szerették. Nem voltam nappali színész. Tulságosan büszke voltam nekik.

A kollégáim se szerettek, mert színházon kívül nem barátkoztam velük, inkább olvastam, tanultam, magamat műveltem. Ezért még a legjobb akaróim is azt mondták:

— Tulságosan okos maga egy színésznek. Az újságírókkal is inkább kellemetlenked-

többség organuma azt írja, hogy az elődök súlyos hibát követtek el akkor, amidőn a tartománygyűlésben vita nélkül megszavazták a kiegyezést. Azóta már változtak a viszonyok és jelenleg már nincsen kiegyezési párt, hanem a paritás elvét hirdetik. Tegnap este dr. Vradics képviselő vezetésével népgyűlés volt, amelynek tárgysorozatán a laibachi forrongás szerepelt. A gyűlést eredetileg a Jellasics-téren akarták megtartani, de mivel a rendőrség ezt nem engedte meg, egy zárthelyiségben rendezték. Határozatilag kimondották, hogy bojkottálni fogják a németeket, akik hatalmaskodni szeretnének Karinthiában és Horvátországban. A gyűlésről táviratot menesztettek Ribal laibachi polgármesterhez.

Politikai hangulatok.

I. Belső és külső ügyek.

Megint itt vagyunk ama feladattal, hogy a politikai hangulatok felől kell tájékoztatnunk az olvasót. Mit csinálnak a politikusok, mi érdeklí ebből a publikumot, minő vonatkozásban van a politika a mindennapi élettel, mily hatást gyakorol egyik a másikra, melyek a fórumbeli embe reknek divatjai, a kulissza titkai, törekvései és mi az ő sorsuk. A rovat betöltésénél mindig e kérdésekre kívánunk felelni és ha olykor kietlen is a terület, akkor sem hagyjuk őrizenlenül. Ezenkívül pedig, ha a nap hangulatának jellemzésére akár szatírárt kell írni, akár torzképet rajzolni, ugyancsak nem tekintjük haszonnélkülinek. A politika minálunk Magyarországon az állam és az ország salátságos helyzeténél sok minden egyebet magához fűz, ami másutt, boldogabb és független országokban nem tartozik ez eszme területbe. Nekünk állandóan politikai kérdésnek marad a gazdasági, a kereskedelmi és ipari élet, a kultúra, a megyei adminisztráció, a közoktatásiügy, sőt jogszolgáltatás is több olyan vonatkozásban, aminőben másutt ez már régen túlhaladott álláspont.

A nagy politikai saion elején e kivételes helyzet feltüntetését azért tartottuk helyénvalónak, mert az olvasót figyelmeztetni akarjuk, hogy e rovatban a szigoruan vett politikától eltérő dolgokat is találhat, de emellett pártpolitikát néha hiába keres. Így a mai napon az országos politikai kérdések együtt haladnak nagy külpolitikai és gazdasági problémákkal. Mi azt hisszük idebent, hogy a kormánynak nagyobb gondja nincs, mint a választói reform és a pártok jövője elhelyezkedésének kérdése. Holott a magyar államiság fenntartása és fejlődésének biztosítása más vonatkozásokra is legalább oly mértékben leköti a figyelmet és foglalkoztatja a gondolkozást. Gróf Apponyi Albert hódításokat tesz a külföldön, valahányszor egy-egy kongresszuson vagy ünnepélyen megjelenik, de a szó, amely gyorsan röpi, épp oly hirtelen eloszlik. Egy kiváló államférfiu mondotta nekünk:

— Igen jó információim vannak és megállapíthatom, hogy a külföldön összeesküvés szövődik ellenünk. Nemesak mondva csinált ellen-szenv az, ami mutatkozik, hanem formális összeesküvés. Értékeinket, ahol csak lehet, lenyomják és érvényesülésünket megakadályozzák. Gazdasági terveinket aligha valósíthatjuk meg, mert minden lépésünk elé akadályokat raknak s az ipari és pénzügyi vállalkozásokról nem is beszélhetek, mert hitelünk napról-napra fogy. Ha mi itt belül nem teremtünk minél előbb konszolidált állapotokat és nem építünk erősségeket, egyszer csak azt vesszük észre, hogy a külföldi összeesküvés győzedelmeskedik felettünk.

Tehát a belsővel kell rendbejöttünk, hogy a külső támadásokat visszaverhessük. Mert egy pecsétnyomó lehet ugyan vívmány, de mit érünk vele, ha a saját pecsétünkkel leragasztva, licitálnak el bennünket. A belső megerősítés munkája kell tehát, hogy minden reformnak a veleje és célja legyen. Mit szólanak hozzá az

elmélet tudósai, a külföldi intézményeken és idegen berendezkedéseken nyargalászók, ez majdnem közömbös. Mert a miképpen a külföld a maga erősségeinek a birtokában minket és más gyengébbeket nem gyámolít, ellenben mindenütt a maga hasznát keresi, aképpen minálunk, a mi reformjaink megalkotásánál gondos beosztással kell arra törekednünk, hogy többre ne vállalkozzunk, mint amennyire teherbírástunk képesít, de egyúttal a reformokat ne idegenek kedvéért csináljuk, hanem a magunk javára. Ha előrehaladottabb kulturával, iparral, kereskedelemmel és pénzügyi akciókkal nem versenyezhetünk, az nem annyira szegényleni való, mint hogyha a verseny kedvéért javainkat elpredáljuk és csődbe jutunk. Ha akár a választási reformról legyen szó, akár a szociálpolitikáról, a nagy jelszavak helyett a praktikus követelmények kielégítésére kell, hogy törekedjünk. Az állam csak addig maradhat fenn, amíg a nemzet erős. A reformoknak tehát a nemzetet kell erősíteniük még akkor is, ha ezen feladat miatt nem érhetik el a külföldi színvonalat.

És hogy mit szól hozzá az ország, azt majd a választásoknál lehet megtudni. Ha az ország dolgát mindig egyes agitációk programja szerint igazgatnák, soha nyugalom nem lenne, mert semmi sem oly ragályos, mint az agitáló kedv, ha habozás és ingadozás, czéltalanság és gyengeség észlelhető. Néha még országos hangulatok ellenére is ragaszkodni kell a kitűzött czélhoz, hát még mennyivel inkább akkor, ha mesterséges hangulatok mutatkoznak, amelyek csak foltokat okoz. Az igaz czélért természetesen a politikai pártok hazafias együttműködése kívánatos. Valahogyan meg kell értetni a zavar-keresőkkel, hogy az ország sorsa előbbrevalóbb a pártok hatalmi törekvéseinél és a felekezeti térhódításnál is fontosabb. Mert hogyha nemcsak a nemzetiségiek és a szociálisták akadályozzák a nemzeti állam megerősítését, de a pártok és felekezetek hatalmi törekvései is, akkor ezáltal legeklatásabban az bizonyíthatnánk, hogy Magyarország még nem érett meg a reformokra és a régi átok, a folytonos viszálykodás és pártoskodás visszaveti a maradiság állapotába minden alkalommal, valahányszor előre akar haladni.

Arra pedig e nagy időkben okvetlen szükséges lenne módot adni, hogy amikor kívülről jövő támadások ellen is védekezni kell, akkor váljunk ebben tehetetlenekké a belső egyenetlenségek miatt.

Mert hisz minden összeköttetés, amelyik külső és belső ellenségeink közt van, leginkább az által erősödik, hogy a belsők zavarokat csinálnak s ez alatt a külsők meglopnak bennünket.

Mint ahogyan a zsebtolvajok bandájában szokásos. Ketten zavart csinálnak a kiszemelt áldozat mellett s ez alatt a harmadik elszedi a pénztárczáját.

II. Cseréparabok.

Politikai tréfák teremnek bőven a bizonytalan helyzet porondján.

Ezek közül való a következő meghatározás, amelyik nem is egészen tréfa.

— Megoldatik, — ugymond egy koalíció-ellenes politikus, — elintéztetik az önálló bank kérdése a pluralitással. Tudniillik a kuria elnökévé kinevezik Wlassics Gyulát, a közigazgatási bíró elnökévé Günther Antalt és igazságügy-miniszterré Holló Lajost. Tessék ebből kombinálni, hogy nincs-e ezáltal elintézve a pluralitás és az önálló bank.

A plurális szavazati jog magyarázása az asztaltársaságok kedvencz beszélgetési témája, Ta-

lálgtatják, forgatják, keresik, hogy miképpen lesznek majd a választások, ha egy embernek két szavazata, sőt három szavazata is lesz. E közben felmerültek ezek a kérdések:

1. Mi lesz akkor, ha egy ember, akinek két szavazata lesz, az egyik szavazatával az egyik jelöltre, a másik szavazatával az ellenjelöltre szavaz?

2. Hogyan lesz az, ha a több szavazati joggal bíró választó az egyik szavazatát beadja, de a másikat fenntartja a választás végére, amikor erre a másik szavazatára külön alkudozást kezd a jelölt korteseivel?

A tréfa nem rossz. De természetesen, mint sok másért, emiatt is meg kell várni a javaslatot, a miben történik intézkedés arra, hogy akinek több szavazata van, az e jogát egyszerre gyakorolja és szavazatait csak egy jelöltre érvényesíthesse.

Ami egyébként magától értetődik.

Budapest, szeptember 24.

A horvátok az interparlamentáris konferencián. Zagorác István horvát képviselő ma egy újságíróknak a horvátoknak a berlini interparlamentáris konferencián való szerepléséről a következőket mondotta:

— Mi, horvát képviselők, elhatároztuk, hogy azokból a képviselők közül, kik egyúttal a magyar országgyűlésnek is tagjai, önálló csoportot alakítunk abból a czélből, hogy az a berlini interparlamentáris konferencián résztvegyen. E végből Eichhoffhoz, az interparlamentáris unió elnökéhez fordultunk, aki megküldte a statumokat és azt válaszolta nekünk, hogy mint önálló csoport jelentsük be magunkat Gobat urnál, az interparlamentáris unió titkáranál Bernben. Mi ezt meg is tettük és levelünkre nem Bernből, hanem Berlinből a német csoporttól kaptunk táviratot, melyben azt válaszolták, hogy bejelentésünket szívesen veszik. Ez szombaton, szeptember 12-én történt. Erre mi értekezletet tartottunk, melyben elhatároztuk, hogy az interparlamentáris konferencián résztvegyünk. Vasárnap este újabb táviratot kaptunk a német csoporttól, mely következőképpen hangzott: „Nagyon sajnáljuk, hogy új bejelentést már nem fogadhatunk el, a listát már lezártuk.” E sürgöny folytán mi sürgős táviratot küldtünk Berlinbe és felvilágosítást kértünk a két ellentmondó sürgöny dolgában. Aznap azonban választ nem kaptunk és ezért hétfőn este Berlinbe utaztunk, hol szállásunkon a német csoport értesítését találtuk, melyben az mondatik, hogy a horvátok bejelentését ez idő szerint nem fogadhatják el, mert egyik csoporthoz sem tartoznak. Mi Berlinben utána jártunk a dolognak és megtudtuk, hogy a nézetváltozást Apponyi beszéde idézte elő, melyet ő az interparlamentáris unió tanácsának időközben tartott ülésén ellenünk elmondott. Így tehát nem vehettünk részt a konferencián, de magánaton azt adták értesítésre, hogy forduljunk egy memorandummal az interparlamentáris unió főtanácsához, majd ez dönt a dologban. Mi ezt azonban köszönettel visszautasítottuk és lemondunk minden további lépésről, mert láttuk, hogy a konferencia most teljesen Apponyi befolyása alatt van.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

A vármegyei körjegyzők közgyűlése. A vármegye községi és körjegyzőinek központi egyleti közgyűlését ma délelőtt tartották a vármegyeháza kis-teremben. A közgyűlésen — az utóállításokra való tekintettel — a vármegye jegyzői kara csak csekély számban vett részt. Az elnöki tisztet Szegedi Albert rákoskereszturi körjegyző töltötte be. Az elnök megnyitotta a közgyűlést és üdvözölte a tagokat, majd a tárgysorozatra tértek át. A közgyűlés a jelentések után a felmentvényt megadta és elfogadta a jövő évi költségvetést. A jegyzői karhoz és ott-hon alapszabályait a központi egyesület véleményezés végett leküldte a vármegyei központnak. A közgyűlés az alapszabályokat elfogadta. Az adóreform ügyében a központi egyesület emlékiratot intéz a kormányhoz, melyet a közgyűlés tudomásul vett. Elhatározta a közgyűlés, hogy az árvaház és segítőalap növelése czéljából újabb gyűjtést indít. A központi egylet által beadott indítványok között kiemelkedő mozzanata volt a mai közgyűlésnek a Déri Gyula által indítványozott járási egységesítés. Az a körülmény, hogy eddig megyénként vettek részt a

Jegyzők delegátusai a központi egyesület mozgalmaiban és közgyűlésein, nem kölcsönözhetett intenzív agitációt a mozgalomnak. Déri Gyula tehát azt indítványozta a központi közgyűlésen, hogy ne megyei, hanem járási egységeket állítsanak fel és hogy járásonként képviseltesék magukat a jegyzők a központi mozgalomban. Ez azt eredményezné, hogy az ötven egynéhány megye helyett ezután 477 járás küldene delegátusokat a központi gyűlésekre, ami a mozgalom decentralizálását és intenzív voltát vonná maga után. Ez indítványt a közgyűlés Szegedi Albert elnök ismertetése után, egyhangulag magáévá tette. Elnök jelentette, hogy a belügyminiszter jóváhagyta az egyesület módosított alapszabályait, minden jegyző köteles arra, hogy az egyesületbe lépjen. A közgyűlés végül Gyulai Sándor, Ruzsvay Mihály és Straub Józsefnek adott mandátumot arra, hogy a megyét a központi egyesület közgyűlésén képviselje. A közgyűlést délelőn rekesztette be az elnök.

Jegyzők internátusa. A Dunántul hét vármegyének jegyzői egyletei mozgalmat indítottak meg egy internátus létesítésére, ahol gyermekeiket helyezhetnék el. Az internátus létesítését az 1909/10. tanév megnyitja előtt tervezik és pedig Győrött. A mozgalom már nagy arányokat ölt s a dunántuli vármegyék jegyzői kara nagyrésze támogatja a szép tervet és már igen sokan léptek be az internátus tagjai sorába.

KÜLFÖLD.

Az ifju-törökök programja.

Budapest, szeptember 24.

Most jelent meg az ifju-törökök hivatalos lapjában a komité programja, mely magában foglalja mindazokat a pontokat, melyek a párt álláspontját precizizozzák. Különös figyelmet érdemel a programnak az a része, mely kifejti, hogy a leendő török szenátusban a szultán a tagok egyharmadát nevezheti csak ki, két harmada pedig választandó. Az alkotmány 113. §-át töröltetni kívánják. Ez a pont ugyanis a szultánnak számszerű jogát ismeri el és Midhat pasát is ennek a pontnak alapján számizte Abdul-Hamid szultán. Fontos intézkedéseket tartalmaz a program a népnevelésről is, melynek minden ágában elsőseget nyújt a török nyelvnek.

Az ifju-törökök programja nagyjában különben a következő:

1. Az alkotmány alapja a népakarat kifejezésében gyökerezik. A minisztérium a kamarának felelős s megbukottnak tekintetik, ha kisebbségben marad.
2. A szenátorok száma a képviselők összességének egy harmadát meg nem haladhatja. A szenátorok egyharmadát a szultán nevezi ki, míg kétharmadrész választás útján jut be a felsőházba. A szenátorok csakis egy meghatározott időtartamra (tehát nem élethossziglan) választhatók.
3. A kamara elé törvényjavaslat terjesztendő, mely szerint minden 20. évet betöltött török polgárnak, akár van vagyona vagy ingatlana, akár nincsen, a szavazati jog megadandó legyen. A politikai jogok gyakorlásától eltiltott egyéneknek természetesen ezentul sem lesz szavazati joguk.
4. Az alkotmányjog 1. §-ának alapján, a szabad politikai egyesülések alakulására vonatkozólag, törvény hozandó.
6. Minden a jelenlegi kormányzati rendszerre hátrányos befolyása nélkül, a vidéki hatóságok adminisztratív jogai szélesebb alapokra fektetendők.
5. Minden a jelenlegi kormányzati rendszerre vonatkozó változtatás a parlament előzetes jóváhagyását involválja. Amennyiben azonban ezek a modifikációk a kormányzati aktusok gyakorlásának könnyítését céloznák, úgy azoknak elintézése során kívül rendelendő el.
7. A hivatalos nyelv a török. Az összes hivatalos aktákat tehát török nyelven kell megszerkeszteni.
8. 10 képviselő jogosítva van a kamara elé törvényjavaslatot terjeszteni, avagy valamely törvény megszavazását kérelmezni.
9. Az összes polgárok, nemzetiségre s vallá-

sukra való tekintet nélkül egyenlők s a teljes szabadságot élvezik. Az összes hivatalok mindenki részére nyitva állanak, mindenkinek egyenlő joga, de egyenlő kötelezettségei is vannak. A nem mohamedánok is kötelesek katonai szolgálatot teljesíteni.

10. Az egyes egyházi hatóságoknak koncedált szabadsalmak a jövőben is respektáltatni fognak.

11. A szárazföldi és tengeri haderő oly mértékben reorganizálendő, hogy Törökország az európai koncertben azt a pozíciót foglalhassa el, mely őt megilleti. A katonai szolgálati idő, amely mértékben a hadsereg organizációja megengedi, le fog szállítatni.

12. Az alkotmányjog 113. §-ának utolsó bekezdése, amelyik a személyes szabadság ellen irányul, töröltetni fog.

13. A munkás és munkaadó közötti viszony szabályozására vonatkozólag egy, munkástörvény alkotandó.

14. A jelenlegi földbirtokosok fennálló jogainak épségen tartása mellett, a kisbirtokos helyzete tanulmány tárgyává teendő. A földművesnek módot kell nyújtani arra nézve, hogy kisbirtokossá lehessen. A kisbirtokosnak olcsó hitel adandó.

15. Az adóügy reformálendő.

16. A közoktatás szabad. Minden polgárnak szabadságában áll magániskolát nyitnia.

17. Az összes iskolák állami ellenőrzés alá helyezendők. A török nyelv tanítása az elemi iskolákban kivétel nélkül kötelező. Az állami elemi iskolákban (népiskola) a tanítás ingyenes. A közép- és főiskolai oktatás nyilvános és a tanítás alapját a török nyelv képezendi.

Megfelelő tanári kar képzéséről, mely feladatának magaslatán áll, a kormány fog gondoskodni. A tanítók és tanárok kinevezését törvény fogja szabályozni. Az ország gazdasági fejlődése érdekében mezőgazdasági, kereskedelmi és ipariskolák fognak alapítatni.

A vallási intézetek nem esnek ezen rendelkezés alá.

18. A választási törvény jelen program alapelvei szerint módosítandó. A választások legnagyobb szabadsággal viendők keresztül. Intézkedések fognak történni, hogy ennek az ellenkezője meg ne történhessenek.

20. Minden polgárnak adassék meg az a joga, hogy a birodalom bármelyik választókerületében mint képviselőjelölt léphessen fel.

21. Jelen program csakis a képviselőház határozata alapján változatható meg; egyes pontok törölhetők, míg mások hozzáfűzhetők.

Valamennyi török lap közzéteszi az ifju-török programot. Többen helyeslő kommentárokat fűznek hozzá. A program nemcsak választási célokat szolgál, hanem az ifju-törökök végleges kormányprogramját tartalmazza.

Viharos tartományülés. A csehek és németek közt fennálló feszültség a cseh tartománygyűlés mai ülésén igen viharos jelenetekben, végül pedig csunya verekedésben jutott kifejezésre. Iro német radikális képviselő az ülés elején szót kért a jegyzőkönyvhöz és amikor az elnök ezt megtagadta, olyan rettentő láрма keveredett a németek padjain, hogy az elnök kénytelen volt az ülést félbeszakítani. A láрма a szünet alatt is teljes erővel folyt tovább. Egyes német képviselők letépték a padok fedeleit, darabokra törték és a darabokat a többi német képviselőnek nyújtották át, akik ezekkel örült dobálást vittek véghez. A cseh képviselők az elnöki emelvényhez siettek és körülverték az emelvényt, hogy azt a németek esetleges támadása ellen megvédelmezzék. A németek még akkor is lármáztak, amikor az elnök az ülést újra megnyitotta. Az elnök egy cseh képviselőnek adta át a szót, mire a németek mindent elkövettek, hogy ezt a szólásban megakadályozzák. A németek ostromot intéztek az elnöki emelvény ellen, miközben az iratsomókat lövegek gyanánt használták. Hosszas küzdelem után egy német képviselő végre áttörte azt a falat, amelyet a csehek az elnöki emelvény körül képeztek és felrohant az emelvényre. A csehek le akarták taszítani, miközben verekedés támadt.

Az elnök, miközben a dulakodás folyt, berekesztette az ülést, mire a német képviselők ezt kiabálták:

— Ez nem az ülés vége! Ez a tartományülés vége! Ez a tartománygyűlés többé nem fog ülésezni!

Egy német képviselőnek, mialatt az elnöki emelvény körül folyt a harc, egy cseh képviselő bekente az arcát tintával. A bemocskolt arcu képviselő ki-jelentette, hogy ő tudja, hogy ki követte el ezt a csínytet és mihelyest találkozik vele, arczul fogja vágni.

Az islandi választások. Az islandi „althing“ választásai az ellenzéki párt fényes győzelmével végződtek. Huszonöt megválasztott ellenzéki képviselővel szemben csak 9 kormánypárti lett megválasztva. A bukott kormánypárti jelöltek közt van annak a bizottságnak két tagja is, amely a nyár elején Islandnak Dániához való viszonyáról az ismert szakvéleményt elkészítette. A választás eredménye kétségtelen bizonyítéka annak, hogy a Dániától való teljes elszakadás érdekében megindult mozgalom Islandban mind nagyobb tért hódít.

A keleti vasutak ügye. Azokból a jelentésekből, amelyek a keleti vasutak kelet-ruméliai részének bolgár katonaság által való megszállásáról ideérkeztek, azt kell következtetni, hogy a bolgár kormány egyáltalában nem szándékozik a kelet-ruméliai vonalrész a keleti vasutak igazgatóságának visszaadni. Most csak az a kérdés, vajon Törökország bele fog-e egyezni abba, hogy Bulgária állandóan üzemben tartsa ezt a vonalat. Erre nézve két eshetőség lehetséges. Ha Bulgária meg tud egyezni a portával, akkor a bolgár kormány előreláthatóan meg fogja váltani a keleti vasutaktól a bolgár vonalrész üzemét, még pedig évi kamattörlesztés, vagy egyszeri tökefizetés fejében. Ha azonban Bulgária a porta beleegyezése nélkül akarná a vasutat megkapni, akkor a kormány meghagyja a keleti vasutak üzemjogát, de valósággal a bolgár kormány fogja az üzemet folytatni. Ebben az esetben a bevételeket az üzemkiadások levonása után a keleti vasutak igazgatóságának fogják átszolgáltatni. Bolgár kormánykörökben rendkívül emelkedett a kedv s az egész közvélemény helyesli a kormány viselkedését. A bevonult tartalékosok száma százezer s ezek egy része megszállva tartja a keleti vasutak bolgár vonalát. A Timesszói levelezője jelenti, hogy a keleti vasutak bolgár vonalát még mindig csapatok tartják megszállva és a szolgálatot a vasuti ezred látja el, ennek következtében a helyzet felette aggodalmas, hozzájárult ehhez a fejedelem budapesti látogatása, amelynek folytán a kérdés még jobban kiélesedett és Ausztria-Magyarország nehézségeket fog okozni a portának. A bolgár kormány ma nyújtotta át jegyzékét a keleti vasutak ügyében. A választ hangsúlyozza, hogy a bolgár kormány a keleti vasutársaság igazgatóságával egyetértően járt el és az ügy kizárólag a bolgár kormány és a keleti vasutársaság belső ügye, ilyen körülmények között a kormány egyelőre nem hajlandó a bolgár vasutvonat megszállását abbahagyni.

A Köln. Ztg. a következő berlini táviratot közli: Bulgária beavatkozását a keleti vasutak kezelésébe itt és Bécsben sajnálattal fogadják. Természetesnek tartják, hogy csak átmentti intézkedésről lehet szó, mely a sztrájk elintézése után meg fog szünni. De még így sem igazolhatják a felhozott indokok a bolgár kormány eljárás módját is.

Konstantinápolyból jelentik: A keleti vasutak kérdése miatt nagy a feszültség és Szófiában a porta tiltakozása következtében a helyzet még jobban kiélesedett. A Tanin, az ifju-török-bizottság lapja foglalkozik Ferdinánd bolgár fejedelem budapesti látogatásával és azt fejtegeti, hogy Ferencz József császár és király is aláírta azt az állami szerződést, amelynek értelmében Ferdinánd fejedelem nem egyéb, mint török vali, és masir. A lap azt hangsúlyozza, hogy Törökország elég erős a Kelet-Ruméliában esetleg kiújuló lázongás leverésére. Mindennap vonatok indulnak hadiszerekkel Drinápolyba. Konstantinápolyból táviratozza a Vossische Zeitung tudósítója: A bolgár kormány a kelet-ruméliai vonalon a vasuti ezred legénységét kezdi vasuti hivatalnokokkal pótolni. A vonatok több órás késéssel érkeznek, aminek oka a hiányos vasuti szolgálat.

A nagyvezér Szófiába azt táviratozza a török bizottságnak, hogy ha Gesow nem tér vissza, küldjenek helyébe mást, esetleg Nocsevicsét. A porta kedvező választ vár Bulgáriától. Portai körök azt

állítják, hogy a hatalmak Bulgáriában minden befolyásukat érvényesítik az incidens elintézésére céljából.

A marokkói trónváltás. Muley Hafid szultán szeptember 12-én Fezben kihallgatáson fogadta a „Standard” tudósítóját, akit megbízott azzal, hogy üzenetét az európai népek tudomására hozza. Muley Hafid azt mondta az újságírónak, hogy a közte és testvére közt éppen most befejezett harc kétségtelenül bebizonyította, hogy a marokkói nép őt, Muley Hafidot, kívánja szultánnak. Ha Európa őt meg nem illető módon nem avatkozott volna a dolgokba, s a döntést kezdettől fogva a marokkóiakra bízta volna, akkor Marokkóban soha sem tört volna ki belső zavargás.

— Ugy látszik, így folytatta a szultán, hogy az európai nagyhatalmak még mindig nem bíznak abban, hogy a rendet fönn tudom tartani. Avégből, hogy őket az ellenkezőről meggyőzzem, már hat missziót küldtem Európába, amelyeknek arról is kellett volna a nagyhatalmakat biztosítani, hogy hajlandó vagyok az algezirási aktát respektálni, de mivel egyik missziómat sem fogadták az őket megillető tisztelettel, ennél fogva elhatároztam, hogy nem a kormányok útján, hanem a sajtó útján fordulok az európai népekhez.

Abdul Aziz, a megvert szultán napról-napra elhagyottabbá lesz. A maghzenek és a mehállák nagyrésze elfagyta őt és Muley Hafidhoz pártolt át. Kazablankában jelenleg Abdul Kader fiának, Abdul Ekmalnek a megérkezését várják, aki kapitányi rangban szolgál a török hadseregben. Abdul Ekmal Mekkába fog záródokolni és záródokutjára Abdul Azizt is magával fogja vinni. Abdul Aziz háremét részben el fogja adni és csak annyi asszonyt fog megtartani, amennyit fejedelmi rangja megkövetel. Egyelőre az állam tulajdonát képező birtokokat ad el, csak hogy pénzre tegyen szert. Állítólag a francia bankban nagyobb mennyiségű drágakőve és gyémántja van elhelyezve. Kazablankában Muley Hafid híveinek a száma napról-napra növekszik. A kazablankai francia csapatok elszállítása még nem történt meg.

A mai francia minisztertanács után Pichon külügyminiszter fogadta báró Larcot s hosszas tanácskozott vele a német jegyzékre adandó válaszcikorról, amely a német birodalmi kormány jegyzéke tárgyában pontról-pontra fog felvilágosításokat adni.

A sajtó behatóan foglalkozik a válaszcikkal, amely a német kormány a francia-spanyol marokkói jegyzékre adott s a lapok általában egyetértenek vele. Az a vélemény domborodik ki a mai lapok cikkeiből, hogy a német kormány még aránylag előzékenyen viselkedik a francia követelésekkel szemben. A nacionalista sajtó támadja a kormányt, hogy tulságosan engedékeny és hasonló tulságokba csök a francia nacionalista sajtó is.

A török helyzet. Néhány nap óta figyelik a hatóságok, hogy a fegyverkereskedők temérdek puszkákat, revolvereket és löszereket adnak el. Egyes fegyverkereskedők olyan jó üzleteket csinálnak, hogy a város több kerületében fióközleteket nyitottak. A vizsgálat megállapította, hogy a fegyvereket ó-törökök és a reakció hívei vásárolják össze s mivel több vidékről aggasztó jelentések jönnek lázongásokról, amelyek az alkotmányos uralom ellen irányulnak, a főváros lakossága attól fél, hogy az alkotmányos korszak nem lesz tartós s el van rá készülve, hogy szombaton, a Ramazan-hónap kezdetén zavargások fognak kitörni.

A perzsa forradalom. A tebrisi rendőriőnök ajánlott levélben fölhívta az idegen konzulokat, hogy államuk alattvalóiról gondoskodjanak, mert a kormány csapatok holnap általános rohamot fognak a város ellen intézni. Ain es Dauleh hivatalosan közölte a konzulokkal, hogy amennyiben a forradalmárok nem szolgáltatják ki fegyvereiket, holnap reggel hat órakor büntető expedíciót fog ellenük kiküldeni. Együttal szükségesnek tartotta a lázadók között levő külföldieket felszólítani arra, hogy hagyják el a lázadók sorait, mert ellenkező esetben nem szavatolhat a következményekért. Az endsümen azt írja a konzuloknak, hogy miután a kormánnyal szemben felállított követeléseinek teljesítésére hiányzanak a garanciák, kénytelen ellentállást kifejezni.

A Pall Mall Gazette mai számában közli egy magasrangú külföldi diplomatának azt a véleményét,

hogy Oroszország sohasem fogja tűrni Perzsiában a köztársasági formát s épp oly kevésbé azt, hogy a vallásfelekezeti villongásokat Törökország simítsa el, mert ebben az esetben Perzsa Törökország befolyása alá kerülne. Mig Oroszország hivatalosan Angliával egyértelműen jár el, addig titokban támogatja a saht olyan ürügy alatt, hogy a forradalmárok ellen nyújt neki segítséget. A perzsi helyzetben most beállott holtponthoz fogja az angol-orosz entente erőssége a tüzpróbát kiállani. Angolország az alkotmány helyreállítása alkalmából szerencsekívánatait fejezte ki Törökországnak. Remélhetőleg elég erős lesz arra is, hogy Perzsiában biztosítsa az alkotmányosságot.

Fejedelmi vendégeink.

— A bolgár fejedelmi pár elutazott. —

Budapest, szeptember 24.

A bolgár fejedelmi pár ma délután, alig valamivel több, mint huszonnégy óráig itt tartózkodás után elhagyta a fővárost. Eleonóra fejedelemasszony Bécsbe utazott, ahol Berchtesgadenből odaérkezett gyermekeivel találkozik. A fejedelem utiránya egyelőre Szombathely, ahol Ferdinánd szemlét fog tartani a 11-es huszárezred felett, amely az ő tulajdona.

A délelőtt folyamán a fejedelem előbb csendes misét hallgatott a vár kápolnájában, azután báró Aehrenthal külügyminisztert magánkihallgatáson fogadta. Délben dejeuner volt, amelyen résztvett a király is, aki mindjárt el is bucsuzott fejedelmi vendégeitől.

A külföldi sajtó behatóan foglalkozik a bolgár fejedelmi pár budapesti látogatásával, melynek nagy fontosságot tulajdonít a balkán kérdést illetően.

A mai nap lefolyásáról részletes tudósításunk a következő:

A délelőtt.

Ferdinánd bolgár fejedelem ma reggel nyolcz órakor jelen volt a várkápolnájában rendezett misén. Félkilencz órakor a fejedelem megszemlélte a kápolnájában levő kriptát. Tíz órakor Ferdinánd fejedelem és Eleonóra fejedelemasszony meglátogatták a várban levő Erzsébet királyné-muzeumot. Ezután a bolgár fejedelem magánkihallgatáson fogadta báró Aehrenthal külügyminisztert. A kihallgatás félórát tartott.

Déli tizenkét órakor a bolgár fejedelmi pár tiszteletére udvari dejeuner volt, amelyen negyvenkét személy vett részt. A dejeuneren jelen voltak: a király, Ferdinánd bolgár fejedelem, Eleonóra fejedelemasszony, Augustza, Klótild Erzsébet Henriette főhercegnők, József főherceg, gróf Apponyi Lajos udvarnag és neje, báró Aehrenthal közös külügyminiszter, Schiessi kabinet-i igazgató, Daruváry kabinet-irodai főnök, Monteunovo herceg, második főudvarmester, gróf Paar és báró Boliras főhadsegdek, báró Gagern követ, Margutti, Bartha, Bronn őrnagyok, Dadányi, Pongrácz és Spányik őrnagyok és a kíséretük tagjai.

Az elutazás.

A fejedelem és a fejedelemasszony ma délből két óra és öt perczkor, illetve két óra és huszonöt perczkor utazott el a fővárosból. A fejedelemnek a királytól való bucsuzás nagyon szívélyes volt. A király a fejedelemasszonyt az udvari fogatig kísérte és a fejedelmi vendégektől meleg bensőséggel bucsuzott el. A királyi várban a bucsuzásnál jelen voltak Monteunovo herceg második főudvarmester, gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnag, Nepaldeck udvari szertartási igazgató és Roth várkapitány. Már fél kettőkor megélelkül a keleti pályaudvar egész környéke, gyors egymásutánban jöttek a hivatalos előkelőségek: dr. Boda Dezső főkapitány, Fülepp főpolgármester, Ludvig Gyula államtitkár, a máv. elnökigazgatója, Kotányi igazgató, a fejedelem kíséretének tagjai. A rendi nagy rendőrkirendeltség ügyelt fel Pavlik főfelügyelő vezetésével. Két órakor megérkezett a fejedelemasszony egy kamarás kíséretében, majd utolsónak József főherceg és Ferdinánd fejedelem jöttek meg. A fejedelem, a főherceg és az

egész kíséret átmentek a főhercegeasszonnyal második sínparra, miközben megkerülték a fejedelem udvari vonatát, amely közvetlenül a Perronnon, a első sínparon állott. A második sínparon ugyanis bécsi gyors volt, amelyen a fejedelemasszony utazott Bécsbe. A fejedelemasszony két óra öt perczkor utazott el a pályaudvarról, azután Ferdinánd fejedelem, József főherceg és az egész kíséret visszament az udvari váróterembe és ott időzött két óra huszonöt perczig, amikor a fejedelem elutazott Szombathelyre. József főherceg szívélyesen bucsut vett a bolgár uraktól és kétszer kezét szorított a fejedelemmel, aki megcsókolta. A vonat már megindult, amikor Ferdinánd fejedelem megjelent a szalonkocsi nyitott ablakánál és ezen keresztül még egyszer kezét szorított József főherceggel.

A külföldi sajtó véleménye.

Az angol lapok a bolgár fejedelmi pár budapesti látogatásának nagy jelentőséget tulajdonítanak. A „Times”-nak az a véleménye, hogy ennek az eseménynek döntő hatása lesz a Balkánon a dolgok fejlődésére. A „Times” szófiai levelezője jelenti, hogy az a fogadtatás, amelyben Ferdinánd fejedelem Budapesten részesült, Szófiában nagy meglepetést keltett. A Bulgáriával való jó viszony hangsúlyozása a monarchia uralkodója részéről hozzá fog járulni ahhoz, hogy a fenforgó nehézségek eloszlatását megkönnyítse. A „Daily Telegraph” utal arra a különbségre, amelyvel a fejedelmet a bécsi udvarnál egykor és most fogadták. Bulgária magatartását a vasut kérdésében több oldalról a bolgár fejedelmi pár budapesti fogadásával hozzák összefüggésbe.

Kitüntetések.

Ferdinánd bolgár fejedelem budapesti időzése alkalmából dr. Wekerle Sándor miniszterelnöknek a Sándor-rend I. osztályát a csillaggal, a legnagyobb bolgár kitüntetést, adományozta. Ugyanezt a rendjelet kapta báró Aehrenthal külügyminiszter is. Magas kitüntetést juttatott azonkívül a főváros polgármestereinek is. Fülepp Kálmán főpolgármesternek a polgári érdemrend I. osztályát, dr. Bárczy István polgármesternek a II. osztályu jelvényét a csillaggal adományozta. A kitüntetések gróf Paar Ede főhadsegéd Beniczky rendőrfelügyelő útján juttatta el a polgármesterekhez.

Szombathelyen.

Ferdinánd bolgár fejedelem kíséretével együtt ma este hét óra 10 perczkor 11. huszárezred megleltetésére Szombathelyre érkezett. A fejedelem fogadására megjelent Horváth Lajos huszárezredes, Vajkó István huszárkapitány és Horvát László 83. gyalogezredbeli főhadnagy, mint szolgálattevő tisztek, valamint Szücs István kapitány vezetésével a 11. huszárezred diszszázada. Fogadására megjelentek még Bezerédj főispán, Herz alispán, Kiskos h. polgármester és a város előkelősége és nagyszámu közönség, mely a fejedelmet megérkezésekor lelkes ovációkban részesítette. A vonatból elsőnek kiszálló fejedelem barátságosan üdvözölte a fogadására megjelenteket, meghallgatta Horváth ezredes jelentését, majd elindult a diszskapu elé, hol Szücs István, a diszszázad parancsnoka jelentést tett. A fejedelem ezután kíséretével ellépett a diszszázad előtt, majd visszatérve, megállt a vármegye és a város küldöttsége előtt, melynek nevében Bezerédj főispán üdvözölte a fejedelmet, örömeinek adván kifejezést, hogy magas látogatásával a várost és a megyét megtisztelte. A fejedelem magyarul köszönte meg a szívélyes fogadtatást. Igen szívélyesen jöttem Szombathelyre — ugymond — és köszönöm az önök szives fogadtatását. Ezután kezét szorított a fogadására megjelentekkel s megszólításával tüntette ki Mindszenty főispánt titkárt. Ezután a fejedelem, ki a 11. huszárezred ezredesi egyenruháját viselte, kíséretével együtt kocsi szállításra és a fellobogozott utcákon a huszárezred sorfala között és a város közönségének lelkes ovációja mellett a püspöki palotába hajtatott, ahol dr. István Vilmos megyés püspök a káptalan élén fogadta és üdvözölte a fejedelmet. Ezután a fejedelem lakosztályába voault vissza, majd kis idő mulva látogatást tett a püspöknél. A látogatás után a tulajdonát képező 11. huszárezred tisztikara tiszteletgel a

fejedelemmel, ki a tisztikarhoz a következő beszédet intézte:

Abban a pillanatban, amikor a 11. huszárezred tisztikara előttem megjelenik, ő császári és királyi felsége iránt érzett meleg hála és a büszkeség érzete tölt el engem. Ő felségének különös kegyelme, hogy éppen ezt az ezredet adományozta nekem, amely azokra az időkre emlékeztet, amelyeket ez ezred kötelékében töltöttem el. Ebben ő felségének különös jóakarátát és jóindulatát látom és nagy örömmre szolgál, hogy titeket, itt üdvözölhetlek. Azért jöttem el, hogy elmondjam nektek az én legjobb baráti indulatokat és meg vagyok győződve, hogy azok a benyomások, amelyeket itt, körötökben nyertem, életem legkellemesebb emlékei közé tartoznak.

A fejedelem beszéde után Horváth ezredes bemutatta az ezred tisztikarát. A bemutatás után a helyőrség tisztikarát fogadta, majd a főispán, a város és a megye tisztikarát vezette a fejedelem elé. A főispán üdvözölő beszédére adott válaszában Ferdinánd ismételt örömeinek adott kifejezést, hogy megjelenhetett Szombathelyen és hálás köszönetet mondott az ismert híres magyar vendégszeretetért.

Este a tisztikar Ferdinánd fejedelem tiszteletére a tisztli kaszinóban bankettet rendezett, amelyen az első felköszöntőt Horváth ezredes mondta a királyné és Ferdinánd fejedelmre. A felköszöntőre a fejedelem válaszolt.

A banket után a fejedelem visszatért a püspöki várba. Reggel nyolcz órakor a fejedelem a huszárlaktanyába megy s szemlét tart az ezred felett. A faktanya udvarán az ezred tisztikara nagy karusszelt rendez a fejedelem tiszteletére.

Megint egy repülőgép.

Bizonyos, hogy a történelmi korszakok csak a történelmi könyvekben szoktak élesen elkülönülni egymástól. A valóságban az események úgy fonódnak össze, hogy a finom, fokozatos átmenetben észre sem lehet venni, mikor változott meg a szövet színe és karaktere? Jó és rosszabb idők: zordon fekete, reménykedő zöld, diadalmas biborszínek így tarkázódnak az emberiség történelmében, a színeket azonban csak az utókor látja. Az élő nemzedék nem tud egyébről, csak napi eseményekről. Amint hogy az egyes ember is csak nagy ritkán tudja kontrollálni, hogy az éppen folyamatban lévő élmények közül melyek azok, amelyek a későbbi élete folyására is hatással lesznek? Egy-egy új ismeretség, egy-egy összekülönbözés, futó kaland, vagy hirtelen elhatározó lépés szimpla epizódnak látszik akkor, amikor megtörténik s nyomban utána ijesztő hirtelenséggel sarjad ki ebből az apró magból egy nagy katasztrófa, valamely nagy szerencse, vagy valami olyan élmény, amelyekre megemlékezünk halálunk órájáig. Vatt kísérletei annak idején nem keltettek nagyobb föltnést, mintha valaki ma új módszert fedezne föl a levegő cseppfolyósítására. Stefen-son első lokomotívja, Fulton első gőzcsónakja is apró események voltak annak idején, amelyek szerényen meghúzódtak az akkori Gartenlaubé-k Allerlei rovatában. És mégis a Vatt-Fulton-Stepenson triász változtatta meg a világ képét az utolsó száz eszendő alatt úgy, hogy addig nem változott annyit a föld kerekége ezer eszendő alatt.

Amennyire látni lehet, a mai napokban is egy ilyen átalakulás kezdetét éljük. A folytonosan szaporodó repülő kísérletek és az egymásra licitáló sikerek azt sejtetik, hogy utban vagyunk a levegő meghódítása felé, mely olyan dimenziókban fogja átforgatni az emberiség életét, hogy azt mostan még a legszárnyalóbb fantáziával sem lehet megrajzolni. Farmann rekordját legőzte Wilburt Wright, Wilburt Wrightot testvére Olivér, azután Olivért ismét Wilburt. És most azt olvassuk, hogy az egymással versengző testvérpár sikereit félelmesen megközelítette egy eddig ismeretlen francia ember, bizonyos Malincot nevű, aki tegnap ötven méter magasságban majdnem egy óra hosszúságú maradt a levegőben.

A gőzgép és a gőzhajó első kezdetleges modelljei voltak csak foghatók ezekhez az új technikai sikerekhez. Az utolsó százévszázad alatt azonban nagyot változott a világ. Fulton és Stefen-son első próbálkozásait még kikaczagták. Bolond az anglus, hogy ló nélkül akar kocszini, evező és vitora nélkül hajózni, mondták.

Az utolsó százévszázad azonban annyi lehetetlenséget váltott valóra és annyi technikai csodát produkált, hogy ma már nincsenek kételkedők. A Wrightokon már senki sem nevet, mert mindenki elhiszi, hogy repülni fognak, hogyha repülni akarnak.

Női hivatások.

— Feministák figyelmébe. —

A megélhetés gondoljai Párisban semmivel sem könnyebbek, mint minálunk. A francia nők éppen úgy nélkülöznek, mint a magyarok, ha magukra vannak hagyatva és ha — nem csinosak. Mindössze az a különbség, hogy abban a szédületes világforgatagban a megélhetésnek több módja kínálkozik a nőknek is. Bár azok a női hivatások olykor nagyon sajátosságok.

Erről a kérdésről mulatságos esetet mond el Charles Foley, az ismert párisi tárczairó, aki egy vidéki hugocskáját ajánlotta be Mme de Somerville-nél, akit mint telivér parisiennet, különösen alkalmasnak tartott arra, hogy a tájékozatlan jövővényt elhelyezze.

— Azt hiszem, hosszas tanulmányokra és készülésre nem ér rá a kis leány — szölt a felkért ur-asszony. — De esetleg, ha rajzolni tud, bársonyegésséssel, bőrre és üvegre való festéssel, antik fayence-tánczásokkal és más hasonló munkával lehetne kísérletezni.

— Lolottenak fogalma sincs a rajzolásról.

— Annyit csak tud, hogy esernyő-fogantyukat másoljon.

— Esernyő-fogantyukat?

— Nos igen. A rendőrség „elveszett tárgyak” osztályában éppen most van üresedés. Ugyanis annyi nap- és esernyőt reklamálnak, hogy a rendőrségen nem győznék az összes beszolgáltatott paraplukat és parazólokat minden jelentkezőnek felmutatni. Erre való az az album, melyben a fogantyuk le vannak rajzolva. Ezekről ráismernek a tulajdonosok.

— Gyönyörű mesterség. Sajnos, nem a hugomnak való.

— Talán zeneértő? Nem énekről van szó. Ehhez legalább ezeröttszáz színházi részvényt kellene vásárolnia, ha annak színpadán akarna énekelni. Sokkal többet ér a komponálás. A bánatos keringők nagyon divatosak. Sokatmondó czimmet könnyen talál kiadót.

— És mit fizet a kiadó?

— Semmit. De ha az első keringő beüt, a másodikonál már Lolotte szabhatja meg a feltételeit.

— Kénytelen vagyok bevallani, hogy Lolotte nevelését nagyon elhanyagolták. Nem tud zongorázni és azonfelül teljesen botfüllű.

— Ugy hát az irodalmi pályát ajánlom. Irjon akármilyen haszontalanságot, csak riktó bekötésről és valami undorító czimről gondoskodjunk s hugocskája egy csapásra híressé lesz... különösen, ha az a szerencse éri, hogy a kötetét a rendőrség elko- bozza.

— Először is: Lolotte nem ért az íráshoz, de ettől eltekintve: tisztességes leány s nem lenne hajlandó sikamlós novellákat írni.

— Baj, baj! De van még más női pálya is. Teszem azt, lehet: fodrásznő, dajkafelügyelő, massseuse, pénztárosnő, pedicure vagy manicure, próbakisasszony? Talán Lanceuse de Modes, házassági vagy pezsgőügynök, társalgónő parvenü bálókba? Vagy — mit gondolt? — Tizenegyediknek is beállhatna.

— Mi az?

— Olyan hölgy, akit tizenegyedik vendégnek szerződöttnek tizenhárom lakomákhöz. Ehhez persze főkélek — a szépség. Apropos... Szép a cousineja?

— Dehogy, dehogy!

— Miért nem mondta ezt rögtön! Ha csunya, ha igazán és nagyon csunya, könnyen kaphat alkalmozást, mint színész nő mamája, vagy egy túlerett szépség társalgódónője...

— Nem, nem... Lolotte ugyan nem csinos, de nem is visszataszító, sőt olyan... olyan...

— Passepartout? Kár! Az ilyen sehol sem érvényesül. De talán beválna jósnőnek... spiritiszta médiumnak... álomtánczosnőnek... Nos?

— Védenczem, ki vállalkozik ezekre.

— Ha nyelves, társalgási órákat adhatna, vagy esprit-t taníthatna.

— Mi... it?

— Nos igen, szellemességet. Aki semmihez sem ért, mindent taníthat. Csak nagy dob és csinnadratta kell hozzá.

— Azt hiszem, nagy a versengés!

Igaza van. De annyifélet szeretnének tanulni az emberek, hogy valamit mégis találhatunk. Például: a fityülest! A párisi nők most nagyon sikkesnek találják a fityülest.

— Nem tud fityülni.

— De az istenért, hát semmihez sem ért?

— Fájdalom, semmihez. Az egész kis lányon semmi különös sincs, csak éppen a viruló egészsége, Sima arcbőr? Csillogó szem?... Kitűnő!... Remélem, nem tulságosan karcsu?

Remélem, ne tulságos karcsu?

— Inkább molett.

— Valóságos kincs! Aranybánya!

— Nem értem!

— Óh, maga nehézfejjű! A párisi orvosok kapkodni fognak utána. Nem tudja, hogy az orvosi várótermekben viruló külsejű, egészséges hölgyekre van szükség, akik a „kigyógyított beteget” képviselik. Hálásan zengik a doktor dicséretét. Elmondják, milyen halálos betegségből gyógyította ki... áldják életük megmentőjét... küldje ide az én kis „gyógyult”-amat...

Kissé lehagoltan hagytam el Somerville-t, mert azt hittem, hogy csak csufolódtam. De mégis szót fogadtam. Hozzáküldtem Lolotte-tot és a kis fruska egy hét múlva már számozatlan kocsziban keresett alkalmas első emeleti lakást, mert egyszerre hat orvos és három fogászt is alkalmazta.

Csak attól félek, hogy belekóstol a párisi női munkákba s „tizenegyedik”-nek is vállalkozik, sőt még talán „esprit”-t is fog tanítani.

TÁVIRATOK.

A tartománygyűlési választói jog.

Prága, szeptember 24. A szociáldemokraták ma este hét gyűlést tartottak, amelyen a tartománygyűlési választói jog reformjáról tanácskoztak. Megemlékeztek a németek obstrukciójáról, melyet a tervezett tartománygyűlési választói jog reformja elleni támadásnak minősítettek, amely veszélyezteteti egyben a Reichsrath munkaképességét is, amelytől a munkásosztály különösen az agkori és rokkantsági biztosítás szabályozását várja. Kijelentették továbbá, hogy a cseh szociálisták a német szociáldemokratáktól elvárják, hogy ugyanugy bánanak el a német nemzeti-pártiakkal, mint ahogy a cseh munkásság a cseh nacionalisták ellen jár el. Ebben a szellemben határozatot is hoztak.

Közzgazdasági táviratok.

		szept. 23.	szept. 24.
Newyork.	Buza	locobuza	108 ¹ / ₂
		szeptemberre	109
		decemberre	110 ³ / ₈
	Tengeri	szeptemberre	109
	decemberre	84 ³ / ₄	85 ¹ / ₂
Csikagó.	Buza	szeptemberre	99 ³ / ₄
		decemberre	100 ³ / ₈
	Tengeri	szeptemberre	78 ¹ / ₂
		decemberre	78 ¹ / ₈

New-York, szept. 24. Gyapot New-Yorkban helyben 9.40 (9.40 tegnap), gyapot októberre 8.97 (8.94), gyapot decemberre 8.73 (8.75), gyapot New-Orleansban helyb. 9¹/₁₆ (9¹/₁₆), petroleum stand withe New-York-

ban 8.45 (8.50), petroleum Stand white Filadelfiában 8.45 (8.45), petroleum Refined in Cases 10.90 (10.90), petroleum Credit Balances at Oil City 1.78 (1.78).
Csikagó, szeptember 24. (Zárlat.) Zsir szeptem. 10.17 (tegn. 10.17), zsír októberre 10.17 (tegnap 10.17), szalonna short clear, 10.37 (tegnap 10.37), sertéshus októberre 15.25 (tegnap 15.30.)

A román kölcson.

Berlin, szeptember 24. (Saját tudósítónktól.) A Bleichröder-czég és a berlini Discontogesellschaft vezetésével álló konzorcium átveszi a 4%-os 70 millió leire rugó román kölcson, amely legközelebb fog kibocsátásra kerülni. Ezen az összegben a bukaresti kormány az államvasutak megváltási összegét és a konstanzi kikötőbeli építkezéseket fogja fedezni.

A gyermekek becsületéről.

Budapest, szeptember 24.

Mindenkinek van becsülete. Becsülete van a férfinak, a nőnek; becsülete van a diplomás embernek, mert azzal őrzi a diplomáját, becsülete van a katonának, mert életével védi azt. Ki ne féltene hát ezt a pótolhatatlan kincset? Mikor látjuk, hogy ebből meríti az ételt, az italt, ebből cseti gyermekét, aki aztán az étel megfelelő táperjét magába szívja és ő is vigyázni kezd, először öntudatlanul a becsületére.

Ime a becsület keletkezése az emberben. De lassuk a fejlődését.

Körülbelül három éves a kis gyermek, mikor a mama szigorú arccal faggatja a kicsikét:

— Miért törted össze a poharat?

A kis pobj persze rögtön pityergésre fogja a száját és selypesen fogadkozik, hogy nem ő volt, hanem a Mari. És tényleg később kitudódik, hogy a katasztrófát nem a kis gyermek, hanem a Mari idézte elő.

Ez már a becsület megőrzésének szimptomája. Még nincs tudatában a kicsike, mikor ezt teszi. Mert hiszen lehet mondani, hogy az anyja tejével szivta magába ezt az ösztönt (mert még ebben az esetben az).

Természetesen a gyermeknek sejtelve sincs a becsület fogalmáról. Holott, maga a becsület meg van benne. Érti, hogy valami van, de nem tudja, hogy mi. Figyeljük csak meg a hároméves gyermeket, mikor ártatlanul vádolják. Sir, szabadkozik gyermeki ártatlansággal. A már idősebb gyermekek hasonló esetben különböző módon védekeznek. Ez mindig a szerint történik, hogy milyen irányban folyik a nevelése. Van, aki sir, aki rug, kapálódzik, sőt van olyan is, ki kárt tesz magában.

Voitaképpen a becsület a szeretet jegyéből kél ki. A szülő mindig akkor szereti gyermekét, ha jó, ha okos és ha mások is ezt mondják róla. Ennek a szeretetnek, mivel ez a gyermeknek jól esik, az a következménye, hogy a gyermek vigyáz erre a szeretetre. Még az egészen kis fiú is azt mondja, ha valamire unszolják:

— Nem szabad, a papa nem fog szeretni.

Még jobban kifejlődik ez az idősebb gyermekek-nél. Ezt a körülményt az alábbi megtörtént példa élénk módon világítja meg: Kint, mezon gyermekek játszottak labdával. A labda az egyik dobás után úgy eltűnt a közeli bozótban, hogy hosszú keresés után sem tudtak rá akadni. Végre is a türelmetlen nebulók gyanakodni kezdtek egymásra.

— Te! talán a Béla dugta el.

— Nem, azt hiszem a Pista, mert ő mondta dőibe — ugy-e Karsi te is hallottad, — hogy szertne ő is ilyen labdát...

Pistát elővették, de ő csendes fiú lévén, oly tehetetlenül védte magát a többivel szemben, hogy a gyanu egész terhe ránehezedett. Ott hagyta barátait, de hazamenni nem mert. S mikor kérdezték tőle:

— Miért nem akartál hazajönni?

Félelken válaszolta:

— Féltém, hogy kikapok és tolvajnak hívnak s mama rám se fog nézni!

Tehát nagyon szépen látjuk, hogy itt nem a becsület megvédése, hanem nélkülözhetetlen szeretet forgott koczán. Ebből fejlődik aztán ki a becsület.

A fejlődés stádiuma egy fokkal előre haladt.

amikor a gyermek e féltett „kincs“ érdekében füllenteni is kezd. Ez meg van minden gyermeknél. Ekkor már a szeretettel a becsület fogalmának — mondjuk, sejtelve is fellép. Körülbelül ennél a stádiumnál kezdődik az iskola feladata.

A feladat természetesen nem az, hogy füllentéssel fejlessze ki a becsület fogalmát, hanem, ha a gyermek a becsület érdekében füllent, úgy a tanítónak és szülőinek feladata, hibás tetteire négy szemközt figyelmeztetni és egyúttal hivatkozni a becsület fontosságára. Hogy miért négy szemközt, arra a leg-rövidebb felelet, hogy a becsület megvédésénél, még gyermekek-nél is, azt csak mint ténny szabad világgá kürtölni, mint cselekményt azonban nem.

Ha a tanítók és a szülők lelkiismeretesen végzik ezt az erkölcsi kötelességüket, akkor fáradozás-gyümölcse, nemcsak egyedeken, hanem lassankint az egész társadalmon is meg fog látszani.

(m. b.)

Előfizetési felhívás.

Negyvenharmadik évfolyamát futja az „Egyetértés“, a magyar közönség legkedveltebb, legnagyobb napilapja. Csaknem félszázad éve szolgálja a magyar kultúra, a magyar nemzeti eszmények és a magyar függetlenség ügyét.

Az a hosszú út, melyet a függetlenségi és negyvennyolczas eszmék törhetetlen kiküzdésében megtett, olvasóinak egyre bővülő lelkes tábora s azok az eredmények, amelyeket elért, igazolják, hogy ez alatt a hosszú idő alatt nemcsak Magyarország önállóságának leghevesebb előharcosa, hanem ennek a harcznak legerősebb tényezője is volt.

Az Egyetértés multja egyúttal a jelen programja és a jövő színőrmértéke. S ahogy a multban, úgy a jövőben is pillanatig sem szünnünk meg szakadatlanul munkálkodni önálló államiságunk kiépítésén, pillanatig sem pihenünk a nagy negyvennyolczas eszmék kivívásában.

Az Egyetértés hirszolgálati elsőrangú, mert úgy a hazai, mint a külföldi hírforrásokkal való összeköttetése révén a legbővebben s a legnagyobb változatossággal adja a napi eseményeket. Czikkeinket a legkiválóbb publicisták írják, rovataink bőveket és változatosak, közgazdasági, színházi híreink érdekesek és változatosak, szépirodalmi közleményeink magas színvonalon állanak.

Az Egyetértés mind e kiválóságai folytán a magyar olvasó-közönség legkedveltebb lapja s ezt a szeretetet a jövőben fokozott mértékben fogja kiérdemelni.

Olvasóink az „Egyetértés Vasárnapija“ című, gyönyörűen kiállított mellékletet is megkapják vasárnaponként. Nyolcz oldalas, számos reprodukcióval tarkított mellékletünkön előfizetőink megtalálják a hét érdekeségeit, a kül- és belföld nevezetes eseményeit. Kapnak ezenkívül ebeszéléseket, karczolatokat, színházi történeteket.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra . . .	2 kor. 40 fill.
Negyedévre . . .	7 kor. — fill.
Félévre . . .	14 kor. — fill.
Egész évre . . .	28 kor. — fill.

Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejárt, szíveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

A kolera réme.

Budapest, szeptember 24.

Ez a rémes vész, amely eddig csak Pétervár szegényebb lakossága körében pusztított, már a felsőbb rétegekben is terjed és mind sürribben szedi áldozatait. A kolera terjedését Pétervárott a körülmények is elősegítik. Elsősorban nagy hiány van az ápolókban és az orvos is kevés, minnek következtében a halálozás aránya egyre kedvezőtlenebb. Végül az agyon-sanyargatott nép nem bízik már az orvosokban. Vad elkeseredéssel a szemükbe kiáltják, hogy ők maguk csinálták a kolera. A kolera ekkora terjedésének egy másik oka, hogy a pétervári vízvezeték meg van fertőzve.

Addig, amíg az orosz fővárosban a hatóságoknak a kellő óvintézkedéseket nincs módjukban megtenni, addig a többi európai városok hatóságai a legmesszebbmenő óvintézkedésekkel akarják elriasztani a pusztító vést határjukból. Hogy ez mennyire sikerül, azt majd a következmények mutatják meg.

A kolera terjedéséről és annak meggátlásáról szóló tudósításaink a következők:

Pétervárról jelentik: A kolerastatisztika ma 354 új megbetegedést és 72 halálesetet emlit. Az összes megbetegedettek száma 1005.

A Vossische Zeitungnak táviratozzák Pétervárról, hogy a katonai kadetiskolában negyven növendék betegedett meg. Nem valószínű, hogy éretlen gyümölcstől kapták meg a növendékek a kolera. A városban a járvány elérte tetőpontját, de a jobb módúak és a gyermekek között a betegedések száma csekély.

A Tageblatt tudósítója táviratozza Pétervárról, hogy az idegenforgalom az orosz fővárosban a kolera miatt teljesen megszűnt. Külföldiek és kereskedelmi utazók messze elkerülik Pétervárt, a vendégladók üresek. A két utolsó napon mintha nem szaporodnék a megbetegedések száma, de a halandóság 45%-ra emelkedett.

Megemlékeztünk arról, hogy a csári család el akart utazni a finn vízekről, mert már Czarszkoje-Szeloban és a csár pétervári palotájában is történt megbetegedés. Erre vonatkozólag a városkapitány megtiltotta a lapoknak, hogy cenzúra nélkül lenyomtassák a finn lapok közleményeit a csári család finn tengeri utazásáról és tartózkodása helyéről.

Még mindig megtörténik, hogy oroszországi fertőzött vidékekről titokban átlopódnak a határon és kikerülnek az egészségügyi vizsgálatot. A lebergi városi tisztiorvos a helytartóságtól kért segítséget, mert nem elegendő a határmenti vasútállomásokon egészségügyi ellenőrzést berendezni, hanem általában a határ mentén szigoruan kell visszatartani az Oroszországból gyalogszerrel és kocsikon érkezőket.

Rigából jelenti a Lokalanzeiger tudósítója, hogy oda egy dalsarnok-énekesnő hurczolta be a kolera Pétervárról. Ez az eset Odesszában az első és a hatóságok megtettek minden óvintézkedést.

Beriben a közeli napokban kezdődik meg az egyetemen a tanév és Oroszországból hatszáz diákot várnak vissza. Erre való tekintettel a rendőrség szigoruan utasította a lakosságot, hogy azonnal jelentse be, ha orosz diák szobát bérel vagy ha megbetegszik.

Fővárosunkban a kolera ellen való védekezés dolgában ma délben ismét értekezlet volt a városházán dr. Bárczy István polgármester elnöklésével. Az értekezleten résztvettek: Viola Imre tanácsnok, Magyarevits Mladen tiszti főorvos, dr. Szabó Sándor tiszti főorvos-helyettes, Heuffe! Adolf középítési igazgató, Ilonig Dezső főmérnök és Károlyi József fogalmazó. Az értekezlet folytatólagosan megbeszélte a kolera behurczolása ellen teendő intézkedéseket, nevezetesen a felállítandó barakkok terveit. A szállókból naponta érkeznek jelentések arról, hogy Oroszországból

ból egy-egy utas szállott meg náluk. A tisztí orvos az érkezőket nyomban megfigyelés alá helyezi, ki-kérdezi őket s naponta megméri a hőmérsékletüket. Dr. Magyarevits Mladen tisztí főorvos felhívta az összes kerületi előjárókat, hogy minden kolera-gyanus beteget a központi fertőtlenítő-intézet igény-bevételeivel a Szent Gellért-kórházba szállíttassanak.

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár. Péntek szeptember 25. — Róm. kat.: Kleofás. — Prot.: Urád. — Görög-orosz: szept. 12. Antonóra. — Zsidó: Elul 29. — A nap két reggel 5 óra 52 perczkor, nyugszik d. u. 5 óra 51 perczkor. — A hold két reggel 5 óra 17 perczkor, nyugszik d. u. 6 óra 20 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak. — A képviselőház ülése d. e. 10 órakor.

A Nemzeti Szalon őszi tárlata nyitva. Belépő-díj 1 kor. — Egyházművészeti kiállítás a Műcsarnokban nyitva. Belépő-díj 40 fill. — A Könyves Kálmán Nagymező-utcai szalonja rendezés miatt zárva. — Az Uránia Kiglyó-téri szalonja nyitva. Belépő-díj 20 fillér. — Nemzeti Múzeum régiségtára nyitva. — A Szépművészeti Múzeum nyitva. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva. — A Néprajzi Múzeum nyitva. — A Fővárosi Múzeum nyitva. — Az Iparművészeti Múzeum zárva. — A Történelmi Képcsarnok nyitva. — A földtani intézet muzeuma zárva. — A Közlekedési Múzeum nyitva. — A Széchenyi-Múzeum zárva. — Az aquin-cumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai Iparmúzeum zárva. — A Ráth György Múzeum (Városligeti fasor 10.) nyitva. — Az Erzsébet-Múzeum nyitva. — Az orsz. levéltár oklevélkiállítása nyitva. — A nyilvános könyvtárak nyitva. — A múzeumok, képtárak, kiállítások és nyilvános könyvtárak rendszerint délelőtti 9 órától vannak nyitva.

— **Személyi hírek.** Konrád bajor herceg ma délelőtti két napi bécsi tartózkodás után Kistapolcsányba utazott és vasárnap reggel tér vissza Bécsbe, ahonnan délelőtti Münchenbe utazik. — Miksa badeni nagyherceg neje ma délután Gmundenből Karlsruheba utazott. — József főherceg és Augustia főhercegnő ma Kistapolcsányra utazott. — Danilo montenegrói herceg és neje ma Bécsből Fiuméba utaztak.

— **A király.** Gödöllőre érkezett jelentés szerint ő felsége pénteken nem jön Gödöllőre. Az utazás a spanyol királyi pár elutazása utánra maradt.

Egy bécsi lapnak a király álitóltagos gyöngékedéséről szóló híre, mint illetékes helyről közlik, teljesen valótlan. A király az utóbbi napok fáradalmi ellenére, a legjobb egészségnek örvend. A holnapra tervezett gödöllői utazást elhalasztották, minthogy a király egész idejét munkának kívánja szentelni. Hétfőn délelőtti a király általános kihallgatásokat ad.

— **A nagybeteg román király.** Ferencz Ferdinánd trónörökösnek a legközelebbi napokban tervbevétt szinaiai látogatása Károly király betegsége miatt egyelőre elmarad. Az utóbbi időben ugyan gyakran jelentek meg olyan hírek, hogy a király jobban érzi magát, de azért beavatott körökben tudják, hogy a király állapota nagyon komoly. Hogy a király ebben az évben nem fogja megtenni rendes őszi látogatását Ferencz József királynál és hogy nem fogja a királyt császári jubileuma alkal-mából személyesen üdvözölni, azt már hetek előtt elhatározták. Károly király igen gyenge, nyugalomra szorul és orvosai tanácsára a nap legnagyobb részét ágyban tölti. A király emésztése rossz és a véredényekben támadt baja is rosszabbodott. A királyné éjjel-nappal a király mellett van. — A király súlyos megbetegedése a lakosság körében ré-mületet keltett, amelyet még növel az a körülmény, hogy az udvar szigorúan titkolozik és hivatalosan semmiféle jelentést nem adtak ki. Megbízható helyről kiszivárgott, hogy a király baja egy új képződmény a pyloruson, amely a gyomor és a bél között akadályozza a megemésztett eledel eltávolodását és nagy fájdalmakat okoz.

— **A német császár trónörökösünk vendége.** Ferencz Ferdinánd trónörökös az elzászi hadgyakorlatok alkalmával Vilmos császárt meghívta vadászatra a Duna mellett, Ausztriában lévő vadászterületére. A császár elfogadta a meghívást és október végén, Bécs érintése nélkül Eckartsauba, a trónörökös birtokára fog utazni, ahol két napig fog nála időzni. Az első napon szarvasokra, a második napon pedig dunai vizimadarakra fognak vadászni.

— **Márkus Miksa udvari tanácsos.** Félhivatalosan jelentik, hogy a király Márkus Miksának, a Magyar Hírlap főszerkesztőjének és kiadótulajdonosának a magyar királyi udvari tanácsosi czímet adományozta.

Ez a kitüntetés egy vérbeli újságíró, a jóralvó hírlapírói gárda derék tehetségű, rokonszenves és általánosan becsült tagját érte. Márkus Miksa a hírlapírói pályát az elején kezdte és átélte mindazon küzdelmeket, melyek e hivatással és foglalkozással járnak. Legelőször színházi kritikák írásával keltett feltűnést, majd irt szépirodalmi dolgokat, regényt, fordított szindarabot, de mindig zsurnaliszta maradt, leikiismeretes, becsületes és a hírlapírói feladatok minden ágában megállotta a helyét; szorgalmasan, rendkívüli munkabírással dolgozott. E tulajdonságai révén a hírlapírók világában folytonosan emelkedett s e világon kívül is, ahol csak megfordult, minde-niütt tisztességet és becsülést szerzett. Kollégái-nak jó kollégája, a zsurnalisztika ügyei iránt érdeklődő, ezekért fáradozó újságíró, aki tevékeny részt vett a sajtó munkásainak társaságos mozgalmában, ezeket sokszor vezette s nekik erkölcsi és anyagi segítségeket hozott. Agilitásá-nak haszna mindig meglátszott a testületben, mely ezért legelőször jutalmazta a zsurnaliszták körében vezető tisztségekkel. Lapjának annak alapításától kezdve, munkatársa volt s ott is fo-koztatosan emelkedett, még amikor Horváth Gyula vezette a Magyar Hírlapot, segédszer-kesztő, majd évek multával többrendbeli válto-zások után felelős szerkesztő, míg a nemzeti kor-mány uralomrajutása idején a Magyar Hírlap tu-lajdonosa lett. Kedves egyéniségével barátai számát állandóan gyarapította és meg is tudta őket tartani. Így fokozatosan tényező lett a tár-sadalmi életben is és jó kvalitásai ott szintén ér-vényesültek. Kulturális és művészeti mozgalmak-nál, a társaskörökben is igénybevétték munka-erejét, izlését, ötletességét. Jó czélokért mindig szívesen fáradozott és e czélokra javára vált. Ezelőtt két évvel beválasztották a főváros tör-vényhatóságába városi képviselőnek. De min-denkor mindenütt első sorban zsurnaliszta ma-radt. Ebből következik, hogy a kitüntetés is első sorban az újságíróknak kedves öröme és mind-annyian, akik benne a komoly munkásság méltánylását látják, őszinte szeretettel üdvözlik Márkus Miksa, akit a kitüntetés s a velejáró méltóságos cím ifjú korban ért, ezt bizonyára csak buzdításnak tekintik, hogy munkásságában továbbra is azon az uton haladjon, mint eddig és barátainak tiszteletét ezután is megérdemelje.

— **Gróf Festetich Andor ezüstmenyegzője.** Tolnai gróf Festetich Andor min. osztálytanácsos, a vidéki színészet országos főfelügyelője, vasárnap tartotta ezüstmenyegzőjét feleségével. Demjén Rózsival, a Nemzeti Színház művésznőjével. Az ün-nepség a Festetich-család dunaharaszti nyaralójá-ban folyt le a grófi család tagjainak és nagyszámu tisztelőinek részvételével. A jubiláló művész házaspárt a művészi és színházi körök tagjai nagyszám-ban üdvözölték.

— **Kossuth-szobor Rákospalotán.** Rákospalota hazafias közönsége szobrot emelt Kossuth Lajos emlékének. A szobor ünnepélyes leleplezése október hó 18-án lesz, amelyre meghívták a magyar ország-gyűlés mindkét házát, a kormányt és a szomszédos törvényhatóságokat. A leleplezési ünnepélyen jelen lesz Kossuth Ferencz kereskedelemügyi minisz-ter is és az országgyűlési függetlenségi és 48-as pártnak számos tagja, kik közül eddig a következők jelentették be megjelenésüket: Sággy Gyula, Szent-iványi Árpád, Szász József, Zakariás János, Sággy Manó, Szatmári Mór, Horváth József (nagyvázso-ny), Sümei Vilmos, Lányi Mór, Halász Lajos, Röck Iván, Steiner Ferencz és Dobroszláv Péter.

— **Tisza István adománya.** Gróf Tisza István, nem mint tévesen irták, 4000, hanem 40.000 korona adományt juttatott a pápai ref. tanítónőképzőnek.

— **Tűz a Vatikánban.** Rómából érkezett távira-tok híril adják, hogy tegnap este a vatikáni szem-i-nárium egyik hálótermében, amely a Szent Márta-teren, a Szt. Péter-templom közelében van, tűz ütött ki, amelyet azonban hamar eloltottak. Ama hír követ-keztében, hogy magában a Vatikán helyiségében ütött ki a tűz, a kíváncsiak óriási tömege vette kör-ül a Vatikánt.

— **Bochkor Károly kitüntetése.** A király dr. Bochkor Károly budapesti tudományegyetemi nyilvános rendes tanárnak és a budapesti közsé-gi közigazgatási tanfolyam igazgatójának a közigazga-tási tanfolyam körül szerzett érdemei elismeréséül a magyar királyi udvari tanácsosi czímet díjmen-tesen adományozta.

— **A Lasker—Tarrasch-mérkőzés.** Münchenből jelenti tudósítónk: Miután a világbajnoksággért folyó mérkőzés tizenharmadik játszmaja szerdán dr. Las-ker győzelmével végződött, a mai, tizennegyedik játszma már döntő jellegű volt, mert tudvalevő, hogy a match nyolcz nyert játszma-ra megy. A tizen-negyedik játszma ismét spanyol megnyitásu volt és Lasker, mint a sötét bábok vezetője, ezuttal is hű maradt az előző játszmákban választott védel-méhez. Dr. Tarrasch a játék folyamán egy gyalog-ot nyert, de miután a végjátékban különböző színű futárok maradtak, a játék meglehetősen remisszinezeti. A játszma nem nyert befejezést s a 45. lépésnél félbeszakított állást holnap folytatják. A match je-lenlegi állása: dr. Lasker 7, dr. Tarrasch 3, remis 3.

— **A berlini sajtókongresszus.** Magyarországot az idel Berlini nemzetközi sajtókongresszuson négy országos szövetség összesen harminczegy küldöttel képviseli. Magyarország képviselőjében a központi bizottságba újból Rákosi Jenőt és mint helyette-sét, Gelléri Mór választották meg. A kongresszus mai ülésén Gelléri Mór, a Magyarországi Hírlap-írók Nyugdíjintézetének kiválóan eredményes műkö-désére utalt. Jelentését, amely szerint a magyar kor-mány ezt az intézetet évente negyven ezer koronával támogatja, élénk tetszéssel fogadták és javaslatára elhatározták, hogy utasítsák a kongresszus köz-ponti bizottsága, hogy törekedjék a különböző or-szágok hírlapírói nyugdíjintézetei által magyar min-tára ugy a társadalom, mint az állam részéről el-érendő támogatásra. Gelléri Mór egyébként a mai ülés egy részében elnökölt. A magyar delegátusok ma testületileg tisztelegtek Szőgyény-Marich László nagykövettől. A tisztelgést báró Flotow ügyvivő köszönettel fogadta. A berlini Hungaria-Germania társaság a magyarok tiszteletére ma a Kaiserhofban gazdag lunchot adott, amely alkalom-ból gróf Einsiedel üdvözölte a magyarokat. Vilmos császár Singer Vilmos és Schweit-zer György sajtókongresszusi elnökökhöz a követ-kező táviratot intézte:

A Berlinben összegyűlt újságíróknak Önök utján nekem küldött szíves üdvözölő táviratukért fogadják őszinte köszönetemet. Remélem, hogy Önök valamennyien jól fogják magukat érezni fő- és székvárosomban és óhajtom, hogy az ez alkalommal itt kötendő új összeköttetéseket is a nemzetközi sajtóra váró nagy civilizatórius fel-adatak szolgálatába fogják állítani.

II. Vilmos I. R.

A nemzetközi sajtókongresszus száz tagjának aláírásával ma távirat ment Miklós csárhoz azzal a kéréssel, hogy kegyelmezzen meg az elítélt hírlap-íróknak.

— **Uj tanár a zágrábi egyetemen.** A horvát or-szágos kormány dr. Suflag Milán budapesti muzeumí asszisztentst kinevezte a zágrábi egyetemen a törté-nelmi segédtárgyak tanárává. Az egyetemi tanács ellenezte ugyan a kinevezést, az országos kormány azonban ezt nem vette figyelembe.

— **Szerkesztőváltás.** A Magyar Híradó könyvo-matos újság, amely a helyi törvényszéki és egyesü-leti híreket harminczhat év óta közvetíti a szer-kesztőségeknek, szerkesztés és tulajdonost cserélt. Erber Tivadar, aki harmincz esztendeig volt a Ma-gyar Híradó szerkesztője, nyugugalomba vonult s utódja dr. Bódor Zsigmond, régi hírlapíró társunk lett.

— **Orville Wright jobban van.** Orville Wright, aki Washingtonban tudvalevően aeroplánjával együtt lezuhant és súlyosan megsebesült, mint Washing-tonból érkezett táviratok híril adják, határozottan a javulás útján van. Amikor híril adták neki fivéré-nek a le mansi gyakorlótéren elért rekordját, Orville nagyon megörült és azt mondotta, hogy a bátyja si-kere jobban segíti a gyógyulást, mint a kórház ősz-szes orvosai. Azt hiszik, hogy a kormány pénzt bocsát rendelkezésére anélkül, hogy őt a régebbi föltételekhez kötné.

— **Apponyi és a Corda Fratres.** A Nemzetközi Egyetemi Szövetség konferenciájának utolsó napján gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter is részt vett. Az ülések előtt az olasz csoport tagjai kivonultak a kerepesi temetőbe, ahol kegyelettel áldoztak Türr István emlékének. A hős generális sírjára egy gyönyörű bronzemléket helyeztek, amelyért a magyarok nevében Szechenyey Kornél mondott nekik köszönetet. Ülések után megnézték a Kuria és a parlament épületét, majd gróf Apponyinál tisztelegtek a minisztériumban. A miniszternek a konferencia tagjai nevében dr. Masci Pál római ügyvéd, olasz elnök, szép beszéd kíséretében egy remekműű feliratot nyújtott át. Apponyi válaszában hangsúlyozta, hogy közéleti működésének egyik legszebb emléke lesz, hogy a különböző nemzetek fiait így testvéri szeretettel eltelten láthassa maga körül. A kulturális működésének első alapföltétele a béke s örül, hogy az olaszok az ő mintájára szintén felavatták a béke napot. Az ifjuság a miniszter beszédét zajos tetszéssel fogadta. Délután három órakor az Országos Kaszinóban lakoma volt, amelyen gróf Apponyi Albert szintén részt vett. A lakoma folyamán az első felköszöntőt dr. Zsembery István, a szövetség elnöke mondotta a képviselt nemzetekre s azoknak fejére, majd dr. Masci Apponyit éltette. A miniszter erre a legnagyobb figyelem közepette állott fel szólásra. Beszédében kiemelte, hogy ez a mai kor az, mely ama nagy megismeréshez eljuthat, miszerint a nacionalizmus és a nemzetközség egysítése megszűnik paradoxon lenni. A beszédet percekig zugó tapssal fogadták. Az olaszok a konferencia emlékére a magyarokat értékes ajándékokkal lepték meg, melyeket dr. Hindy főtitkár köszönt meg, megköszönvén a nemzeteknek megjelenését is. A lakoma folyamán, amely 5 órakor ért véget, még számos felköszöntő hangzott el.

— **Eulenburg herceg otthon.** Eulenburg hercegre vizsgálati fogságának megszüntetése oly kedvező hatást tett, hogy az orvosok ma reggel kijelentették, hogy a herceget el lehet szállítani. Eulenburg herceget ma déiben betegszállító automobilon Liebenbergbe szállították.

A herceg elutazásáról a következő részleteket jelentik: Az eredeti terv az volt, hogy a herceget berlini palotájába viszik, de elállottak ettől, mert olyan beteg, hogy egy második szállítást nem állana ki. Déllelőtt tizenegy órakor hordágyon levitték Eulenburgot a kórteremből a betegszállító-automobilhoz a Charité udvarára. A herceg siralmasan néz ki, arca halálsápadt, szemén fekete szemüveg volt, szürke sapkáját mélyen a homlokára huzta. Gondosan elhelyezték az automobilban, a hercegné és a Charité egy orvosa mellé ült s az udvarmester is velük ment. Az automobilban sok orvoságos üveg és egy pár mankó is volt. Holnap reggel fog dönteni a birodalmi törvényszék az ügyészség felelőssége tárgyában, amelyet a hercegnek szabadiábrahelyezése ellen nyújtott be.

— **Elhunyt osztálytanácsos.** Köödi dr. Lázár Elek igazságügyminiszteri osztálytanácsos ötvenöt éves korában hosszas szenvedés után Vácztól meghalt. Temetése ma volt Vácztól. A gyászmisét e hónap 26-án délelőtt tíz órakor a váci székesegyházban fogják bemutatni. Dr. Lázár Elek, az igazságügyminisztériumnak egyik legrokonszenvesebb, legbecsültebb tagja, 1853. november 27-én Nagyváradon született. E minisztériumban 1876. október hónapja óta szolgált; előbb a statisztikai ügyosztály vezetőjeként működött, majd az elnökségi s utóbb a felügyeleti osztályban. Hosszu pályafutásán nagy szakavatottságot, rendíthetetlen becsületességet, ember-szeretetet s nagy munkásságot tanúsított s a közönség, valamint kartársai osztatlan becsülését, szeretetét és tiszteletét vívta ki. Dr. Lázár Elek különben jeles vegyész, óra- és konstruktor és műkedvelő fényképész s a foto-klub tagja volt.

— **Hadgyakorlaton agyonlőtt ezredes.** Egy Helsingforsból érkezett távirat jelentése szerint a Tavestehens közelében tartott hadgyakorlatokon véres eset történt. Meesai nevű ezredes, egy zászlóalj parancsnokát, egy golyó halálosan találta. A vizsgálat derült majd ki, szerencsétlenség, vagy bűntény történt-e.

— **A laibachi zavargások.** Laibachban a zavargások alkalmával letartóztatott egyéneket tegnap kivétel nélkül szabadon bocsátották. Tegnap éjjel ismeretlen tettesek letépték a német kereskedelmi iskola czimábláját. A szlovén lapok erősen agítanak a németek ellen és felszólították a háziurakat, hogy a zavargók szétverésében közreműködött 27. gyalogezred tisztjeinek lakását mondják fel és az egész tisztikartársadalmilag bojkottálják. A tisztek az utcákon ki vannak téve a közönség szitkozódásának; így tegnap is egy tisztet a járőkelő közönség „Gyilkos! Gazember!” és hasonló szidalmakkal illetett. A városi tanács tegnap este rendkívüli gyűlést tartott, amelyen Hribas polgármester megemlékezett a legutóbbi zavargások két halottjáról és közölte, hogy az orvosi vizsgálat megállapította, miszerint mindkét áldozat hátulról kapta a halált okozó sebeket. A polgármester kijelentése a bizottsági tagok körében nagy felháborodást keltett. Közölte továbbá a polgármester, hogy a városi muzeumban külön szobát fognak berendezni, amely e felirást fogja viselni: „A szeptember 20-iki áldozatok szobája”. Ebben a szobában helyezik el az áldozatok koporsóira helyezett koszorúk szalagjait. A polgármester ezután hevesen megtámadta egyes német lapok tudósított és kiterjeszkedő Prade tárca nélküli miniszter nyilatkozatára is, a következőket mondotta:

— Prade miniszter a laibachi eseményekről egy hiszterikus asszonytól informáltatja magát, akit Laibachban senki sem vesz komolyan. A neve Kreutzer Lina. Ennek az információ alapján Prade kommunikét adott ki, amivel ugyancsak rossz bizonyítványt állított ki politikai belátásáról. A mi szempontunkból ugyancsak kellemes, ha a németeknek ily naiv tárca nélküli miniszterük van, csupán az sérelmes, hogy a bécsi kormány ahelyett, hogy bevérdné az objektív és hitelt érdemlő jelentéseket, más oldalról informáltatja magát. Ez a kormány azért még sem lesz képes megtörni a szláv nép ellentállását.

Dr. Tavcsar képviselő hosszabb indoklás kíséretében határozati javaslatot nyújtott be, amelyben a német újságoknak hazug tudósításaival szemben megvetésüket fejezik ki és szigorú vizsgálatot követelnek annak megállapítása végett, vajjon Mayer hadnagy jogosan lövetett-e a népre és hogy kapott-e erre utasítást a politikai hatóság fejétől? A határozat végül éles szavakkal ítéli el azt a diktatúrát, amelynek Prade megkísérelte Laibachban is megvetni az alapját. A határozati javaslatot nagy tetszéssel, egyhangúlag elfogadták.

Zágrábban Radics István képviselő, a földmivesszártnak, tegnap pártközi gyűlést hívott össze a laibachi események ügyében. Radics a gyűlésen kifejtette a német veszélyt és hangsúlyozta a horvátoknak a szlovénnel való szolidaritásának szükségét. Végül indítványozta, hogy részvét-táviratot küldjenek Laibachba, ami meg is történt. A gyűlés után a résztvevők a németeket abozgulva, tüntetőleg végigvonultak az utcán. A rendőrség kivonult ide összehívkozásra nem került a dolog, mert a tüntetők csakhamar békésen szétoszlottak.

A Klagenfurtban állomásozó 17. gyalogezred 500 katonája ma Laibachba érkezett és a régi élelmezési raktárakban kapott szállást. A legénység teljes meletelési felszereléssel jött, egyenként 120 tölténnyel. A szlovén csendőrséget a tartományi kormány visszarendelte vidéki állomásaira s helyükbe Alsó- és Felső-Ausztriából hozott csendőröket.

— **Egy munkás repülőgépe.** Párisban a Malincot-féle új repülőgép tegnapelőtt nagy sikert aratott. Malincot, aki egyszerű munkáscsember, tegnapelőtt szállt fel először új aeroplánjával, amelyen majdnem egy óra hosszúság maradt a levegőben és átlag 50 méternyi magasságban elrepült Issy, Malakoff és Mendon felett. A feltalálót az eredményes léghajózás után sokan üdvözölték.

— **A nagykarolyi ev. ref. egyházmegyei tanítóegyesület** ma tartotta Mátészalkán rendkívüli közgyűlést, amelyen Nagy Ferenc elnök lendületes megnyitó beszédében emlékezett meg Erzsébet királyné halálának 10 éves fordulójáról, továbbá Kiss Áron püspök és Vityi Bertalan tanügyi bizottsági elnök haláláról. Ezután néhány előadást tartottak. Az elnök elhatározta, hogy felhívja az egyházkerületet, hogy az ósdi népiskolai tanterv és tankönyvek modern irányban dolgoztassanak át. A gyűlést díszében követte.

— **Petrássevich Géza temetése.** Petrássevich Géza hírlapíró, az Alkotmány munkatársát, az érdemes publicistát ma délután temették el a magyar sajtó és nagyszámu tisztelőinek impozáns részvételével. A gyászszertartás a Rókus-kórház Stáhlly-utcai halottasházában folyt le, amelynek udvarán a felállított ravatal körül gyűlt össze a gyászoló közönség. Ott voltak: Márkus Miksa udvari tanácsos, az Otthon Írók és Hírlapírók Körének főtitkára, Schiller Zsigmond, a Pester Lloyd szerkesztője, Molnár János prelátus, Beniczky, Ödön és Ernst Sándor orsz. képviselők, Kiss János és Mihályfy Ákos egyet. tanárok, Bónicz Ferencz, Sziklay János, Lakatos János, Erdőssy Károly, a Szent István Társulat igazgatója és sokan mások. Az Alkotmány szerkesztő-sége teljes számban jelent meg. A szertartást Mellesch Emil apátplébános végezte nyolcz kisap segédletével. A ravatal mellett Mihályfy Ákos bucsuztatta el költői lendületű beszédében az elhunytat. Künn a rákoskeresztúri temetőben pedig, ahol az örök nyugalomnak adták át, Bónicz Ferencz mondott beszédet.

— **Nemzetközi táviró- és távbeszélő-kongresszus.** A nemzetközi táviró- és távbeszélő-adminisztrációk kongresszusa ma délelőtt tíz órakor folytatja tanácskozásait a Magyar Mérnök- és Építész-Egyesület klubhelyiségeiben. A tanácskozásokat Kolozsváry Endre műszaki főigazgató, a kongresszus elnök és O'Mera W. A. J. főmérnök (Anglia), a kongresszusi alelnök vezették. A mai napon dr. Strecker tanár (Németország), Barth lovag (Ausztria) és Steidle (Bajorország) tartottak felolvasásokat. Valamennyi előadó nagy tudományos apparátussal taglalta témáját és rendkívül tanulságos, mindvégig szakszerű fejtegetéseik sokszor ragadták őszinte tapsra a kongresszus tagjait. A felolvasások kapcsán élénk viták indultak meg, amelyekben a kongresszus több tagja vett részt. A tanácskozásokat délben egy órakor szakították félbe és a kongresszus ülésének folytatását szombat délelőtre tűzték ki. Délután a kongresszus tagjai a távbeszélő központot tekintették meg. Közel egy óra hosszat időztek a központ helyiségeiben, amelynek mintaszerű berendezéséről nagy elismeréssel szóltak. Holnap, pénteken, a kongresszus tagjai különvonattal Püspökladányba utaznak, ahol a magyar posta- és táviró-oszlopelítő telepet mutatják be nekik. A kiránduláson a kongresszusi tagok nejei is, akik a kongresszus alkalmával itt időznek, részt vesznek. A kirándulásról este térnek vissza a fővárosba és szombaton délelőtt veszik fel újra nagyérdemű tanácskozásaik fonalát.

— **Roosevelt fia kereskedőség.** Érdekes és minden tekintetben följegyzésre méltó tudósítás érkezik Newyorkból. Arról szól, hogy Roosevelt lívidar, az Unió elnökének a fia kereskedőség lett. Hogy miféle üzletben vállalt alkalmazást, arról a tudósítás nem ad felvilágosítást.

— **A portugáliai összeesküvők.** Lisszabonból az a hír érkezik, hogy ott újabb dinasztia-ellenes összeesküvés nyomára jöttek. Az összes párt-árvonalat monarchisták szövetkeztek, hogy a trónt megmentse. A liberálisok támogatják őket. Számos kolostorból fegyverraktár lett. A „Portugal” című újság azt írja, hogy a republikánusok legelső támadásánál az összes republikánus lapok helyiségeit szét fogják rombolni. A kormánypárti lapok azt írják, hogy a helyzet rendkívüli aggasztó.

— **Házasságok.** Mihály József Gyertyószentmiklós r. t. város rendőrkapitánya e hónap 27-én tartja esküvőjét Lázár Mariskával Gyergyószentmiklóson. Eber István eljegyezte Stadler Margitot, özv. Stadler Mihályné sodronygyáros leányát Budapestben. Loschits Károly gabonakereskedő Bezdánból eljegyezte Hevesi Rózsát Szegeden. Csikaplóczai Lázár Rózsikát eljegyezte dr. Gecső Lajos.

— **Nászajándékok.** Jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán műórárs ékszerterelepen, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29. l. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Leégett község.** Tegnap éjjel a zólyomnagyei Tajo község teljesen leégett. A község ötvennyolcz házából csupán a templom, a plébánia-lak és a korcsma maradt meg. Biztosítva egy ház sem volt. A lakosság a télnek nagy nyomorral néz elébe.

— A motoros siklócsónak. Corvin főhadnagy motoros siklócsónakán ma délután egy óra 23 perczkor indult el Bécsből Budapestre a Freudenu mellett levő téli kikötőből, azonban négy órakor Komárom mellett egy csavar eltört és kénytelen volt kikötöni. Bizakodik benne, hogy néhány óra alatt kitartozza a hibát és holnap folytathatja útját Budapest felé. Komáromig a 166 kilométert harmadfél óra alatt tette meg, ami óránként 66 kilométeres gyorsaságnak felel meg.

— Egy festőművész szörnyette. Nagy feltűnést kelt Berlinben az, hogy Sender Albert nevű festőművészt, aki elég jó hírnévnek örvendett, letartóztatták. A festőt az a szörnyű vád terheli, hogy rablógyilkosságot követett el. Augusztus 27-én a Forst község közelében levő erdőben egy favágó oszlásnak indult holttetemre akadt, mely az avar közé volt rejtve. A halottat agnoszkálva, kiderült, hogy Franke Ágost nevű pénztárnokkal azonos. A holttest fején lött sebet fedeztek fel. Bár a közelben a lövegyvert nem találták meg, a hatóság öngyilkosságot állapított meg és a halottat eltemették. Mikor azonban ez a hír Berlinbe jutott, az ottani rendőrség szükségesnek tartotta a bünyügyi nyomozást. A halott zsebében talált levelező-lap volt a nyomra vezető bűnjel. A levelezőlapot Sender írta, amelyen kirándulásra hívta a pénztárnokot arra a helyre, ahol a kirándulás napján eltűnt és ahol később holttestére akadtak. A szakértők hivatalosan kijelentették, hogy a levelezőlapon levő kézirat Sender írásával azonos. A pénztárnok fejében talált golyó pontosan beleillik Sender revolverébe és ez a körülmény is a gyanút igazolja.

— Sikertelen vállalkozás. Az egész világsajtó közölte, mi is megirtuk, hogy egy Wolfe nevű uszónak sikerült átuszni a La Manche-csatornát. Most azonban az a hír érkezik, hogy a nevezett uszó nem ért célhoz. Alig félmérföldnyire a calaisi parttól — miután majdnem tizenöt óra hosszágú uszót — majdnem félholtan huzták ki a vízből. Mindamellett óriási rekordot ért el. Mult vasárnap reggel, hat órakor indult el. Mielőtt a vízbe ereszkedett, a szokott módon bekente testét olajjal, a szemére pedig sötét üvegü pápaszemet rakott, hogy a tenger csilámlása ne zavarja látását. Barátai egy gözösön kísérték a vállalkozó uszót. Az idő igen kedvezett neki és a víz hőmérséklete elég kellemes, a tenger felszíne pedig nyugodt volt. Látszólag tehát minden elősegítette kísérletének kedvező kimenetelét. Maga Wolfe jó hangulatban volt és az egész út alatt rendszeresen 24—28 karcsapást tett percenként. A tenger sima felülete lehetővé tette neki, hogy az irányt pontosan betartsa és délután négy órakor, a nélkül, hogy bármi zavarta volna útjában, alig öt angol mérföldnyi távolságban volt a francia parttól. Kevéssel öt óra előtt jelentkeztek rajta a kimerültség első nyomai, amelyeket azonban rendkívüli akaraterővel sikerült legyőznie. Fél hét órakor azonban maga mellé intette a kísérő gözöst, hogy állandóan a közelében legyen és a kritikus pillanatokban segítségére siessenek. A kísérők látták, hogy most érkezett el a legnagyobb erőfeszítések ideje és biztatni kezdték Wolfet, akinek ereje azonban szemmel láthatólag fogyott. Nyolcz óra tájban kijelentette, hogy képtelen tovább uszni. Még egyszer összeszedte minden erejét, hogy tovább jusson, de a nagyfokú kimerültséggel már nem tudott megküzdeni. Az uszótempókat még ekkor is rendszeresen végezte, de ez már csak olyan mechanikus munka volt, amelylyel alig jutott előbbre. Végre teljesen kimerülten hanyatt feküdt a vízben. Teste ekkor már egészen meg volt merevedve és a kísérők csak nagy ügygyel-bajjal tudták a fedélzetre huzni, ahol forró fürdőt adtak neki, amitől nemsokára magához tért.

— Meggyilkolt kereskedő. Ma éjszaka Bornimban, Potsdam mellett meggyilkolták Prenkel István tejkereskedőt és kirabolták. Az öreg ember feleségével és két unokájával lakott egy földszintes házikóban, amelynek udvari részében egyedül szokott hálgni. Mikor ma reggel felesége fel akarta költeni, az ágyban széthasított koponyával holtan találta. Pénztárczája, amelyben 40 márka volt, eltűnt.

— Hívesgyilkosság. Sátoraljuhelyen Lukács János nevű odaváló ember ittas állapotban meggyilkolta a feleségét, született Davala Annát. A gyilkost még aznap letartóztatták.

— A fogtechnikusok közgyűlése. A budapesti székesfővárosi fogtechnikusok ma délután hat órakor az Ujvárosi közgyűlési termében tartották meg ipartestületi alakuló közgyűlést. Az iparhatósági biztos rövid beszédben megnyitotta a közgyűlést és felkérte a jelenlévő tagokat, hogy eítsék meg a tisztikar megválasztását. Dr. Körömczy Zoltán ajánlására elnökké egyhangulag megválasztották Barna Izidort. Az iparhatósági biztos átadta a szót a megválasztott elnöknek, ki megköszönte a közgyűlés bizalmát és rátért a napirend első pontjára, a tisztikar megválasztására. A választás titkos szavazással történt. Aelnöknek megválasztották Goldschejn Zsigmondot, titkárnak Döner Kamilt, ügyésznek Dóczy Samut. A közgyűlést előjárásági ülés követte, melyen Döner Kamil titkár fejtette ki az új ipartestület feladatát.

— Sztrájkmozgalom az udvari lakások közt. Az emberiség legalázatosabb és legszolgálatkézebb hada, az udvari lakájtételek sztrájkra készül. Elég meglepő a dolog, hogy az udvari lakások anyagi helyzetükön akarnak lendíteni. A lakások követelése a következők: Lakbérémelés, a szolgálati pótlék megadása, ennek a nyugdíjba való beszámítása, időszakonkénti előléptetés, 35 éves szolgálati idő, modern fegyelmi eljárás, a titkos minősítés megszüntetése, a bajszviselés megengedése. Követelik a lakások végül azt is, hogy az elviselt ruhákat, miként Mária Terézia idejében, ezután is hagyják meg nekik.

— Rémes vihar. Borzasztó tajfun pusztított a Filippini félsziget központi vidékein és a kínai tenger felé véve útját, több szigetet elpusztított. Miután a táviróvezetékek tönkrementek, a katasztrófáról szóló hírek csak igen szórványosan érkeznek. Romblon szigetről érkezett távirat azt hozza hírül, hogy a tajfunnak számos emberélet esett áldozatul.

— Gyanus idegen a rendőrségen. Érdekes embert állítottak elő tegnap a rendőrségen. Ezelőtt egy hónappal az igazságügyminiszter utján átirat érkezett a rendőrséghez Bombayból. Ebben a bombayi konzulátus arról értesítette a rendőrséget, hogy egy magát Kovács Ágoston miniatüfrestőnek nevező fiatalember, akinek ilyen névre szóló utlevele van, többektől kisebb-nagyobb összegeket csalt ki, 3200 koronát érő bizományi árut elikkasztott, azután megszökött. Az illető Peraugban is járt, ahol az osztrák-magyar konzulátustól Lébay János festőművész nevére szóló külügyminiszteri ajánlólevellel százötven rupia segélyt csalt ki. A rendőrség az illetőt tegnap Budapesten kinyomozta. A főkapitányságon kiderült, hogy Stark Nándor a neve, budapesti születésű 32 éves magánzó. Évekkel ezelőtt államvasuti díjok volt. Különböző jegy-manipulációkat követett el, amiért több hónapi börtönrre ítélték. A büntetését kitöltve, külföldre ment, ahol mint tolmács kereste meg a kenyerét. Beszél nyolcz nyelvet és bejárta az egész világot. Eredetileg izraelita volt. Rómában kikeresztelkedett, most azonban felekezetenélkülinek mondja magát. Járt Kairóban, Arabiában, Elő-, Hátsó-Indiában, Kínában, Japánban. Végigkalandozta egész Ázsiát. Most, augusztus 18-án érkezett vissza Budapestre. Stark, akit a hannoveri ügyészség is köröz lopás miatt, tagadta a terhére rótt cselekményeket. Beismeri, hogy egyesek és a konzulátus segélyezését igénybe vette, de azokat nem csalárd uton bírta az adakozásra. A rendőrség most megindította a nyomozást.

x Önkénteseket felszerel kedvező fizetési feltételekkel Blum Sándor Budapest, Váci-utca 15.

x Bőrbajok, hajhullás és kopaszág sokszor évekig makacsul daczolnak minden orvosi kezeléssel. Dr. Hönnig Izsó elektroterapeutikai intézetében (Károly-körút 24.) magas feszültségű árammal (D'Arsonvalisatio), kék fényvel és Röntgen-sugarakkal lesznek ezen és hasonló természetű betegségek teljesen fájdalomtalan és kényelmes módon (mert az áram a ruhán keresztül is hat) sikeresen kezelve.

x Bob-hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

x Október hó elsején be kell rúkolni, így mondja a nota és önértetesen dudolja az uniformisra gondoló regruta. Csakhogy katonáknál nem a snájdig uniformistól, hanem a pontosságától függ az önkéntesek sorsa. Ne mulaszták hát el a gondos szülők a vitélő urfit egy megbízható járasú órával ellátni, mielőtt a család személfénye késedelmeért első büntetését a zord kapitánytól kihuzná. Pontos, megbízható járasú, katonai strapázcióknak is megfelelő órák a hírneves órásmester, Polgár Kálmánnál (üzlete és raktárai Budapest, VII., Erzsébet-körút 29. sz., I. em.) 5 évi jótállás mellett kaphatók. A cégvezetőség az érdeklődőknek ingyen és bérmentve megküldi 2000 ábrás, nagy képes album-árjegyzékét.

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordították a gyermektorna- és vívásra.

x Zászlók, czimerek minden kivitelben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-utca 27. szám. Árjegyzék ingyen.

Nyilt-tér

rovatan közzétették nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Dr. KALLAY ZOLTÁN

jogi szeminárium

Budapest, IV., Magyar-utca 3. sz.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára. Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel!

Kitünő csemegeszőllöt

tokaj szerint vagy vegyesen szállít postakosaraként 2 korona 50 fillérért

Lengyel Zoltán gazdasága
Kraszna Szilágy-megye.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Operaház. Ma kezdte meg a m. kir. Operaházban vendég szereplését Burrian Károly szász kir. kamaráénekes, ez a szeretetreméltó kedves bohém, aki nemcsak énekművészetéről híres, hanem szerződésszegéseiről is. Minket is itt hagyott egyszer, mint Szent Pál az oláhokat, de hogy tavaly bünbánólag visszatért, szívesen megbocsátott neki a budapesti közönség. Ma is, a nyári szünet után az első vizontlátás alkalmából rendkívül meleg fogadtatásban részesült a művész, aki ezuttal „Carmen”-ben, mint Don José köszöntött be. A bérletszünet és a fölemelt helyárak dacára, — vagy talán éppen emiatt, — egészen megtelt a nézőtér előkelő közönséggel és az előadás szinte ünnepi szint öltött. A legjobb Carmen-előadásoknak egyike volt ez, amelyeket eddig láttunk. Burrian a maga teljes fényében ragyogott nemes, érces tenorját és előkelő énekművészetét. Minden ízében mesteri alakítása a második felvonás szerelmi vallomásában eszményi színvonala emelkedett. Annyi bensőség, oly lángoló szenvedély nyilvánult előadásában és oly nagy művészettel tudta ennél a jelenetnél fokozni az indulat kitörését, hogy a közönség szinte elbűvölten hallgatta, de azután elemi erővel tört ki nyílt színen a tapsvihár. A vendégművésznek minden tekintetben méltó partnere volt Szamosi Elza, akiről már régen megirtuk, hogy realizmusában a legeszményibb Carmen, akit ismerünk. A művésznő, ugy látszik, nagyon jól használta fel a szünetet, mert a hangja pompásan csengett és mintha meg is erősödött volna, énektechnikája pedig határozottan tökéletesedett és finomult. Természetesen őt is lelkesen ünnepelték, tapssal, kihívással és virággal. Szemere Escamillojáról is a legnagyobb elismeréssel kell megemlékeznünk, valamint dícséretet érdemel Szoyer Ilona is (csak a jelmeze nem volt a Micaela szerepéhez illő), ugyszintén Payer Margit, Berts Mimi, Pichler, Váradis és Kornai. Az előadást Kerner István mesteri kézzel vezényelte. a. k.

(*) Uj Törökország. Osztatlan sikert aratott Strausz Adolf ma este az Uránia színpadán a darabjával. Strausz Adolf nem ismeretlen az Uránia látogatói előtt, hisz az ő „Szerbiá”-ja és az „Orosz-japán háború”-ja már ismertté tették a nevet. Ezek a darabok is már mintegy eleve biztosítottak arról, hogy jelen darabjától is megkapja a közönség a megszokott élvezetet. Strausz mai esti sikerét fokozta a nemrég lezajlott török események iránt való érdeklődés is. Tehát a tárgy most is, mint előbbi darabjainál, időszerű, aktuális volt. A darab voltaképpen

nem is Törökországot mutatja be, hanem csak annak fővárosát, Konstantinápolyt, hisz mindazt a szépet, amit a szerző elmondani akart, azt csak ebben a városban találhatjuk meg. A természeti szépségek pazar keretében mutatja be Strausz Adolf ezt a kincsekkel teli, szinte hibájós várost. Megújul előttünk az ezeregyedik meséinek gazdag színpompája, mikor végigvezet bennünket a szerző a hódító szultánok palotáinak terméin, mecsetjein s mintegy megczáfolni látszik azt a köztudatba átment felfogást, hogy a szultánok csak karddal tudnak bánni. A művészi harmóniának keleti bujaságát látjuk majdnem minden egyes élénk varázsolat képben. De nemcsak a paloták gazdag termei vonulnak el előttünk, hanem az utca a maga nyüzsgő sokaságának sajátosságával is. Megismerjük a népet, amely méltó a már megérdemelt szabadságra. Körülbelül ez a darab lényege. A szerző mindenütt elsőrangú irodalmi nyelven magyarázza a bemutatott képeket, melyek egytől-egyig összeválogatottak s művészi színezettek. Mozgóképei pedig a legérdekesebb mozzanatokot örökítik meg, melyeket mindenütt stilszerű, jól összeállított melódia kísér. Külső sikere is nagy volt a darabnak. Megjelentek a szerző összes tisztelői, barátai és tanítványai, akik mindannyian őszintén, igaz elismeréssel vették körül. Az előadást végig hallgatta Fuad basa, az új-török főkonzul, Molnár Viktor államtitkár és az ifjú-törökök bizottsága is, akik már az első felvonás végén hatalmas babérkoszorúval kedveskedtek a szerzőnek. Hasonló kitüntetés érte a szerzőt a török konzulátus részéről is. A keleti akadémia növendékei pedig gyönyörű ezüst babérkoszorúval tisztelték meg szeretett tanárjukat.

(*) A párisi Opera Comique újdonságai. A párisi Vigopera jövő szezonjának újdonságai közt szerepelnek: „Myrtil” (Villeroy és Garnier); „Ne játszunk a szerelemmel” (Pierné); „Igazságos Péter” (Xavier Leroux) és „Macbeth” (Bloch Ernő). A külföldi dalművek között szerepel Strauss Richárd „Feuersnot”-ja. Új betanulással kerülnek színre: Mozart „Varázsfuvola”-ja, Gluck „Orpheus”-a, Massenet „Sappho”-ja és Puccini „Tosca”-ja.

(*) Megszűnt a bécsi színházi sztrájk. Bécsben két színház, az An der Wien és a Raimund színházak technikai személyzete sztrájkba lépett. A sztrájkot azonban még tegnap este az előadás kezdete előtt sikerült elintézni. Az igazgatóság ugyanis elismerte a színpadi munkások szervezetét és kötelezte magát, hogy csak ennek közvetítésével fogad fel munkásokat. Továbbá felemelték a munkások bérért is. Ez alapon a munkások újból felvették a munkát.

(*) A Nemzeti Szalon sorsolása. A Nemzeti Szalon ez évi sorsolását, melyben a tagok számára képzőművészeti műtárgyakat sorsolnak ki, e hó 30-án délután 4 órakor rendezti, a magyar királyi lottó-jövedéki igazgatóság által kiküldött politikai biztos jelenlétében. A sorsoláson a tagok is jelen lehetnek.

(*) Gróf Károlyi Sándor szobra. Gróf Károlyi Sándor szobrát, amely Strobl Alajos műve lesz, október hó vége felé leplezik le országos ünnepély keretében, melyen maga József főherceg és Augustina főhercegné is megjelenik.

(*) A Nemzeti Szalon Losonczon. A Nemzeti Szalon ezidei első és a vidéki tárlatai sorában XXXV. kiállítását Losonczon rendezi. A kiállítás védnökeül a Szalon elnöksége Prónay Mihályt, Nógrádmegye főispánját kérte föl. A kiállítás rendező-bizottságának elnöke dr. Wagner Géza, Losonc polgármestere. A kiállítást Déry Béla és Rubovics Márk műtáros rendezik a városházán. A kiállítás ünnepélyes megnyitása 27-én, vasárnap délelőtt lesz s arra a fővárosi művészek közül számosan leutaznak. A kiállításán résztvesz a magyar művészgárda színe-java.

(*) A Petőfi-Társaság felolvasó ülése. A Petőfi-Társaság a nyári szünet után vasárnap, e hó 27-én délelőtt II órakor tartja meg első felolvasó ülést az Akadémia emeleti termében. Az ülés tárgysorozata a következő: 1. Elnöki megnyitó, tartja Herczeg Ferencz. 2. Árvíz tanya (a Nemzeti Színház történetéből), írta és felolvassa Várdi Antal rendes tag. 3. Amerikai nők (értekezés) Vértessy Károly vendégtől, felolvassa Prém József rendes tag. 4. Gizike (humoros elbeszélés), írta és felolvassa Jakab Ödön rendes tag. 5. A Vigyázó-pályázaton dícséretet nyert

költemények (Boszorkánydal, írta: Alba Nevis, Versek I-IV., írta Barcsai Géza, Fájdalmas kegyelem, írta: Bujdosy Miksa vendég), bemutatja Zempléni Árpád rendes tag. A felolvasó ülés után zárt ülés lesz.

(*) Telep Károly emlékezete. Szeptember 30-án lesz második évfordulója annak, hogy Telep Károly, a magyar festőművészet egyik leglelkesebb uttörője és a Képzőművészeti Társulatnak évtizedeken át volt oszlopa, meghalt. Az évforduló alkalmából a társulat megkoszorozza a művészeket a Kerepesi-uti temetőben levő sírját. Itt említtük meg, hogy a művészek körében már régebben mozgalom indult meg, hogy a mester síremléke javára a tél folyamán nagyszabású hangversenyt rendeznek, amelyen legnevesebb művészeink fognak közreműködni.

(*) Fiatal művészek kiállítása. Az Uránia művészeti szalon Kigyó-téri terméiben október hó elsején rendkívül érdekes kiállítás nyílik meg, melyet Tolnay Ákos festőművész néhány ismert nevű fiatal művész alkotásaiból rendez. A kiállításon részt vesznek Nagy Vilmos, Halász Elemér, Frecskay Endre festőművészek és Kisfaludy-Strobl Zsigmond szobrász-művész.

(*) Fegyelmi ülés a Színészegyesületben. Szirmai Imre elnöke alatt az Országos Színészegyesület fegyelmi tanácsa e hó 29-én fegyelmi ülést tart, melyen a nagy számban összegyűlt fegyelmi ügyeket tárgyalják le. A letárgyalt ügyeket az október 6-án tartandó rendes tanácsülés elé fogják terjeszteni.

(*) A Fővárosi Múzeum. A Stefánia-ut mellett levő Fővárosi Múzeumot állandóan igen sokan látogatják és nem csupán a főváros közönsége, amelyet közelebbről érdekel, de a Budapesten időző külföldiek is nagy számban keresik föl. Eddig tizenkétezerrel több látogató tekintette meg a gyűjteményt, amely folytonos gazdagodásával egyre élénkebb és tisztább képét adja a régi Pestnek. A múzeum vezetősége újabb pesti és budai óratokkésítőket régi alkotásait gyűjti és már eddig sok értékes órat hordtak össze, melyeket legközelebb ki is állítanak.

FŐVÁROS.

(*) A tanácsból. A tanács mai ülésében a VI. ker. előjáróság előterjesztésére utifentartási czélokra 4800 korona póthitelt engedélyezett, a VIII. ker. előjáróságának pedig 9400 koronát. — A városligeti mutatványos telepen fekvő telkek bérlőivel az újabb szerződést a tanács megkötötte. — A közuti vasut villányi-uti és Lenke-uti megállóhelyei között feltételes megállóhelyet engedélyezett. — A posta- és táviratdátumok sportegyesületének tornahelyiségéül átengedte a Rökk Szilárd-utcai iskola tornatermet, ugyanilyen czélokra azonban a Fővárosi Tornaklubnak a Lovag-utcai iskola, a Munkás Testező-Egyesületnek a Kazinczy-utcai iskola tornatermet. — Az új fiókkertőntető intézet helyéül az V. kerületi külterken az 1477/7. helyr. számú telket jelölte ki. — A kerepesi-uti temető halottsházához vivő gyalogutat a tanács kikövezteti, amire már nagyon is szükség volt.

(*) Rudolf trónörökös szobra. Az „Uránia”-egyesület a Városligetben szobrot állított Rudolf trónörökösnek. A szobrot a királyi jelenlétében október 12-én leplezik le. Az egyesület kérelmére a tanács ma elvállalta a szobor leplező ünnepének a rendezését s a rendezéssel Almády Géza tanácsost bízta meg.

(*) Pályázatok a fővárosnál. A fővárosnál az újonnan szervezett mintegy száz állásra ma délben járt le a pályázat, amelynek az eredménye a következő:

Az 5 II. oszt. tanácsjegyzői állásra beérkezett 29 pályázat; 20 II. oszt. fogalmazói állásra 46; — 27 segédfogalmazói állásra 73; — 2 árv. segéd-fogalmazói állásra 2; — 2 irodavezetői állásra 45; — 24 kezelőtisztai állásra 125; — 37 irodasegéd-tisztai állásra 125; — 2 II. oszt. pénzkezelői állásra 9; — 1 II. oszt. pénztársegédi állásra 7; — 7 III. oszt. pénztár-tisztai állásra 61; — 1 főmérnöki állásra 6; — 1 II. oszt. mérnöki állásra 9; — 5 II. oszt. segéd-mérnöki állásra 5; — 1 számtanácsosi állásra 12; — 3 számvizsgálói állásra 33; — 3 II. oszt. számtisztai állásra 44; — 4 számszegédi állásra 52; — 5 számvizsgálói állásra 22; — 2 ker. állatorvosi állásra 14; — 2 vágóhídi állatorvosi állásra 14; — 2 segéd-állatorvosi állásra 4; — 1 állatvásári segéd-tisztai állásra 7; — 1 adóvégrehajtói állásra 20; — 1 rudas-fürdői gépészi állásra 3 pályázatot adtak be. A pá-

lyázatokról a minősítés megállapítása után dönt a tanács.

(*) Uj Ipartörvény és a főváros. A kereskedelmi miniszter felhívta a fővárost, hogy az új ipartörvény tervezetére szeptember végéig terjessze föl a véleményét és kívánságait. Minthogy a terjedelmes mű tanulmányozása és megírása hosszabb időt igényel, a főváros tanácsa október végéig kért halasztást véleménye felterjesztésére. A miniszter ma érkezett leiratában a kért halasztást megadta.

(*) A járdák tisztasága. A fővárosi tanács fokozottabb gondot kíván viselni a főváros köztisztaságára, a köztisztasági hivatal előterjesztésére tizenhat járdatisztogató fiut alkalmazott. Ezek a járdatisztogató gyerekek a főváros forgalmas főutvonalainak járdáit tisztogatják és közmegelegedésre működnek. A főváros tanácsa ezt a bevált intézményt állandósítani akarja és elhatározta, hogy a járdatisztogatók számát január elsejétől huszonhatra szaporítja. A tisztogató gyerekek napidíja 1 korona 60 fillér, ami most évi tizenötezer koronával fogja megterhelni a főváros költségvetését.

Koraszülött gyermekeket

a SCOTT-féle Emulsió az elsatnyulástól megemléti és rendes erőhöz és vidámsághoz segíti őket.

Ögödó szülők ezrei nézték elragadtatva gyermekeik egészségének rohamos javulását. Még akkor is, ha a gyermek a tejet visszautasítja, a

SCOTT-féle Emulsiót szívesen fogadja és könnyen emészti meg.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér. Kapható minden gyógytárban.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyellembe venni.

TÖRVÉNYSZÉK

Nemzetközi jogi konferencia.

Budapest, szeptember 24.

A nemzetközi jogi egyesület konferenciája ma délelőtt folytatta tanácskozásait Phillimore elnök vezetésével. Az előadásokat Mr. Ernest Todd londoni ügyvéd kezdte az angol és külföldi peres eljárásról tartott felolvasásával. A tanácskozás java részét a nemzetközi váltójog egységesítése kérdésében kiküldött bizottság jelentése foglalta le, amelyet dr. Riesser berlini egyetemi tanár, a bizottság előadója terjesztett elő. A jelentés huszonkét pontban foglalta össze az elveket, amelyek szerint a különböző államokban követett eltérő váltójogi eljárások egységesen szabályozandók lennének.

A mai konferencián Günther Antal igazságügyminiszter is megjelent, akihez Phillimore elnök intézett üdvözlő szavakat.

A tanácskozásról a következő tudósítást adjuk:

A nemzetközi jogi egyesület ma délelőtt 10 órakor Mr. Justice Phillimore elnöklésével folytatta tanácskozásait. Elsőnek Mr. Ernest Todd, londoni ügyvéd adta elő az angol és a külföldi peres eljárásról szóló tanulmányát, amelyben az angol és az Anglián kívüli eljárások néhány intézményének összehasonlítását kísérelte meg, ezek lehető összehangbahozatala czéljából. A tanulmányt a konferencia nagy érdeklődéssel fogadta.

Ezután a váltójog nemzetközi egységesítésének nagyfontosságú kérdése következett. Elsőnek Riesser titkos igazságügyi tanácsos (Berlin) szólalt fel, mint az e tárgyban kiküldött bizottság elnöke, aki a bizottság jelentését terjesztette elő. A bizottság csak a váltójog alapelveire terjeszkedett ki és abban állapodott meg, hogy munkálkodásának eredményét a németalföldi kormányval való közlés végett a nemzetközi jogi egyesület végrehajtó-bizottságának adja ki és üdvözlö a németalföldi kormányt abból az alkalomból, hogy a váltójog nemzetközi egységesítése tárgyában nemzetközi tanácskozmányra hívta meg az egyes kormányokat. A jelentés azután egyenkint felszólván

a megállapítandó szabályokat, végül hangsúlyozza a váltó jog nemzetközi egységesítésének sürgősen szükséges voltát.

Dr. Schwarz Gusztáv méltányolja Riesser és az egyes előadók tanulmányait. Mindannyian szkeptikusok az iránt, vajjon egy egységes világváltó jog létesíthető lesz-e és tényleg a lehetőség igen csekély. Javaslatot terjeszt elő, mely szerint az egyes egymáshoz közel álló váltótörvények között összhang létesíthetők. A tárgyalás további folyamán részletesen megvitatták a tervezet egyes pontjait. Az igen élénk és beható vitában Sir Thomas Barclay, Mr. S. Leader, Mr. Hamilton, dr. Thomas Baty és a magyarok részéről különösen dr. Barna Ignác kir. ítélőtáblai bíró és mások vettek részt.

Ezzel a délelőtti tanácskozás délutáni fél kettőkor véget ért.

A délután három órakor folytatandó tanácskozásnak első tárgya a válóperekben követett joggyakorlat; az e tárgyban kiküldött bizottság jelentését Mr. J. Arthur Barratt londoni ügyvéd fogja előterjeszteni. Előadóként szerepel e kérdésben dr. Márkus Dezső kuriai bíró is.

Dr. Riesser előadása alatt dr. Günther Antal igazságügyminiszter is ellátogatott a konferencia ülésére. A minisztert, aki titkára, dr. Mikó Ferenc kíséretében érkezett, az Akadémia bejáratánál Tóry Gusztáv igazságügyi államtitkár és Brüll Ignác udvari tanácsos, a konferencia alelnökei fogadták. A teremben lelkes ovációkkal üdvözölték a minisztert, akinek Brüll Ignác bemutatta Phillimore elnököt, aki angol szokás szerint rögtön át akarta adni a miniszternek az elnöki székét, de a miniszter pusztán néhány rövid szóval köszönetet mondva az ovációért, sajnálatát fejezte ki azon, hogy királyi biztosi teendői megakadályozták a konferencia megnyitását való személyes megjelenésében és egyúttal örömet fejezte ki azon, hogy legalább most egy ideig hallgathatja a konferenciának oly nagyjelentőségű tárgy felett folyó tanácskozásait. A miniszter azután csaknem egy óra hosszat érdeklődéssel követte a tanácskozásokat, majd a konferencia tagjainak megújuló ovációi között távozott.

A konferencia tagjai között ma is szétosztották az előző nap tárgyalásairól szóló hű angol jelentést, amely naponta Yolland Artur egyetemi tanár szakavatott szerkesztésében jelenik meg. A mai füzet első helyen Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter nagyszerű cikkét tartalmazza Magyarország ipari törvényhozásáról, továbbá Márki Hugó kereskedelmi akadémiai tanárnak egy érdekes közlést a nemzetközi fizetési mérleg alakulásáról Magyarországon. Külön füzetben osztották szét dr. Nagy Ferenc nyugalmazott államtitkárnak a magyar jogról szóló angol nyelvű értekezését.

A kongresszus holnapi napjáról szerkesztett hivatalos lap a hölgyeknek lesz dedukálva s a következő tartalommal jelenik meg: Beöthy Zsolt egyetemi tanár francia nyelv és irodalmi viszonyainkról írt szellemes és tanulságos cikket; ifj. Wlassics Gyula a magyar stílusról írt cikket; dr. Rottenbiller Fülöp törvényszéki bíró, dr. Szilágyi Artur Károly és dr. Lengyel Aurél jegyző a gyermekvédelemről cikkeznek.

A délutáni program első pontja volt az adásvétel szabályai a nemzetközi jog szempontjából. Előadók dr. Josephus Jitta amsterdami egyetemi tanár és dr. Neumann Armin voltak. Dr. Jitta szerint az adásvétel nemzetközi szabályozása rendkívül fontos és a különböző törvények, melyek erről szólnak, összeegyeztethetők. Dr. Neumann azt vitatta, hogy részletekre kiterjedő megállapodás nem lehetséges. Ezután dr. Hevesi Illés a külföldi ítéletek végrehajtásáról tartott előadást, melyhez dr. Papp József, dr. Fodor Armin, dr. Schmidt és dr. Vadász Imre szóltak hozzá. Mindnyájan megegyeztek abban, hogy lehetetlen állapot az, hogy valamely állam ítéletét egy másik állam fölülbírálja a végrehajtás elrendelése előtt. Végül dr. Dorogi Ervin a mai jogrendszerek különfeleségéről szólott.

Budapest főváros törvényhatósága ma este a Park-klub fényesen díszített helyiségeiben látta vendégeit a nemzetközi jogi konferencia tagjait. A pazarul díszített termekben teljes számmal gyűltek össze a konferencia tagjai és a magyar közélet kitűnőségei. A kormány képviselőiben gróf Apponyi Albert közoktatásügyi miniszter jelent meg. Megjelentek Fülepp Kálmán főpolgármester, Bárczy

István polgármester, Bódy Tivadar, Rémy Dezső, gróf Festetic Géza, Almády Géza és Viola Imre tanácsnokok, Melha Kálmán tiszti főügyész, Sipőcz László árvaszéki elnök. A fényes lakoma során az első felköszöntőt Fülepp Kálmán főpolgármester mondta angol nyelven, éditve a királyt, majd az összes képviselt nemzetek uralkodóit. Bárczy István polgármester a főváros nevében üdvözölte a konferencia résztvevőit. Ezután a konferencia elnöke, Phillimore mondott beszédet és meleg szavakban aposztrofálta az angol-magyar barátságot, majd a kormány jelenlévő képviselőjét, gróf Apponyi Albertet köszöntötte fel. Gróf Apponyi kultuszminiszter angol nyelven szólalt fel. Poharat a magyar nemzet szívesen látott vendégeire, a jogi konferencia tagjaira ült. Gróf Apponyinak beszédét percenként tapsolta és éljenezte a nemzetközi társaság. Ezután beszélt még Cassano herceg, Yitta hollandiai ügyvéd, Schwarz Gusztáv udvari tanácsos és Robertsohn londoni ügyvéd, aki rendkívül meglepte a társaságot, amennyiben magyarul szólalt fel és rendkívül lelkes hangú felköszöntőjében a magyar nemzetet és a magyar hazát éltette. A lakoma után a társaság a fölszintre vonult, ahol megjelentek a konferencia tagjainak feleségei és családtagjai. A társaság Berkes Béla cigánymuzsikája mellett a késő éjjeli órákig együttmaradt.

§ Uj ügyvédi díjszabás. Az új ügyvédi párt tegnap az ügyvédi díjszabás dolgában értekezletet tartott. Dr. Krausz Gyula ügyvéd előadó rámutatott arra, hogy Ausztriában sokkal jobban díjazták az ügyvédek, mint nálunk s sürgette az ügyvédi díjszabás reformját. Különösen a nehezebb, érdemleges munkát díjazták nálunk rosszul. Véleménye szerint az ügyvédi díjszabás kérdését nem a törvényhozás utján, hanem igazságügyminiszteri rendelettel kellene megoldani. Dr. Blauner Mór az ügyvédi gyakorlatnak négy esztendőre való kiterjesztését sürgette. Az értekezlet a fölmerült javaslatok megvitatására bizottságot küldött ki, amely az indítványokat az ügyvédi kamara legközelebbi közgyűlése elé fogja terjeszteni.

§ Kragujevics Spázó bűnügye. A rablás, lopás és gyilkosság kísérletének büntetési miatt vizsgálati fogságba helyezett Kragujevics Spázó végzett joghallgatón a napokban megvizsgálták a törvényszéki orvosok s konstatálták rajta, hogy nem homoszexuális ember. Itt megemlítjük, hogy a letartóztatott jogász védői, dr. Weiler Ernő és dr. Simonyi Imre ügyvédek tegnap levelet kaptak gróf D'Orsaytól, a Berlinben székelő francia nagykövetség követségi tanácsosától, aki ezen levelében melegen érdeklődik az iránt, vajjon Kragujevics a magyar törvények értelmében kiadható-e Németországnak s kiadatására van-e remény? Egyben ezen kérdésen kívül még számos intim részlete nézve is felvilágosítást kért a gróf a védőktől. A levél elolvasása azt az impressziót kelti, hogy Berlinben Kragujevics kiadatása esetére egy második Molke-Eulenburch-féle pör undort keltő megisméltetését tartanak.

§ Negyedmillió pénzbírság. Ismeretes, hogy az illeték- és díjszabási hivatal egy negyedmillió koronás pénzbírsággal sújtotta az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztárt, mert az adó-alapját eltitkolta. Ez a pénzbírság a törvényben előírt minimumot sem üti meg. A bírság megfizetésére kitűzött határidő tegnap járt le. A takarékpénztár azonban a bírság kiszabása ellen a pénzügyigazgatósághoz felebezett, míg a fejelentő panaszszal fordult a pénzügyminiszterhez, mert szerinte enyhén szabták ki a bírságot s a vizsgálat is hiányos volt. Elpanaszolja a beadványban, hogy a vizsgálatot személyének bevonása nélkül vezették, hogy bejelentett tanuit, akikkel igazolni akarta a fejelentésben foglaltakat, nem hallgatták ki, valamint mellőzték a Budapesti Gíró-Egylet megkérdezését is arra nézve, hogy a pénzügyintézet tényleg foglalkozott „kasztügy-

letekkel", ami által kiderült volna, hogy az értékpapíradó elvonási tételek sokkal nagyobb mérvűek mint amennyit az intézet a vizsgálat során bevallott.

SPORT.

Budapesti versenyek.

— Első nap. —

Verőfényes szép időben, kedvező auspicziumok mellett folyt le az őszi meeting mai megnyitó napja. A hétköznap daczára meglehetősen nagyszámu közönség volt jelen és a mai első nap sportszempontról is sikerültnek mondható, noha az egyes versenyekben csak kis mezőnyök álltak a starter zászlaja elé. A főérdeklődés természetesen a nap főszáma, a 10.000 koronával dotált Hatvani-díj felé irányult, mely a várakozáshoz híven Dicső révén a Blaskovich-istálló zsákmánya lett, míg a második helyre Bácsi érkezett Jurgis előtt.

A másik érdekesebb verseny az 5000 koronás Őszi-díj volt, azonban ez Mátka távolmaradása következtében érdekességéből sokat veszített és csak match-e törpült Frau Godl és Arlesienne között, mely a Rothschild-ló könnyű győzelmével végződött. A papirforma különben eléggé bevált és nagyobb meglepetés egyáltalában nem fordult elő.

Részletes eredmény a következő:

I. Soroksári-díj. Díj 3000 korona. Táv 1800 méter. 1. Egyedi L. 36 sm Boccaccio 57 kg. (Shersin), 2. Geist G. 36 sk Ténsasszony 51 kg. (Ulrichshoffer), 3. Mautner V. 46 szher Formidable II. 56½ kg. (Birkenruth). Futottak még: „48" (Janek), Gamin (Taral). Ötgyed hosszal nyerve, három és fél hosszal harmadik. — Tot.: 10 : 24, 40 : 66, 124.

II. Őszi kanczadij. Díj 5000 korona. Táv 2500 méter. 1. Báro Rothschild A. 46 stpk Frau Godl 61 kg. (Krouzil), 2. báro Springer G. 36 pk Arlesienne 56 kg. (Taral). Négy hosszal nyerve. — Tot.: 10 : 17.

III. Hatvani-díj. Díj 10.000 korona. Táv 1100 méter. 1. Blaskovich Ernő sk Dicső 55½ kg. (Carslake), 2. Geist G. pm Bácsi 55 kg. (Pretzner), 3. hg. Loubomirski pm Jurgis 55 kg. (Krouzil). Futottak még: Napagedl (Janek), Kaiseruhlan (Birkenruth). Két hosszal nyerve, másfél hosszal harmadik. — Tot.: 10 : 27, 40 : 68.

IV. Eladó kétévesek versenye. Díj 2000 korona. Táv 1000 méter. 1. Báro Springer G. sk Polpetta 47 kg. (Dyk), 2. gróf Degenfeld I. pm Temeraire 58 kg. (Szente), 3. Mautner V. sm Radegast 59 kg. (Birkenruth). Futottak még: Ferroniere (Peschka), Boncompagno (Boris). Három hosszal nyerve, fél hosszal harmadik. — Tot.: 10 : 36, 40 : 82, 56.

V. Eladóverseny. Díj 2000 korona. Táv 1600 méter. 1. Baltazzi A. 66 pk Foglalo 55½ kg. (Krouzil), 2. báro Uchtritz Zs. 36 pk Duchesse 45 kg. (Izményi), 3. Capt Don 46 pm Apatin 53½ kg. (Hönig). Három hosszal nyerve, négy hosszal harmadik. — Tot.: 10 : 15.

VI. Welter-handicap. Díj 3000 korona. Táv 1400 méter. 1. Rohonczy G. 36 pk Belle Reine 49½ kg. (Pretzner), 2. báro Herzog M. 36 sk Blanche 48 kg. (Baumgarner), 3. báro Springer G. 36 sm Bataver 53 kg. (Miles), 3. Vivian F. 36 pher (Topper) 49½ kg. (Vivian). Futottak még: Palikám (Birkenruth), Tante Agnes (Seiler). Kanterben nyerve, fejhosszal holtversenyben harmadik. Tot.: 10 : 49, 40 : 82, 102.

() Nemzetközi athlétikai verseny. A Budapesti Egyetemi Athlétikai Club szeptember hó 27-én vasárnap délután rendezte szokásos őszi athlétikai versenyét. A viadal sikerét biztosítja az, hogy a program a legkülönbözőbb számokból van összeállítva. A programon ugyanis szerepelnek nemzetközi nyílt és főiskolai számok, egyéni és csapatversenyek és végül scratch- és handicap-számok. Valamennyi versenyszámra tiszteletdíj is van kitűzve. Különösen érdekes lesz a fél angol mértőldes sifutás, amelyben a londoni olimpiai játékokon való szép szereplése után Budapesten első ízben fog indulni Bodor Ödön, aki bejelentése szerint, ez alka-

HETI MŰSOR.

Szeptember	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vígyszínház	Király Színház	Magyar Színház	Uránia	Főv. úyári színház
26 Szombat	A társadalom támaszai	Siegfried	Diákélet	A hollandi lány	A nagymama	—	Boccaccio
27 Vasárnap este	Lilomfi társadalom támaszai	Tosca	A tanítónő Csákon szerzett véglegény.	100 év múlva	A osaszar katonái	—	Csókiraly A koravillei haragok

kommal megkísérli a magyar rekordot megjavítani. Más versenyszámokban is indulnak olimpiai atléták. A B. E. A. C. versenyét légymányosi sporttelepén (L. Fehérvári-ut 58/e. sz.) rendezik.

() **Marathon-futás Olaszországban.** Milanóból írják lapunknak: E hó 27-én, szombaton jelentős sportesemény színhelye lesz Milanó. A Secolo című olasz lapnak a kezdeményezésére ugyanis, ezen a napon Marathon-futást és Marathon-távgyaloglást fognak tartani. A Marathon-futás céljára 53 kilométer hosszú utvonalat jelöltek ki, amely Lombardiának több nevezetesebb helyiségét érinti. A Marathon-futásra eddig 799 versenyző, a Marathon-távgyaloglásra 662 versenyző adta le nevezését. A londoni olimpiai versenyek Marathon-futása olasz győztesének emlékére a nevezett olasz lap egy „Pietro Dorando” feliratu remek serleget ajánlott fel az elsőnek beérkező futónak tiszteletdíjül. További díjakat ajánlottak még fel: a közoktatásügyi miniszterium, Róma polgármestere, az olasz Touring-klub és egyéb sport-testületek. A verseny tiszta jövedelmét jótékony célra fogják fordítani.

() **A budaiak versenye.** A B. B. T. E. folyó hó 27-én d. u. 3 órakor rendezik II. ker. Szénatéri versenypályáján ez ideig őszi atlétikai és tornászati versenyét, amelynek nevezései már lezártak. A beérkezett nevezésekből, úgy a benevezett indulók számát, mint azok kvalitását tekintve, a verseny kiváló sikerére lehet következtetni. Ugyanis 12 egyesület részéről 98 nevezés adatott le, kik közül a helybeli és vidéki egyesületek legkiválóbb athlétáinak neveivel találkozunk. A benevezettek között vannak: Scheer, Kóczán, Simon, Becske, Mudin, Paulin, Tözsér, Radóczy, Antal, Gellért, Schiller, Hámos, Kovács, Nagy J., Ludinszky, Strausz, Kobulszky, Lichtenekert, Ferenczy, Zöld, Feschina, Majunke, Korányi stb. A versenyre belépő-díj nincs.

KÖZGAZDASÁG.

Megbukott a bankkارتel.

Budapest, szeptember 24.

A mai nap közgazdasági életének legnagyobb eseménye az, hogy ma délelőtt a budapesti bankkارتelbe tartozó pénzügyintézetek kimondották, hogy október 21-én végleg megszűntetik a fővárosi bankkارتelt. Ezzel a rövid (alig hathetes), de ezalatt is hányatott életű kارتel, megszűnt fenyegető réme lenni a hazai pénzügyi piacnak. A nevezetes gyűlés a Giro- és Pénzváltóbank helyiségében zajlott le ma déli 12 órakor s azon Ullmann Adolf, a Hitelbank vezérigazgató-helyettese elnököt, mintegy huszonöt bankvezér jelenlétében. Ullmann megnyitotta az értekezletet s keserű hangon emlékezett meg azokról a támadásokról, amelyek a kارتelt fenállása óta érték s azokra a kiválásokra, amelyek a kارتelt alapjában megingatták. Növelte a kارتel helyzetének tarthatatlanságát az is, hogy magának a kارتelnek tagjai sem respektálták az egyezményt s ahol az üzleti érdek úgy kívánta, titokban megszegték azt. Miután pedig a kارتelből kiléptek amugyis illuzóriussá tették a kارتel eredményes működését, nem marad más hátra, minthogy a kارتel megszűntetését ajánlja. A megjelent bankigazgatók nagy meglepetéssel hallották az elnöki előterjesztést, amelyet végül egyhangulag elfogadtak, mivel megpecsételték a kارتel sorsát.

Még soha nem volt intézmény, melyet olyan általános ellenszennel fogadott volna a sajtó, mint a kارتelt. Már az eszme kipattanásának pillanatában ritka egyértelműséggel konstatálták az összes lapok, hogy a bankkارتel súlyos veszedelmét jelenti a hazai hiteléletnek s a meggyőző érvek egész tárházát sorakoztatták a kارتel ellen. Az „Egyetértés” ebből a harcából derekasan kivette a maga részét s alapos cikkeiben mutatott rá azokra az eszközökre, amelyekkel a kارتel ellen sikeresen felvehették a harcot a megtámadott kisebb bankok és vidéki pénzügyintézetek. Azok, akik életre hívták a bankkارتelt, eleinte ügyet sem vetettek az országszerte felhangzott támadásokra s azt hitték, hogy annak az erőnek hatalmánál fogva, amely a szövetségzett intézetek vagyonában rejlik, dacolni tudnak a közvéleménnyel s azokkal az intézetekkel, amelyek a kارتel ellen kívül állva, minden megállapodás hiányában, a tőke egészséges versenyével hadakoztak a kارتel ellen. Ezek azonban külföldi összeköttetéseket

szereztek s lassanként sikerült a vidéki pénzügyintézetek egy részét kivonni a kارتel körmei közül. A külföldi tőke készséggel nyitotta meg anyagi forrásait a magyar vidéki jóhírű s egészséges pénzügyintézeteknek. A kارتel ellen való szervezkedés azután gyorsan terjedt. Egyre-másra felhangzott a törvényhatóságok és a vármegyék tanácsszabályozó testületének és a gazdasági szervezetek egymásután szólaltak fel a kارتel hazafiatalanságát s a magyar pénzügyi piac érdekét közelről érintő törekvései ellen. Kereskedelmi és iparkamarák üzentek hadat a bankkارتelnek; az országgyűlésen dr. Bródy Ernő interpellációjában a kormányt hívta fel a bankkارتel visszaéléseinek a megtorlására s az utóbbi napokban mértékadó politikusok ajkáról is erősen lesújtó kritikák hangzottak el a kارتel ellen, amiből sejteni lehetett, hogy a kormány sem fogja sokáig összetett kezekkel nézni a kارتel működését. A kارتel megdönthetetlennek látszott falai kezdtek repedezni. A hatalmas pénzügyintézetek egyszerre csak azt vették észre, hogy a vidéki pénzügyintézetek bojkottálják a kارتelt. És a repedés mind szélesebb lett, sőt az egyik oszlop, a Magyar Kereskedelmi Rézvénytársaság, a kارتel egyezményéből kilépett s követte ezt a példát egy másik hatalmas pénzügyintézet, a Magyar Orsz. Központi Takarékpénztár is. Midőn azután egyik vidéki intézete miatt a Hitelbankot is erősen feszélyezni kezdte a kارتel: bekövetkezett az, aminek előbb-utóbb be kellett következnie: a szégyenletes bukás.

Az örömdetes hír természetesen villámgyorsan terjedt el a közgazdasági körökben. Az az általános megkönnyebbülés, mely a hír nyomán támadt, mutatja legjobban, hogy milyen veszedelmes lidércnyomásként nehezedett a kارتel egész gazdasági életünkre. A kارتel felbomlásának híre hamarosan eljutott a tőzsdére is, ahol nagy megnyugvást kellett. Mert a tőzsdén is érezték, hogy a kارتel megállapodásai az üzleti élet forgalmát megbénították s most, hogy megszabadultak a kارتeltől, biztosra veszik, hogy az üzleti élet forgalma is megélnékül s a pénzügyintézetek szabad versenye a tőzsdét csak kedvezően fogja befolyásolni.

Tudósítónknak volt alkalmja a kارتel néhány vezérférfiával beszélgetni a bomlásról, akik egybehangzóan mind a sajtó és ennek következtében a közönség nagy ellenszennét hozták föl a kارتel-bukás okául. A nagy bankok nem akartak továbbra is szembehelyezkedni a közvéleménnyel és bár sajnálják, hogy a hitelviszonyokban ismét utat nyerne a visszaélések, azért mégis engednek a nagy erkölcsi nyomásnak.

Az egész kارتel-harcnak pedig megmarad az a nagy tanulsága, hogy egészséges üzleti élet csak a szabad verseny alapján lehetséges.

A bank-kارتel felbontásáról a Budapesti Tudósító útján hivatalosan a következő kommunikék tesz közre: A budapesti pénzügyintézetek a mai napon tartott értekezletükön egyetértőleg elhatározták, hogy a bankközi egyezményt a megállapodásban kilátásba vett egy havi határidő tekintetbe vételével, folyó évi október 25-ével megszűntetik.

Az osztrák-magyar bank főtanácsülése. Pénzügyi körökben napok óta erősen tartotta magát a hír, hogy a jegybank a kamatlábat legközelebb emelni fogja. Megnyugvással fogadjuk a főtanácsülés e hirre vonatkozó czáfolatát, hogy a kamatlábat most nem emeli. Az Osztrák-Magyar Bank főtanácsa ma délelőtt Budapesten Bilinski lovag kormányzó elnöklésével ülést tartott, amelyen Pranger József-udvari tanácsos, vezértitkár beható jelentést tett az utóbbi idő üzleti forgalmáról, valamint a hazai és a nemzetközi pénzügyi helyzetéről. A vezértitkár kiemelte, hogy a bank állaga a leszámítolási és lombard-üzletágban a múlt évhez képest 214 millió korona csökkenést mutat fel; ez azonban nem annyira abban leli magyarázatát, hogy forgalmi eszközökben csekélyebb volna a szükséglet, hanem inkább abban, hogy a bank az érzékéslet erősítésére mintegy százmillió koronát, deviza-vásárlásokra körülbelül 45 millió koronát, a váltóüzletben pedig 80 millió koronát helyezett bankjegyekben forgalomba. A szeptember 15-iki bankkimutatás szerint is a bank-

jegyforgalom a múlt évinél 31.2 millió koronával nagyobb, amiből arra lehet következtetni, hogy a kereskedelem pénzügyi szükséglete nem csökkent. A deviza-árfolyam kedvező állása folytán és annak s körülménynek mérlegelésére való tekintettel, hogy a hazai pénzügyi piacon seholsem tapasztalható nevezetesebb zavar, a főtanács nem érezte magát indíttatva a bankkamatláb fölemelésének kérdésével való foglalkozásra, noha bizonyosra vehető, hogy a hónap végén a bank ismét igen nagy összegben fog adóköteles bankjegyforgalmat kimutatni. A főtanács az adóköteles bankjegyforgalom tartamától fogja függővé tenni, nem lesz-e kénytelen a legközelebbi hetekben a banknak jegyadóval való, a jelenlegi körülmények között teljesen jogosulatlan megterhelését a vevőközönségre áthárítani.

Szőlősgazdák gyűlése. A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete gróf Zselénszki Róbert elnöke alatt igazgató-választmányi ülést tartott. A választmány a bortörvény ügyének jelenlegi állásával foglalkozott és sajnálattal vette tudomásul, hogy ez a javaslat még mindig nem került a képviselőház asztalára.

Angol hírlapírók Darányi miniszternél. A hazánkban tanulmányuton lévő angol mezőgazdasági szakírók és hírlapírók fölhasználták mai budapesti időzésüket arra, hogy Darányi földmívelésügyi miniszternél tisztelegjenek. Vezetőjük Macdonald Károly, a „Times” és a „The Field” munkatársa mindenekelőtt kifejezést adott őszinte hálájuknak a tapasztalt magyaros vendégszeretetért. Elmondta, hogy tanulmányutjuk eredményével a legnagyobb mértékben meg vannak elégedve, mert valóságos tárházat viszik haza a fontos ismereteknek, különösen az állattenyésztést illetően. Hálával tartoznak Darányi miniszternek azért, mert az ő szavára megnyílt előttük minden kapu és mindenrovára kellő bepillantást nyerhettek. A szónok kiemelte az „Otthon írók és hírlapírók köre” iránt érzett őszinte tiszteletét, rámutatott a Darányi megérdemelt népszerűségére, köszönetét fejezte ki Németh és Bakonyi tanácsosok szakszerű kalauzolásáért. A szónok végre sikerült beszédjét így fejezte be: „Mély benyomást tett ránk a nép munkássága, értelmessége, őszinte barátsága és szeretete a mi hazánk iránt. Mindenütt szíves „Isten hozott” fogadott bennünket és mindenütt a legteljesebb támogatást kaptunk, hogy mindent úgy lássunk, ahogyan van. El voltunk készülve arra, hogy sokat fogunk látni, a mi ismereteink bővítésére szolgál a gazdasági téren, de az, amit a nagy állami ménesbirtokokon, gazdasági telepeken és szakoktatási intézetekben láttunk, fölülmulta nagyságban és kiválóságban mindazt, amit eddig tapasztaltunk. El kell ösmernünk, hogy úgy az állam, mint az egyesek gazdasága olyan uton halad, amely még nagyobbra fogja építeni Magyarország mezőgazdaságát”. A földmívelésügyi miniszter köszönetét fejezte ki az újságíróknak azért, hogy oly beható érdeklődést tanúsítottak a magyar mezőgazdasági intézmények iránt. Magyarországot és Angliát a szabadság kiolthatatlan szeretete kapcsolja egybe, de különben is nagy és őszinte a rokonszenv a két állam között. Nagyon hálás azért a szíves fogadtatásért, melyben a magyar gazdák Nagybritanniában részesültek. Beszéde végén a miniszter annak a reménynek adott kifejezést, hogy az érintkezés eltávolításukkal sem szakad meg s hogy a közvetlen tapasztaltak és látottak alapján szívesek lesznek az újságírók a nagy angol közvélemény előtt a mi intézményeinket ismertetni.

Az angol újságírók ezután meleg szavakkal vettek búcsút a földmívelésügyi minisztertől, aki néhány szép gazdasági fényképfelvétellel ajándékozta meg emlékül őket. Az angol társaság ezután Mezőssy Béla és Ottlik Iván államtitkároknál tisztelegtet és sietett a budapesti kertészeti tanintézet meglátogatására.

A Nyitrai Gazdasági Egyesület szeptember hó 30-án d. u. 2 1/2 órakor rendes évi közgyűlést tartja, melyen a múlt évi tevékenységről való beszámolás után megvitásra kerül a többek között a földmívelési kamarák ügye, a szerb kereskedelmi szerződés, a takarmányhiány stb.

Hírek a postáról. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter rendelete Kiskőrösön városi távbeszélőközpont létesített és az folyó évi szeptember 11-én a belföldi helyközi forgalomnak átadott. A Krassó-Szörény, vármegye Prebul községében működő posta-

ügynökség folyó évi augusztus hó 18-ával ideiglenesen beszünttetett s Prebul község ismét a nagyzenlenci posta-távbeszélő-hivatal kézbesítési kerületébe osztott be. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyében fekvő Isaszeg községben távbeszélő-központ rendeztetett be és az folyó évi szeptember 14-én ugy a budapesti és környékbeli, mint a belföldi helyközi forgalomba bevonatott a rendes díjszabás és feltételek mellett. Bars vármegyében Nagysáron, Bihar vármegyében Bályók és Riény községekben, Borsod vármegyében Hámoron, Pest vármegyében Ujkécske községben, Torontál vármegyében Deszken korlátolt nappali szolgálatra berendezett törvényhatósági távbeszélő-központ; Abauj-Torna vármegyében Felsővadáson a kassai városi hálózathoz és Pest vármegyében Tura községben a budapesti városi hálózathoz csatlakozó környékbeli távbeszélő-központ létesült. Somogy vármegyében Csurgón és Pest vármegyében Kiskörösnön városi távbeszélő-hálózat nyílt. Kolopfürdő (Jásznyagkunszolgok vármegye) a tiszai központhoz kapcsolt, Starigradon (Lika-Krbava vármegye) pedig a Svetijuraj központhoz kapcsolt nyilvános távbeszélő-állomás rendeztetett be. Ezek közül Nagysáron, Kiskörös, Kolopfürdő, Csurgó, Tura egyszerűen a belföldi helyközi távbeszélő-forgalomba is bevonatott. A Szatmár vármegyében fekvő Avassfősfalu és a Temes vármegyében fekvő Baracsháza, Hodony és Knéz vasuti állomások felhatalmazást kaptak állami és magán-távíratok kezelésére. Billéd, Nádorudvar bevonatott az országos belföldi, Rohonc az alsó-ausztriai, Petrinja a boszniai, Baja, Szabadka, Ujvidék, Zenta, Temesvár, Nagybecskerek, Nagykikinda, Károlyváros, Ujgradiska, Belovár, Varasd, Sziszek, Körös, Brod, Kaproncza, Verőce, Eszék pedig az Abbáziával és mellékközpontjaival való helyközi forgalomba. Az utóbbi viszonylatban a 3 perczig tartó beszélgetés díja 2 korona 50 fillér, egyéb viszonylatokban pedig 3 perczenkint 2 korona. Mehádia szeptember 20 óta részt vesz a részére megállapított szűkebbkörű helyközi távbeszélő-forgalomban.

A vasutak és a hadgyakorlatok. A veszprémi királygyakorlatok óriási feladatot róttak a Déli Vasútra, amelynek az fényesen meg is felelt. Székesfehérvárot a déli vasut igazgatósága kirendeltséget szervezett, melynek élén lovag Brám miniszteri tanácsos, vezérigazgató-helyettes, Franschitz Adolf és Bauer Mór igazgató-helyettesekkel az összes vonat- és kocsiintézési szolgálatot személyesen vezette. Szeptember 9-én reggel az üres vonat Székesfehérvár és Szabadbattyán felé megindultak és megkezdődött a csapatok berakodása és elszállítása, ami három napot vett igénybe. A polgári személyforgalmat a déli vasut teljes mértékben fentartotta és elismeréssel kell arról megemlékezni, hogy a társaság szeptember 19-én reggel az üres vonat Székesfehérvárról Budapestre külön személyvonatokat helyezett forgalomba, hogy a lekéselt polgári utasokat, ezek között a kétezerháromszáz szabadságolt tartalékos katonát továbbítsa. E vasutnak teljesítőképessége bizonyára a legjobban a következőkből világlik ki: A hadgyakorlati katonaszállítványok továbbítására a déli vasut több mint 1780 teher- és személykocsit használt fel. Székesfehérvár állomás, ahová hat irányból ágaznak be vasutvonalak, szeptember 19-én 121, 20-án 142 és 21-én 105 vonatot indított. A leginkább igénybe vett budapest-székesfehérvári vonalrészén ez időben naponta 16 gyors- és személyvonat, két gyorssternovonat és 20-25 hadgyakorlati katonavonat közlekedett. E három nap alatt a déli vasut vonalain a hadgyakorlati katonavonatok 40.833 embert, 5349 lovat, 204 járművet és 173 tonna katonarút továbbítottak. Ez a nagy forgalom a legcélszerűbb zavar és akadály nélkül, higgadtan és szabatosan nyert lebonyolítást, ami eléggé bizonyítja, hogy a déli vasut szakavatott és szolgálatrakész személyzettel rendelkezik.

Budapesti pénzüzetek és Miskolc kölcsona. Arról értesülünk, hogy a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület, a Magyar Jelzálog Hitelbank, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank képviselői együttesen ajánlatot tettek a városnak 6 millió korona összegű kölcsönre nézve. A kölcsön biztosításul leköltendő a város összes közbirtok, közjöveldmei, a megváltandó villamos üzem tiszta hozadéka

és a létesítendő vízvezeték használatáért fizetendő vízdíjak. A város az ajánlatot — mely kedvezőtlennek nem mondható — valószínűleg elfogadja.

Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő nagyobb nyeremények sorsoltattak ki:

10.000 koronát nyertek: 3456 28355.
5000 koronát nyertek: 73269 16827 122511.
2000 koronát nyertek: 3148 3566 13474 72243
86434 88691 48216 72618 79945 104898 123732 6886
88331 106657 12807 33527 60368 113171 38006 62038
90321 92624 94545 56245 94317 56364 68868 82030
121731 15693 79892 6079 17238 67443 86850 103322.
1000 koronát nyertek: 3241 13115 25727 53697
61107 76176 21125 40877 78631 117378 2082 57433
79620 111198 114598 5095 22948 65446 69197 72929
118866 63876 99336 120313 121884 7810 10418 16019
27425 36243 56617 61462 71316 81280 123992 24968
41872 56821 63591 69524 73474 114842 7693 19151
22777 40197 73874 77482 89379 98970 104923 114775
47610 32370 11180 18267 22961 52923 54626 61516
62212 70636 84905 95127 114270.

Kiss szerencsés nagy! Az osztálysorsjáték mai húzásán a 10.000 koronás főnyereményt Kiss Károly és Társa bankháza (IV., Kossuth Lajos-utca 13.) szerencsés vevői nyerték a 28355 számú sorsjeggyel.

Az új orosz kölcsön. Az orosz állam belügyének rendezése óriási pénzüzeteket emészt fel. Mint értesülünk, Oroszország ismét kölcsönt vesz fel, melynek megkötése egyes lapok szerint már perfcetnek tekinthető. A kölcsönt előreláthatólag 1200—1800 millió frank erejéig fogják kibocsátani. A kölcsön kamatába 4, vagy 5 százalékos lesz. A kölcsön kibocsátása kérdésében a дума és a birodalmi tanács lesznek hivatva végérvényesen dönteni.

Mezőgazdasági kamarák. Az Esztergommezei Gazdasági Egyesület igazgató-választmányi ülésén foglalkozott a mezőgazdasági kamarákról szóló törvénytervezettel s tárgyalásának eredményéről átiratban értesítette az OMGE igazgatóságát. Az egyesület főbb kívánásai a következők: Kívánja az egyesületet a kamarák és a gazdátársadalmi szervezetek felett gyakorlandó ellenőrzési jog részletezését. 2. A kamarák és a szabadtagsulás alapján álló gazdasági egyesületek közti kapcsolat körülírását. 3. Az autonómia markánsabb kifejezését. 4. A birtokosok, kiskoruk, gondnokoltak szavazati joguk gyakorlásának meghatározását. 5. Precíz megállapítását annak, hogy ki tartozik kamarai illetéket fizetni. 6. A kerületi kamarák beosztásánál az érdekelt gazdasági egyesületek véleménye is figyelembe vétessék. 7. Mivel a javaslat szerint az érdekelt arányában való szavazásnál nincs kellőképp korlátozva a nagybirtok túlsúlyra emelkedése, kívánja törvénybe iktatását, hogy a választó kerület összes szavazatainak 20%-nál több szavazatot egy érdekelt birtokos se gyakorolhasson. 8. A kamarai illetékre nézve pedig fentartja régebbi azon álláspontját, hogy az ne a kataszteri tisztajövedelem 1%-a, hanem a földadó 1%-ban, mint maximumban állapíttassék meg. 9. A három holdon aluli törpe birtokosokat a kamarai illeték alól mentesíteni óhajtja.

A temesvári detailkereskedők és a vasárnapi munkaszünet. A temesvári detailkereskedők — mintegy 342-en — folyó hó 19-én tartott gyűlésükön elhatározták, hogy azon kérelemmel járulnak a kereskedelmi miniszter elé, miszerint a vasárnapi munkaszünetről szóló törvényjavaslatban a vasárnapi zárást 10 órára állapítsa meg, anélkül, hogy a személyzetnek hétköznapi szabadidő engedélyezendő legyen. A határozat indokolása az, hogy főleg a mezői munkások, kisgazdák, akik hétköznapiakon a forgalmi góczponttól távol végzik munkájukat, s így máskor, mint vasárnap, heti bevásárlásaikat nem teljesíthetik.

A kecskeméti gyümölcskiállítás. A Kecskeméti Gazdasági Egyetel által rendezett kiállítás nagy érdeklődést keltett. A tegnapi nap folyamán kétezer ember tekintette meg a kiállítást. A bíráló bizottság aranyérmét szőlő és gyümölcsért Mathiasz Jánosnak, az állami Miklós-telepnek, a Kecskeméti Gyümölcstermelők Szövetkezetének, Kecskemét városának, az ottani konzervgyárnak, Hankovszky Zsigmondnak, Sárközy Lászlónak, Koncz Józsefnek, Beretvási Pélnak és a Kecskeméti Gazdasági Gépgyárnak ítélte. Ezüst érmet özvegy Almásy Lajosné, Benesik Elekne, Diós Józsefné, Hornyik József, Haraszty Antal, Francsak József, Kiss Ferencz, Kócs Sománé, Németh József, Lövy Gyula, Olajos Károly, özvegy Szemeray Zsigmondné és özvegy Zombori Lászlóné kaptak. A bizottság tizennyolcz dícsérő oklevelet

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári raktárakban vásárolt 3-6 méteres legújabb divatu minta gyapjuszövetekből mérték szerint készítik: **finom öltönyt... 21 frtért** **egyön finom prima öltönyt 26**

osztott ki, ezenkívül pénzüzetalomban részesítette a Miklós-telep vinczellereit és a szőlőtermelő szövetkezet munkásait.

Vasut felelőssége árusérülésért. A Kuria legutóbb egy konkrét esetből kifolyólag kimondta, hogy a vasut felelőssége nem terjed ki arra a kárra, mely az áruban annak a rendeltetési állomáson való megérkezés és a vámraktárba történt kiszolgáltatása után a vámraktárban történt megsérülés által következett be.

A Standard Oil Co. felszámol? Berlinen keresztül Newyorkból jön a hír hozzánk, hogy a világ egyik leghatalmasabb vállalata, a Standard Oil Co. felszámol. E hír terjesztése egyik kortesfogása, illetve üzleti fogása óhajt lenni annak az ellenpártnak, amely a hatalmas vállalat megtörésén fáradozik. Ma már az egész föld kerekégen, mind az öt világrészt a hatalmas Rockefeller-vállalat uralja s nehezen hihető el, hogy a napi 100 millió dollár forgalommal és évi sok millió nyereséggel dolgozó vállalat teljes virágzásában, hatalmának tetőpontján határozná el magát felszámolásra.

Az aradi részvények nem óvadékképesek. A közszállítási rendelet tudvalevőleg kimondta, hogy a városok ezentul az értékpapírok közül csak állam-papírokat vagy tőzsdén jegyzett papírokat fogadhatnak el óvadékkul. Ez a rendelet érzékenyen érintette az aradi vállalkozókat, akik vagyonuk egy részét a különben tényleg jóhírű és szilárd intézetek papiraiba fektették. Ezért Arad közgyűlése felirt a kormányhoz, hogy engedélyezze az aradi papírosoknak óvadékkul való elhelyezését. A pénzügyminiszter nem teljesítette a város kérelmét, hivatkozva arra, hogy a vidéki pénzüzetintézetek papírjai abszolút garanciát nem nyújtanak és a kormány az aradi bankok részvényeivel sem tehet kivételt.

Kereskedelmi esti tanfolyam. A Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete évek óta hézagpótló intézményt tart fenn kereskedelmi esti szaktanfolyamai által. A tanfolyam célja: mindazoknak kereskedelmi szakképzést, irodai szolgálatra való képesítést nyújtani, kiknek nem áll, vagy nem állott módjukban elméleti ismereteiket kereskedelmi iskolában megszerezni. A kormány és a kereskedelmi társadalom évek óta támogatja ezt az intézményt. Az egyesület október 5-én nyitja meg ezidei tanfolyamait. A tandíj egész évre 10 korona. Előadások este 9—11-ig tartanak. Beiratkozni korlátolt számban V., Nagykorona-utca 13. sz. alatt este 6—9-ig lehet.

Lengyelország bevitele. Ismételen megemlékeztünk már arról a mozgalomról, mely a lengyelek között egyre mélyebb gyökeret vert s amelynek célja az, hogy a németiség politikai és kulturális támadásait gazdasági téren is visszaverjék. E mozgalom következtében maguk a lengyelek tettek lépéseket az irányban, hogy a magyar termelés piacokat nyerjen a lengyelek között. Sajnos, kiviteli czegeink szük látóköre és az ismeretes magyar üzleti éhhetetlenség itt sem tudott boldogulni s a kedvező alkalom, új piacok szerzésére, kárbavesztett. De a lengyelek azért nem adják föl a harcot a német ipar ellen. Új összeköttetéseket keresnek Franciaországban, Angliában és — Ausztriában. És bizonyára találunk is. A francia üzletvilág képviselőivel folytatott tárgyalások után mostanában oly irányban tétetnek kísérletek, hogy az Angolországgal való üzleti összeköttetéseknél kapcsán szorosabbra fűzessenek. A „Chambre of Commerce” meghívása folytán ötvenkilenc kereskedő, köztük mindenféle szakmának képviselője, Londonba utazott, hogy közvetlenül a helyszínen állapítsa meg, mely árucikkek volnának azok, a melyeket Lengyelország előnyösen szerezhetne be Angliában. Ezeknek a kereskedőknek két csoportja Bécsen és Prágán át fog Varsóba visszautazni. A bécsi osztrák-magyar kiviteli egyesülés is adatott le meghívót a varsói kereskedelmi egyesülésnek. Az idevágó tanácskozások jelenleg folyamatban vannak és erősen biznak benne, hogy szeptember 15-én az egyesülésnek küldöttéi Bécsbe fognak utazni és ott találkozni majd a jelenleg Londonban időző lengyel üzletembereknek egyik csoportjával. Ilyenképpen a lengyel piac is elvész ránk nézve.

Angol, francia és amerikai rendezési **KÉSZPÉNZERT félárban:** ruháskodhatik minden ember finoman és elegánsan. Az ország- **Zélinger Samu** elsőrangú **szabó**

Mag an **Felöltő vagy** **Töltő** **21—26 frt**

Budapest, IV., (Belváros)

Magyar-utca 6. az emeleti ter mekben. **Muzem-körül és Kossuth Lajos-utca sarok mellett**

esítette a
16 szövet.
Kuria leg-
adta, hogy
arra, mely
való meg-
olgalatása
tal követ.
en keresz-
a világ
d Oil Co.
isa, illetve
ak, amely
a már az
szta a ha-
en hihető
al és évi
es virág-
el magát
k. A köz-
hogy a
ak állam-
fogadhat-
érintette
részét a
ek papir-
rt a kor-
rosoknak
miniszter
mét, hi-
k papirjai
mány az
stelt.
skedelmi
óta hé-
mi esti
: mind-
olgalatra
agy nem
skedelmi
reskedel-
intéző
ezidei
ona. Elő-
korlátolt
att este
megemlé-
engyelek
melynek
kulturális
E moz-
ettek lé-
elés pia-
kiviteli
gyar üz-
s a ked-
aveszett.
arczot a
keresnek
ában. És
képvi-
ban oly
olország-
szoro-
e" meg-
ük min-
utazott,
g, mely
ngyelor-
Ezeknek
ágán át
magyar
a varsói
cskozó-
biznak
snek ki-
likoznak
ziletem-
lengyel

Oroszország bortermeleése. A francia bortermeleés egyik legnagyobb piacza eddig Oroszország volt. Néhány év óta azonban a francia bor kereslete Oroszországban is erősen csökken. A francia kereskedelmi minisztériumnak egy kiküldöttje az utóbbi időben Oroszországban tartózkodott, hogy közvetlenül a helyszínen megállapítsa az okokat, melyek miatt Franciaországnak oroszországi borexportja (a pezsgőborok exportját kivéve) az utóbbi időben megfogynak. A szóban lévő kiküldött állítólag azt állapította meg, hogy az említett borexport csökkenésének oka kizárólag az oroszországi bortermeleés fejlődésében keresendő.

Az amerikai vasplacizól. A múlt esztendő szomorú eseményei — úgy látszik — az életerős, hatalmas Észak-Amerikát nem fogják sokáig lenyűgözni, sőt a pangás után fokozott erővel indul meg a fejlődés. Amerikai hírek szerint az utolsó hét forgalma a következő volt: 56.000 tonna lemez angol kivitelre, szállítandó a legközelebbi négy hónapban belül, 30 ezer tonna öntött formavasat Kanadába, négyezer tonna épületvasat Argentínába és ötszáz tonna bádógót Délafrikába. Nyersvas irányszata nyugodt volt. 40.000 tonna lugos nyersvasat részben 1909 első negyedében való szállításra, tonnánként 16 dollárral adtak el. Déli és északi gyártmányu, csőgyártásra alkalmas vasat 15 1/2—16 dolláros áron adtak el franco Berksbe való szállítással. A délvidéki termelők a jövő évi szállításra rendelt áruért szigorúan megállapított áraihoz ragaszkodnak. Columbia 20 ezer tonna aczélesővet rendelt. Aczélesőnek irányszata nyugodt, ócskavas valamivel gyengébb.

Vám a hozománykivitelre. Az amerikaiak között régóta nagy az elkeseredés az amerikai nábobok leányai ellen, akik atyjuk összegyűjtött millióit idegen országok arisztokratáinak adják oda egy jó hangzású névért. A tehetetlen elkeseredésnek most kifejezést ad az az indítvány, amelyet a minap terjesztettek a washingtoni kongresszus elé s amely most kerül tárgyalás alá. Sabbath csikágói képviselő az indítványban azt javasolja a kongresszusnak, hozzon törvényt, hogy minden olyan amerikai nő hozományára, aki nem az Egyesült-Államok polgárához megy férjhez, huszonöt százaléka kiviteli vámot vessenek ki. Tessék herczeg Chaulnes urnak — mondja a cseh származású Sabbath az epés indítványban — Franciaországban körülnézni menyasszony után és hagyja becsületés amerikai honpolgároknak miss Shonts kezét, színtügy gróf Széchenyi is jobban teszi, ha Magyarországon keres magának partit és békét hagy a Vanderbilteknek. Sabbath kerék háromezerhatszáz millió koronára becsüli azt a pénzt, amit európai urakkal kötött házasságaik révén az óvilágba vittek át a gazdag amerikai lányok. Sabbath indítványát Mr. Hull, a jowaiak képviselője kiegészítette azzal a javaslattal, hogy válás esetén az amerikai földről származott hozományt adja vissza az európai vőlegény és vissza kell adnia ezt akkor is, ha az amerikai nőt a férje hitlenül elhagyta. No, arra is kíváncsiak vagyunk, hogy miként illesztik be ezt a vámot majd a — külkereskedelmi szerződésükbe?

DR. HÖNIG IZSÓ
Elektrotherapiai és Röntgen-Intézete. Elektromágneses gyógyítás
Budapest, IV. Károly-körút 24. sz. I. em. Lift
Telefon 102—39.

- Gyógytényezők:**
Elektromágneses gyógyítás.
Röntgen sugarakkal való kezelés.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).
Kék fényvel való kezelés.
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).
Villamos fényfürdők.
Villamos massage (Vibratio).
Galván-, Farad és Franklin árammal való kezelés.
Villamos vízfürdők.
Szénsavas fürdők.
Főbb javallatok:
Általános idegesség (neurasthenia, hysteria).
— **Rendelés d. e. 8—11-ig, d. u. 2—6-ig.** —
Kezelés egész napon át. — Kívánatra prospektus
- Ideggyengeségi állapotok
Almatlanság.
Hűdések (Paralysis).
degfájdalmak, idegszabák (Neuralgiák, Ischias).
Gerincvelősrövidítés (Tubos).
Szívbetegségek.
Véredénylmeszesedés.
Köszvény és csusz (Rheuma, húgyvezeték lerakódások, izületi és csontbetegségek).
Székrekedés.
Anyagserebajok. (Elhízás, cukorbetegség, vészségénység).
Bőrbajok. Bőrviszketeg.
Hajbetegségek (Hajhullás, kopaszság).
Aranyeres csomók.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátőzsde.

Budapest, szeptember 24.

A malmok vételkedve ma is megfelelő jó volt és kedvezőbb irányzat mellett készbuza tartott, helylyel-közzel 5 fillérrel drágult; forgalomba került 30.000 métermázsza. Rozs és zab változatlan, tengeri kedvezőbb.

A határidőpiacon teljesen változatlan maradt a helyzet, mert a spekulációt eddig semmiféle tényekkel pozíciójából kiszorítani lehetetlen és mert valójában csakugyan nincs komolyabb ok arra, hogy a mostani árnívó valamely változást szenvedjen, csekély forgalom mellett a helyzet változatlan. Malmaink jó lisztüzlettel dicsekedhetnek és bárha a korábbi vásárlások átvételével eléggé el vannak foglalva, a piacra kerülő buzamennyiségeket mégis szívesen vásárolják, mert a kínálat az állomáson gyenge és a jelenlegi mezőgazdasági helyzet után ítélve, a legközelebbi hetekben aligha is lehet nagyobb kínálatra számítani. A malmok jó keresletével egyarányban emelkedik ugy az őszi, mint pedig a tavaszi buza és a két buzanem közti árkülönbség — mely legutóbb fogyóban volt — most újra emelkedett. Tengeri iránt jó a kereslet, ára javult.

A készáru piacon elkelt:

Buza. Tiszavidéki: 1700 mm. 81 kg. 24.15 korona, 300 mm. 80 kg. 23.80 korona, 600 mm. 80 kg. 23.70 korona, 100 mm. 80 kg. 23.80 korona, 100 mm. 80 kg. 23.90 korona, 200 mm. 80 kg. 23.90 korona, 100 mm. 80 kg. 23.80 korona, 500 mm. 80 kg. 23.80 korona, 79.5 kg. 23.80 korona, 100 mm. 79 kg. 23.80 korona, 1000 mm. 79 kg. 23.90 korona, 500 mm. 79 kg. 23.90 korona, 1000 mm. 79 kg. 23.60 korona, 100 mm. 79 kg. 23.80 korona, 500 mm. 79 kg. 23.80 korona, 100 mm. 79 kg. 23.50 korona, 100 mm. 80.5 kg. 23.05 korona, 100 mm. 78 kg. 22.80 korona, 100 mm. 78 kg. 23.40 korona, 300 mm. 75.5 kg. 20.20 korona, felső, 100 mm. 78 kg. 23.40 korona, 600 mm. 78 kg. 23.10 korona, 200 mm. 79 kg. 23.10 korona, 100 mm. 78 kg. 23.10 korona, 250 mm. 77 kg. 23.25 korona.
Szerémségi: 2650 mm. 79.8 kg. 24.— korona.
Bánsági: 400 mm. 80 kg. 23.70 korona, 2000 mm. 79.3 kg. 23.65 korona, 1160 mm. 78.4 kg. 23.70 korona, 1800 mm. 77 kg. 23.30 korona, 600 mm. 77 kg. 23.— korona, 100 mm. 78 kg. 23.30 korona, 100 mm. 80.5 kg. 23.80 korona, 100 mm. 80 kg. 23.80 korona, 530 mm. 79 kg. 22.70 korona, 1550 mm. 77.5 kg. 23.10 korona.
Duna-bátskai: 1700 mm. 77 k. 23.05 korona.
Felsőmagyarországi: 100 mm. 77 kg. 22.40 korona, 300 mm. 79.3 kg. 23.50 korona.
Bihari: 200 mm. 79 kg. 23.40 korona.
Fejérmegyei: 250 mm., 78 kg. 23.— korona.
Rozs. 150 mm. 18.60 korona, mind készpénzfizetés mellett, paritásra.
Zab. 100 mm. 16.50 korona, 100 mm. 16.45 korona, 100 mm. 15.90 korona, mind készpénzfizetés mellett.

A határidőpiacon kötöttek:

Előföld:
Előfordult kötések (50 kg.-kint):
Buza 1908. októberre 11.40, 11.41, 11.38.
Buza 1909. áprilisra 11.70, 11.71, 11.69, 11.72, 11.70.
Rozs 1908. októberre 9.31, 9.34.
Zab 1908. októberre 8.02, 8.01.
Tengeri 1909 májusra 7.32, 7.34.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

1908. októberi buza	11.40—11.41
1909. áprilisi buza	11.69—11.70
1908. októberi rozs	9.34—9.35
1908. októberi zab	8.03—8.04
1909. májusi tengeri	7.33—7.34

Budapesti gabonajárgalom.

1908. szeptember 22-től szeptember 23-ig.

Erkezett: Elszállított:

Buza	42645	—
Rozs	1568	3048
Arpa	6292	2504
Zab	18686	6751
Tengeri	1402	901
Liszt	102	24355
Korpa	—	4243

Értéktőzsde.

Az értéktőzsde csendes napokra emlékeztető, tartott irányzat mellett mérsékelt forgalommal indult. Nemzetközi értékek iránt teljes részvétlenség mutatkozott. A déli tőzsde külföldi jobb hírekre élénkülni kezdett és a helyi, különösen közlekedési értékeket favorizáltak. Járadéokban semmi üzlet. Zárlat felé kissé gyöngült az irányzat, mindazonáltal az árfolyamok elég jól tartották magukat. Az utolsó prolongáció változatlanul a multkori díjtétel mellett fejeződött be.

Forgalomba került: Osztrák hitel 644.75—646—645.75 koronán, Magyar hitel 747.25—748.25 koronán, Államvasut 696.75—697 koronán, Leszámitolóbank 481—483.75 koronán, Jelzálog 437 koronán, Városi villamos vasut 269—269.50 koronán, Közúti 550—552 koronán, Hazai bank 284.25 koronán, Beocsini cementgyár 590 koronán, Salgó 595—596 koronán, Danubius 262—266 koronán.

Előtőzsde.

Előtőzsde szilárd.
Kötöttek: Osztrák hitelrészvény 645—644.75—645.50. Magyar hitelrészvény 747.25—748.—. Osztrák-magyar államvasut 696.75. Leszámitolóbank 481.—. 483.75. Jelzálogbank 437.—. Városi villamosvasut 269.50—Közúti vaspálya 550.——551.50.

Déli tőzsde.

Déli tőzsde szilárd.
Kötöttek: Osztrák hitelrészvény 646.——645.75. Magyar hitelrészvény 748.25. Osztrák-magyar államvasut 697.—. Városi villamos vasut 269.50. Közúti vaspálya 551.——552.

Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrákhitel részvényekért holnapra 4—5 K, 8 napra 8—10.— K, 1908. szeptember hó végére 26—28 K.

Utőtőzsde.

Kötöttek: Osztrák hitelrészvény 645.—. Magyar hitelrészvény 748.75. Államvasut 697.50. Jelzálogbank 488.—. Leszámitolóbank 486.—. Közúti villamos 551.50. Városi villamos 269.—.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, szeptember 24. (Saját tudósítónk jelentése.)
Mig tegnap a külföldi tőzsdéken általában lanyha volt az irányzat, ma ismét mindenfelől szilárd magatartást jelentettek, de ez a fordulat az itteni piacon semmiféle befolyást nem gyakorolt. A konzum ma is szigoruan tartózkodott a vásárlástól, kereslet nem jelentkezett és a kínálat sem lépett előtérbe. Ilyen körülmények között az üzleti forgalom majdnem teljesen megakadt, az irányzat ellenben nyugodt és az árak gabonaneműekben és takarmányárakban változatlanok. Nagyon csendes volt a forgalom árpában is, de e czikk irányzata és ára mégis tartott.

Jegyzetelt buza: új tiszavidéki 12.15—12.55 korona, marosi 11.90—12.30 kor., bánáti 11.90—12.30 korona, tótfelvidéki 11.45—11.90 korona, mosoni 11.65—12.— korona, új déli vasúti 11.65—12.05, marchfeldi 11.30—11.75 korona.

Uj-rozs: tótfelvidéki 9.60—9.80 korona, csepeli 9.55—9.75 kor., pestmegyei 9.75—9.90, déli vasúti 9.55—9.80 korona, különféle magyar 9.55—9.80 kor., osztrák 9.60—9.80 korona.

Arpa: morvaországi 9.20—10.60 kor., marchfeldi 8.70—9.30 kor., bécsvidéki 9.——9.70 kor., tótfelvidéki 7.90—10.— kor., csepeli —.—, győri —.— kor., déli vasúti 8.30—9.25 kor., tiszavidéki 7.30—8.50 kor., északmagyarországi 7.40—9.40 kor., középduнай állomások 8.30—9.— korona.

Magyar tengeri: régi 8.70—8.85, új —.—, —.— korona, cinquantin 9.40—9.70, új —.—, —.— korona.

Magyar zab: minőség szerint 8.25—8.65 kor., közepes —.—, —.— kor., elsőrendű —.—, —.— kor., válogatott 8.75—9.15 korona, cseh-morvaországi és alsóausztriai 8.40—8.50 korona.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, szeptember 24. A bolgár fejedelem budapesti látogatásához fűzött politikai reménykedések, Németország válasza a marokkói kérdésre vonatkozólag a mai előtőzsdén barátságos irányban befolyásolták a tőzsde felfogását és minthogy Newyorkból is javulást jelentettek, Berlinben pedig javultak a pénzvisszonyok, a jó irányzat az egész vonalon felülkerekedett. A forgalom mindazonáltal szűk keretekben mozgott. A vezető értékek közül csak alpesi bányarészvények voltak élénkebbek. Hitel- és államvasúti részvények nyugodtak voltak. A korlát-

értékek közül többen emelkedtek, kárpáti petroleum-részvények ismét gyengültek. Az irányzat nyugodt forgalom mellett az előtözsde zárlatáig barátságos maradt. A déli tőzsde nyugodtan, tartott árfolyamokkal indult. Az irányzat később is barátságos maradt, annyival is inkább, mert Berlinből is szilárd irányzatot jelentettek.

11 óraker zárulnak:

Osztrák hitel. 644.-. Magyar hitel. ---, Länderbank 439.50, Unio-bank 550.-, Allamvasut 696.50, Elbavölgyi vasut ---, Déli vasut 119.-, Alpesi bányatársulat 670.-, Rimamurányi ---, Májusi járadék 96.30, Magyar koronajár. 92.75 Orosz érték ---, Török sorsjegy 184.75, Német márka 117.43.

1 óraker jegyzetek:

Osztrák hitel 644.50, Magyar hitel 745.50 Länderbank 439.50, Unio-bank 550.-, Allamvasut 696.50, Anglo-bank ---, Bankverein ---, Déli vasut 119.-, Gözhajó ---, Alpesi bányarészvény 671.-, Májusi járadék 96.30, Magyar koronajáradék 92.80, Török sorsjegy 184.75, Német márka 117.43, Elbavölgyi vasut ---, Rimamurányi 559.50, Orosz járadék ---, Keleti vasutak ---, Skoda ---, Magyar jelz. ---, Kárpáti petroleum ---.

Bécs, szeptember 24. (Osztrák értékek zárlata.) 4-2 százalékos papír-járadék 96.25, 4 százalékos osztrák arany járadék 115.70, 1860-as sorsjegy 152.-, Osztrák hitelsorsjegy 412.-, Angol osztrák bankrészvény 266.50, Bécsi Bankverein 418.25, Osztrák-magyar bank 1750.-, Déli vasut 119.25 Dunagözhajózási társ. 1002.-, Dohány rész. 394.50 Cs. k. arany (vert) 11.32 Német bankv. 117.40 Osztr. Lloyd 435.-, 4.2 sz. ezüst. jár 96.40-99.15, Osztr. koronajáradék 96.35, 1864-es sorsjegy 261.25, Osztrák hitelintézeti részvény 645.-, Union-Bank 550.50, Osztrák Länderbank 439.50, Osztrák-magyar államvasut 697.-, Elbavölgyi vasut 451.-, Alpesi részvény 670.50, 20 frankos 19.11, Londoni váltóár 239.40, Lipótkohó 423.-, Töröksorsjegy 184.75. Szilárd.

Bécs, szeptember 24. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 111.-, Tiszai és szeg. köles. sorsjegy 144.40, Magyar hitelbank részvény 746.50, Magyar lezártól és váltó részvény 485.-, Rimamurányi 563.50, Magyar cukoripar ---, Adria hajózási részvénytársaság 402.50, Magyar koronajáradék 92.75, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. ---, Magyar nyer.-k. sorsjegy 185.75, Kassa-Oderbergi vasut részvény 360.-, Magyar jelzalogbank 436.50, Magyar keresk. bank ---.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDE

Berlin, szeptember 24. (Tőzsdei jelentés.) A tőzsde szilárd irányzata ma határozottan megnyilvánult, miután egyrészt a tegnapi newyorki tőzsdén feljutott jausse, másrészt a francia-spanyol Marokkójegyzékre adott német válasz kedvező fogadtatása a külföldön, valamint az állandó pénzhiány lényegesen hozzájárult az üzleti tevékenység élénkítéséhez. Előnyben részesültek bányarészvények, különösen Phönix-részvények és bochumiak, míg szénértékek inkább háttérbe szorultak. Bankok közül Deutsche Bank és Handelsgesellschaft emelkedtek. Amerikaiak meglehetősen kedvetlen irányzatúak voltak, végül azonban Newyorkra szintén némi javulást értek el. Gözhajó-részvények ismét kínálva voltak, míg villamosági részvények iránt a kereslet volt nagyobb és utóbbiak szilárdak voltak. Német kölesonpapírok szintén szilárdak voltak, míg oroszok liquidációk folytán szenvedtek. Zárlat szilárd. Az utótözsde Londonra gyengébb. A készpénzpiac iparértékei nem követtek egységes irányzatot. Napi pénz 3 1/2 százalékos, magánlezárt kamatláb 3 1/2 százalékos, utóimó-pénz 4 1/2 százalékos.

Zárlatkor jegyeztetik: 4-2 százalékos papírjáradék ---, 4 százalékos osztrák aranyjáradék ---, osztrák hitelrészvény 202.50, Déli vasut 22.50, orosz bankjegyek 214.65, 4 százalékos új orosz kölcsön ---, Disconto Commandit 178.-, Dinamit-truszt 170.20, Harpeni 207.-, Unifikált török járadék ---, 4,2 százalékos ezüst-járadék 96.30, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.40, Magyar koronajáradék 92.90, Osztrák-magyar államvasut 149.10, Bécsi váltóár 85.15, Olasz

járadék ---, Alt. villamossági Edison 227.60, Gelsenkircheni 148.40, Laurakohó 211.70. Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat.) szept. 24. 4-2 százalékos papírjáradék ---, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.65, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.45, Osztrák hitelintézeti részvény 202.50, Osztrák-magyar államvasut 149.-, Északnyugati vasut ---, Bustiehradi vasut ---, Londoni váltóár 203.85, Bécsi Bankverein ---, Villamos részvény 146.-, 3 százalékos magyar aranykölcsön 97.90, 4-2 százalékos ezüstjáradék 99.35, Osztrák koronajáradék ---, Magyar koronajáradék 92.90, Osztrák-magyar bank 125.70, Déli vasut részvény 22.60, Elbavölgyi vasut ---, Bécsi váltóár 85.15, Párisi váltóár 81.183, Union bankrészvény ---, Alpesi bányarészvény ---, Szilárd.

Hamburg, (Zárlat) szeptember 24. 4-2 százalékos ezüstjáradék 99.-, 1860. sorsjegy 153.75, Déli vasut 22.50, 4 százalékos aranyjáradék 98.20, Osztrák hitelrészvény 202.20, Osztrák-magyar államvasut 149.-, Olasz járadék 103.90, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 93.20 Nyugodt.

London, szeptember 24. Angol consol 85 1/16.

Páris, szept. 24. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 96.12, Osztr. aranyjáradék 99.85, Magyar aranyjáradék 94.80, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 494.-, 4 százalékos Olasz járadék ---, Déli vasut elsőbbségi kötv. 293.-, 5 százalékos marokkói járadék 513.-, 4 százalékos 1890. Román kölcsön 93.-, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 91.65, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 93.-, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 100.25, 5 sz. Orosz kincstári utalvány 1904. 522.-, 4 sz. Szerb járadék 1907. ---, 4 százalékos spanyol járadék 96.62, 4 százalékos unifikált török jár. 93.12, Török sorsjegy 174.50, Török dohányrészvénye 420.-, Osztrák földhitelintézet 1135.-, Osztr. Länderbank ---, Magyar jelzalogbank 465.-, Banque de Paris 1521, Banque Ottomane 721.-, Osztr. magyar államvasut 747.-, Déli vasut 123, Meridional vasut 665, Keleti vasutak ---, Waggon Lits ---, Hartmann gépgyár 638.-, Rio Tinto 17.25, Sucrerie d'Egypte 36.-, Tula 279.-, Thomson Houston ---, Urikányi köszén 178, Chartered 23.50, De Beers 328.50, East Rand 113.-, Jagersfontein 112.50 Transvaal Consols ---, Transvaal Land Company 67.50, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.-, Váltó német piacokra (rövid) 127.12, Váltó Bécsre (rövid) 104.81, Váltó Belgiumra (rövid) 113.22, Olasz aranyváltó (rövid) 1/16, Váltó Svájcra (rövid) 92.22, Csek Londonra 251.15, Magánkamatláb 2. Szilárd.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Vágómarhavásár.

Budapest, szeptember 24. (Braun Iózet és fia jelentése az „Egyetértés” részére.) Felhajtott: 2851 darab vágómarha és pedig 1366 darab magyar és tarka ökör, 665 darab magyar és tarka tehén, 245 darab bosnyák ökör, 29 darab bosnyák tehén, 214 darab magyar és tarka bika, 11 darab bosnyák bika, 175 darab magyar bivaly és --- darab bosnyák bivaly.

Következő árak jegyeztettek métermázsánként élősulyban levonás nélkül:

Magyar hizott ökör, legjobb minőségű 70.- 82.- koronáig, kivételesen 85.- koronáig, középminőségű 56.- 68.- koronáig, silány minőségű 46.- 54.- K.-ig. Tarka hizott ökör legjobb minőségű 76.- 88 koronáig, kivételesen --- K. középminőségű 62-74 koronáig, silány 46.- 60.- koronáig. Magyar paraszt ökör legjobb minőségű 52.- 64.- kor.-ig, középminőségű --- kor.-ig, silány 44.- 50.- koronáig. Magyar tehén legjobb minőségű 42.- 64.- koronáig, kivételesen --- koronáig, közép minőségű --- koronáig, silányabb minőségű 30.- 44.- koronáig. Tarkatehén legjobb minőségű 44.- 70.- koronáig, kivételesen 77.- koronáig, közép minőségű --- koronáig, silányabb minőségű --- koronáig. Bika legjobb minőségű 56.- 66.- koronáig, kivételesen 72. koronáig, közép minőségű --- koronáig, silányabb minőség 38.- 54.- koronáig. Bivaly legjobb minőségű 30.- 42.- koronáig, kivételesen 44.- koronáig, közép minőségű --- koronáig, silányabb minőségű --- koronáig. Kicsontozni való marha 30.- 40.- koronáig. Boszniai ökör legjobb minőségű 48.- 50.- koronáig, közép minőségű --- koronáig, silányabb minőségű --- koronáig. Növendékmарha 40.- 60.- koronáig. Mind 100 kilónként élősulyban.

A felhajtás kb. 400 darabbal kisebb volt a múlt hetinél, miután azonban kevesebb idegen vevő jelent meg a vásáron és a helybeli mészárosoknak nagy készletük volt a múlt hétről s tekintettel a hétfői lanyaha bécsi vásárra, az irányzat lanyaha volt, kivéve az elsőrendű minőségeket — melyből kevés volt felhajtva — s az árak ismét 2-3 koronával métermázsánként hanyatlottak.

Budapesti szurómarhavásár.

Budapest, szeptember 24. Felhajtott: 824 drb élő borjú (közte 45 rugott), --- drb leölt borjú, --- drb növendékmарha, --- drb élő bárány, --- drb leölt bárány.

Arjegyések: Elsőrendű élő borjúkért 84-90 fillér, kivételesen 92-96 fillér; középminőségű élő borjúkért 74-82 fillér; leölt borjúkért --- fillér; silány és rugott borjúkért 40-66 fillér, növendékmарháért --- fillér, kilogrammonként, levonás nélkül. Elő bárányokért --- korona, leölt bárányokért --- korona páronként. Az irányzat lanyaha volt, az árak 4-6 fillérral kilogrammonként esőkentek.

Bécsi szurómarhavásár.

St.-Marx, szeptember 24-én. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai vásárra fölhoztak: 4590 darab borjút, 2734 darab fiatal sertést, 1105 levágott sertést, 637 darab levágott juhot, --- darab élő juhot, 127 darab bárányt.

Eladási árak kilogrammonként: Levágott borjú 85-90 fillér; elsőrendű 92-116 fillér; legelőre 120-132 fillér; élő borjú 60-96 fillér; legelőrendű 98-102 fillér; élő hussertés 91-120 fillér; élő hizott sertés 98-102 fillér; levágott nehéz sertés 108-124 fillér; levágott hizott sertés 132-136 fillér; könnyű sertés 132-136 fillér; elsőrendű süldő 116-136 fillér; levágott juh 68-96 fillér; bárány 20-36 korona páronként.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest-Kőbánya.

Budapest, szeptember 24-én. (Hivatalos tudósítás) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) --- fillér Közép (páronként 300-400 kilogrammig terjedő sulyban) --- fillér. Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 124-125 fillér. Fiatal közép (páronként 251-320 kilogrammig terjedő sulyban) 125-126 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 126-128 fillér. Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölül sulyban) --- fillérig, közép (páronként 240-260 kilogramm sulyban) --- fillérig.

Sertéslelészám: 1908. évi szeptember 22. napján volt készlet: 36901 drb., 1908. szeptember hó 23-án felhajtott 309 darab, 1908. szeptember 23-án elszállított 224 darab, 1908 szeptember 24. napjára maradt készletben 36986 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: nyugodt.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, szept. 24. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 282 darab sertés, --- darab süldő, --- darab malacz. Pótfelhajtás --- drb sertés, --- drb süldő --- malacz. Mai napi felhajtás 1927 darab sertés, 99 darab süldő, 5 darab malacz. Összesen 2209 darab sertés, 99 darab süldő, 5 darab malacz. Eladatott 1210 darab sertés, 51 darab süldő, 3 darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 999 drb sertés, 48 darab süldő, 2 drb malacz. Mai árak: Zsírsertés öreg elsőrendű 350 kg.-on felül ételsulyban 96-101 fillér, ételsulylevonással --- fillér. II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig, 92-96 fillér, ételsulylevonással 120-130 fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on felül --- fillérig, ételsulylevonással 120-130 fillérig; fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig --- fillér, ételsulylevonással 120-130 fillérig, könnyű 220 kg.-ig --- fillér, ételsulylevonással 112-130 fillér. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül --- fill.-ig, könnyű --- kgr.-ig. Belföldi süldő 110 120 fillérig, horvát süldő --- fillérig. Malacz 116-120 fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, élősulyban értendők. A vásár irányzata közepes. Az árak 2-4 fillérral hanyatlottak.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidhauer-féle

Használatra valódi átdás gyomorhajosoknak és ezékszorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

keserűvíz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt tel. jenen rendbe hozza. Kís. ávög 40 fillér. Nagy ávög 60 fillér.

Kivonat a hivatalos lapból.

Szeptember 24.

Kinevezések. A pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök a zágrábi kincstári jogügyi igazgatósághoz Gjurgievics Vojislav végzettségű igazgatóval...

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Piller (Kriller) Sándor budapesti lakos, valamint Margit nevű kiskoru gyermeke Kőszegre, Putyera József budapesti lakos saját, valamint József, Ferenc és Irén nevű kiskoru gyermekei Patakira, Rechnitzer Manó erzsébeti lakos Radóra, kiskoru Holecstein Armin budapesti lakos Harmatra, kiskoru Kan Mária czipenderbögdi lakos Komáromra, Kékli Ferenc zirczi lakos saját, valamint kiskoru fia, Kiki Gyula Kisre, Glück Béla orosi lakos saját, valamint Erzsébet, Gyula és László nevű kiskoru gyermekei Gáltra, kiskoru Bagyika Flóra és Tivadar algyógyi lakosok Simonra, Schimmel Herman (Armin) kassai lakos Szántóra, Polster Béla budapesti lakos Pogányra, Grósz Imre monori lakos Nagyra, Hasenföld Károly lőrczei lakos, valamint és László és Piroksa nevű kiskoru gyermekei Hollóásra, Kaimid (Keindl) József felsőgallai lakos Komáromra, Turós József simontornyai lakos, valamint Erzsébet nevű kiskoru gyermeke Tolnaira, kiskoru Spitz Imre budapesti lakos Szabóra, Stegman Izrael makói lakos Salamonra, kiskoru Reich Berta budapesti lakos Rónára, Gescheit Samu budapesti lakos és kiskoru Margit, Andor és Marcell nevű gyermekei Gyenesre, Lichtmann Márton budapesti lakos saját, valamint Lichtmann József, Árpád, Erzsébet, László, Jolán, Miklós, György, Imre és Gábor nevű kiskoru gyermekei Lukácsra és kiskoru Totola József budapesti lakos családi nevének Kecskényre kért átváltását megengedte.

Pályázatok. Az aradi törvényszéknél albirói, a komáromi földmívelésiskolánál kilencz gazdasági gyakornoki, a győri pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvétség magyaróvári kirendeltségénél hivatal-szolgái állásra 2 hét; — a nagyvárad bábaképző-nél tanársegédi, a selmeczbányai bányászati és erdészeti főiskola bányamérési tanácskészenél szolgái állásra 3 hét; — a m. kir. földtani intézetnél agro-

geológiai laboránsi, a lugosi törvényszéknél irnoki állásra 4 hét; — a székszárdi pénzügyigazgatóság kerületében több pénzügyi vigyázói állásra 8 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location (mótor, méter), date (szep. 24, 23), and various measurements for different stations.

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1908. szeptember 24-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban az utóbbi 24 óra alatt száraz és nagyjából derült idő uralkodott. A hőmérséklet alig változott és maximuma Fiumében 23 C°, minimuma Rajeczfürdőn -0 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Lényegtelen hőváltozás és nyugaton helyenkint eső várható.

Weather forecast table with columns: Állomás, Légnyomás mm., A hőmérséklet Celsius szerint, Szélirány és ereje, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet max. min.

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJORMATYÁS

Table of market prices for various goods including Buza (wheat), Egyéb gabonafélék (other grains), Burgonya (potatoes), and Faj (various types).

Table of market prices for various goods including Államadósság közkölcsönök (public loans), Záloglevelek (mortgages), and various types of bonds and securities.

Table of market prices for various goods including Bankok részvényei (bank shares), Takarékpénztárak (savings banks), Biztosító társaságok (insurance companies), and various types of bonds and securities.

KÜLÖNFÉLÉK.

Versek.

Kevély szomorúság.

Nem sirsz. Azért sem. Mig bőszen méneken
Lüktető kinok tipornak rajtad,
Összeszorítod némán az ajkad.

Nem sirsz, kevélyen hordod a fejed
S bár körmöd dühvel öklödbe ásood,
Cseng-bong haj, vigan a kaczagásod...

Nem sirsz, mert látnák. És inkább meghalsz,
Mintsem hagyjad, hogy szájtató csorda
Bámuljon bután könyves arczodra.

De ha csöpp szobád magánya ölel,
Büszke keserved zokogásba ful
Es megvonaglasz kinosan, vadul...

Balgaságok.

Ó be balgaság, ó be balgaság
Ragyogó, derűs tavaszi napon
Bús, sápasztó gondokkal vesződni.

Ó be balgaság, ó be balgaság
Lüktető kaczagó ifjúsággal
Vén könyvek avult lapját forgatni

Ó be balgaság, ó be balgaság
Kósza álmok hazug bűbájáért
Leröppenni hagyni az életet...

Molnár Béla.

(Az alkotó erő.) Több tudós véleménye szerint az ember aránylag fiatalon éri el fejlettségének és így szellemi erejének és képességeinek virágkorát. Osler tanár szerint az ember testi és szellemi fejlettségének tetőpontját a negyvenedik év körül éri el. De hogy ez a tudós véleménye mennyire nem általánosítható, mutatja az, hogy a világtörténelem nem egy korszakos és halhatatlan alkotást mutat fel, amelyeket olyan férfiak vallanak magukénak, akik már megközelítették a bibliai kort. A „Century Magazine”-ban A. Dorland összeállította ezen férfiak és műveik rövid névsorát. Az első közöttük Xant An-

thropológiája, mely 1788-ban jelent meg, amikor a köingsbergi böles már 74 tavaszt látott elmúlni. Goethe Faust-jának második része, Chateaubriand „Memoires”-jai, Johnson Sámuel nagy műve az angol költökről és Ranke világtörténelme: mindezekről ma mit sem tudnánk, ha szerzőik el nem érték volna a 70-ik életévüket. Galilei 73 éves volt, amikor a hold korongjának librasióját felfedezte és egy évre rá párbeszédeivel ejtette bámulatba a világot, amelyekben a tapadás tanait ismertette. Buffon híres természetrajzát szintén akkor írta, amikor már 70 éves elmúlt, épp így Lamarok, Darwin előfutárja, is ilyen korban írta „Histoire naturelle des animaux” című művét. Ilyen korban írta meg Bär is, a tudományos fejlődés-tan megalapítója, összehasonlító embryológiáját. Humboldt főműve, a „Kosmos” sem látott volna napvilágot, ha szerzője meg nem éri a bibliai kort. A jogtudósok és államférfiak közti szintén sokan voltak, akik hasonló korban bámulatos alkotásokkal lepték meg a világot. Elég csak Palmerston, Beaconsfield, Gladstone, Thiers, Savigny, Bismarck és Campbell-Bannerman életére hivatkozni, akik mind agg korukban tettek halhatatlan szolgálatot az emberiségnek. Még a művészekre áll leginkább a tudósok nézete, akiknek alkotó ereje előrehaladottabb korban rendszeresen kimerül. De még itt is akárhány kivétellel találkozunk. Ott van például Tizian, aki Krisztus tövissel való megkorszorztatását 95 éves korában festette. Sőt szellemének ugyanezzel a frissességével dolgozott még később is a „Pietà”-n, melyet a saját sírjára szánt. Tintorettonak, Perugininek és Corotnak is vannak művei, amelyeket a művészek előrehaladott korban alkottak. Händel is rég elmúlt 70 éves, amikor „Az idő és igazság győzelme” című oratoriumát megírta. Verdi „Othello”-ját és „Falstaff”-ját akkor írta, amikor már 70 éves elmúlt, ugyancsak Mayerbeer is „Az afrikai nő”-t. Végül megemlítendő, hogy a történelem is sok halhatatlan tettet mutat fel, amelyeket aggkorban lévő férfiak vittek véghez.

(Madárszámlálás.) Hihetetlen, de való az, hogy a csillagokat hozzávetőlegesen könnyebb megszámlálni, mint a madarakat. Amerikában, ahol a tudósoknak elegendő pénzük és idejük van, nem egyszer történik meg ilyen természettudományos statisztikai kísérletezés. A legújabb próbálkozót Forbesnek hívják. Tanára az illinois-i egyetemnek. Célul tűzte ki, hogy egy ötven méter szélességű és hatszáz kilométer hosszúságú területen népszámlálást végez a nyáron fészkelő madarak között. Természetesen

nem úgy járt el, hogy nap-nap után kiült az ország-utra és egyenkint megolvasta az előtte elrepülő madarakat, hanem másként. A módszert most közzétett értekezésében nem hajlandó elárulni. Mi úgy sejtjük, hogy a fészkek alapján csinálta a számlálást és így állapította meg, hogy a vizsgálódási tájéknak mennyi szárnyas lakója van. Nyolcvanöt különböző madárfajtát számlált össze. A teljes számadat tulhaladja a harminczmillióhatszázeczet, amiből csaknem hatod-felmillió jut a verebekre. Átlag minden angol négyzetméterföldön — körülbelül harmadfél négyzetkilométernyi területen — hatszáznegyvenöt madár él, ami egy kicsit kevésnek látszik. A megfigyelés során Forbes azt észlelte, hogy északra déli irányba fokozatosan csökken a madarak száma, mert ott a népeség is gyéresebb. Ez a tény bizonyítja, hogy az emberek mennyisége hatással van a madarak sokaságára.

(A nevetés.) Egy előkelő német napilap felvette az önkénytelen humor kérdését és megállapította, hogy ilyenkor nem tudjuk megokolni a nevetést. A vitához hozzászólt most az illető újság egyik olvasója és a következőképpen elmélkedik: Megkacagjuk annak a parasztnak az ostobaságát, aki retentetesen elcsodálkozik azon, hogy honnét tudták meg a csillagok neveit. Nevetünk és boldogoknak érezzük magunkat azért, hogy nem vagyunk olyan buták, mint ő. Az önkénytelen humor élvezésével úgy vagyunk, mint az az irónikus személy, aki másként beszél, mint ahogyan gondolkozik és amellet így okoskodik: „En józan vagyok és becsapom az embereket, akik azt hiszik, hogy... Pedig dehogyan...” Az önkénytelen éléz a legjobb és a kárörvendés zavartalan gyönyörűség. Nietzsche azt mondja, hogy a nevetés egyértelmű azzal az érzettel, amit a jó lelkiismeretünkben a kár nélküli valóság okoz. A velünk egyakaratu, de a rendes kerékvágásból kiközöklent emberek viselkedését határozza meg nevetésük és azt is állítja, hogy a nevetés a hiúságunk sikerének egyik hirtelen történő felismerése. Mi a magunk részéről azt jegyezzük meg, hogy nálunk már régen értelmezik hasonló módon a nevetéséget. Például Szigligeti Ede „A mama” című vígjátékának annak idejében elért nagy sikerét olyan formán magyarázták és magyarázzák egyesek még ma is, hogy a nézők a színpadon látott furcaságokat fellelték az ismerőseikben és viszont.

A FEKETE GYÉMÁNT

— REGÉNY. —

Írta: FRED. VILLER.

15

ÖTÖDIK FEJEZET.

A főkapitánynál.

Másnap délelőtt tizenegy órakor a főkapitány hivatalos szobájában álltam; erre az időre rendelt magához. Mihelyt beléptem, kezét nyújtotta ezekkel a szavakkal:

— Jó reggelt, fogalmazó ur! Foglaljon helyet.

Egy rendőrnök, ki mereven állt az ajtóban, intett, mire az egy nagy karosszékét gördített elém s aztán kiment.

— Ön igazán szerencsés ember, Monk ur. — kezdte a feljebbvalóm, — most ismét egy érdekes ügyet kapott; az öreg Fricknél elkövetett gyémánttolvajlást értem. Szeretnék valami közelebbit hallani az öreg felől és a gyémántról is. Mindazok után, amit megtudtam, ön a családhoz bejáratos és jó barátságban van velük, sőt, ha jók az értesüléseim, akkor nemcsak — a gyémánt vonzza oda.

Nagyon meg voltam lepve, hogy a rendőrkapitány tudja a titkot, amit — mint minden szerelmes — olyan jól eltitkoltnak képzeltem. Azonban nem ereszkedtem bőven e tárgy részletezésébe, hanem röviden és összefoglalóan elmondtam neki a házi viszonyokat és annak lakóit is leírtam.

Azután a tegnapi nap eseményeit adtam elő: — Talán tudja főkapitány ur, hogy tegnap délelőtt vendég volt nálunk. Az öreg Jürgens prokurátor volt. Hiszen ősméri őt a gyűjtő-mániáról és gyűjteményéről. Megtudtam, hogy a rokonsága gyámság alá akarja helyezni. Meglehetősen gyengeelméjű, öreg s azzal foglalkozik, hogy

a világ különlegességeit összevásárolja s a vagyont így elfecsérel.

Azonban van annyira okos, hogy értéktelen dolgot nem tudnak rászógni; de ha a tárgy egy vagy más oknál fogva értékes, minden habozás nélkül fizet érte óriási összeget. Tehát ott ebédelt Fricknél; természetes, csak azért megy oda hogy a gyűjteményt nézgesse és a házigazdát szinte halálra kinozza a toladó igekezetével, hogy valamit megvásárolhasson.

Az ebéden résztvevett Jürgens, Frick ur, Frick kisasszony és Hovell ur. A fiatal Frick már néhány nap előtt elutazott. A házban még jelen volt a szakácsnő, a szobaleány és a kertész. A kocsis látogatába volt Mossban. Már telefonáltam az ottani rendőrségre és értesítettek, hogy reggel tényleg megérkezett és este a nyolcz órai vonattal elhagyta a várost. Frick kisasszony komornája, Eveline délután nem volt otthon; látogatába ment a beteg édesanyjához.

Ebéd után a társaság lement a muzeumba — így nevezik azt az épületet, amelyről már beszéltem önnek és amelyet Frick ur az én tanácsomra a kert és lakóház között építtetett.

Ha látogató érkezik a villába, a kávé a muzeumban szokták meginni, különösen akkor, ha a vendégek a ritkaságokat óhajtják látni.

Jürgens prokurátor már nem tudom hányadszor ismételte azt a kívánságot, hogy szeretné megnézni a fekete teknősbékát és folytonosan unszolta Fricket, adja el neki.

— Tizezer korona készpénzt fizetek érte! — szólt.

— Kedves Jürgens, először is a gyémánt harminczezernél többet ér, másodsor pedig semmi áron sem adom el.

Jürgensnek végre le kellett mondania a gyémántról, de erőnek erejével egy másik ritkaságot akart megvenni. Különösen egy kis elefántot szeretett volna megvásárolni. Elefántcsontból volt faragva és a homlokán egy óra van. Az óra szerkezetét az állat a testében hordja és az ormánya alkotja az ingát. Ez ide-oda lóbálódik és kómikus látványt nyújt. De a szerencse az elefántnál sem kedvezett az öregnek és a csa-

lád megkönnyebbülten lélegzett fel, mikor az alakudozó öreget a szolgálja elvitte.

Jürgens nagyon nehezen bírja már a járást és az inasa egy székben gördíti haza.

Frick elbucszott tőle és éppen a tárgyakat akarta vissza tenni a helyükre, mikor kint kiáltást hallott. Az ügyetlen szolgálka alkalmasint küssé be volt csipve, az öreget egy virágágyba döntötte. Mindnyájan kiestek a muzeumból a kertbe.

Miután Jürgent ismét besegítették a kocsijába és szerencsésen kikisérték. Frick is és a többiek is a főépületbe mentek.

Igy történt, hogy az öreg Frick a szekrényt elfelejtette becsukni és a muzeum vasajtáját bezárni. Éppen délután öt óra volt.

Az öreg Frick felment a szobájába és egy küssé szundikált. A kisasszony sétálni ment; egész nap fejfájás gyötörte, de hat órakor ismét együtt voltak. Frick kisasszony már egy negyed órával előbb tért haza és a lakószobában már várta teával a nagybátyját.

A kettő hét óráig ült együtt; teáztak és a háztartási számlákat nézték át. Hét órakor a fiatal hölgy ismét kisétált; a fejfájás nem akart szünni. Az öreg Frick a kertajtóig kísérté, ekkor jutott eszébe, hogy a muzeum ajtaját nem zárta el és ekkor vette észre, hogy — a gyémánt eltűnt.

A portás, Iversen öt és félnyolcz között az időt a kis házban töltötte; valamit faragott és a kertajtónak és utcának néző ablaknál állott. Tudakozódtam nála, ki járt ezen idő alatt ki vagy be. Azt felelte: először öt órakor a kisasszony ment el s egy fél óra múlva már visszajött. Körülbelül hat óra tájban Eveline jött haza, de fél hét órakor ismét eltávozott. Hét órakor Hovell ur fegyverrel és patrónáskával felszerelve távozott és a közelben egy kocsiba szállt. Mindjárt utána a kisasszony ment ismét el és az öreg Frick a kapuig kísérté. A szakácsné és a szobalány az egész idő alatt a konyhában és cseléd-szobában tartózkodtak.

(Polyt köv.)

A társadalom
Sztimul 4 fejezet
Hozik. Fordít
Borik, konzul
Borikó a felf
Olaf, a fiok
Mária, a konzul
Tönnösu Ján
Hessoi Lóna
Tönnösu Vil
Röndul
Rummel
Toif Dina
Krap
Rummelné

Kezdet

Vias

Kutya van

Bobora: 8

Georges Feyde

Sze

Victor Ernann

Raymonde

Chandebise C

Ferdinand Aus

Olympe, a fele

Hielangus Ga

Lucienne, a fe

Journel Rom

Vinoche dr.

Babstian

Kezdet

M. Kir.

Uránia

Az új T

Kezdet

Fővárosi

A Gyurk

Vigjáték 4 fe

Kezdet

Főv

WALDMA

Zajos sik

A

Továbbá

B

vált

Jegyelőv

A tölkerb

FO

Izgatol

Bud

Az

Ma

A

Böh

Vö

DE

Nannali

le. Ca

SZÍNHÁZAK

Pénteken, 1908. szeptember 25-én

Nemzeti Színház

A társadalom támaszal. Színmű 4 felvonásban. Irta Ibsen...

Királyszínház

Hollandi lány. Nagy operett 3 felvonásban. Szövegíró...

Vígyszínház

Kutya van a kertben! Komédia 3 felvonásban. Irta: Georges Feydeau...

M. Kir. Operaház

Arva

Urania színház

Az új Törökország. Kezdeté 1/2 8 órakor.

Fővárosi nyári színház

A Gyurkovics lányok. Vígjáték 4 felvonásban. Irta Herceg...

Magyar színház

A szerencse fia. Komédia 4 felvonásban. Irta: Dregoly Gábor.

Apolló - Projektográf

Szerelmi vallomás. - Féltékeny anyós. - Szerelm és kötelesség.

Gyémánt-tolvajok

Az ördög hatalma. - Kereskes kereselyék. - Papucshős. - A felkelő nap gyermekei.

KEZDETE: 6 órakor

IFJ. SCHULLER FERENCZ

nagyvendéglője VI. kerület, Andrássy - ut 39. szám. A szalmaözegek legkedveltebb éttorme.

BEKETOW CIRKUSZ Városliget Telefon 107-46. Ma este harmadnegyed 8 órakor Nagy Fényes Előadás. 'HELGOLAND'

RÉMI KÁVÉHAZ BÜFFÉ

József-körút 4. (Nemzeti színházzal szemben.) Estétkint nagy választék mindennemű hideg ételekben. Egy színházi vacsora 50 fillér Kis palacsinta bor vagy sör 33 fillér.

BUDAPESTI CABARET BONBONNIERE Teréz-körút 28.

Minden este 9 és 1 negyed órakor: 'A néma vádlott' (szíjosi sikerű bohózat). 'BERTA PANAMAJA' 100-ik jubileum előadása.

'LICEUM' Andrassy-ut 13. sz. alatt nyelv-, rajz- és táncoktatás.

- 1. Német nyelv egész évre 100 K. Fizethető félévi 50 K.-ás, v. havi 10 K.-as részletekben. Beiratási díj 1 K.

ÖNKÉNTESÉK

felszerelését jutányos árban vállalja el, a jó hírnevéről ismert egyenruházati intézet

JELINEK EDE ÉS TÁRSA

BUDAPEST, IV., Kiggyó-tér 1. (Királyi bérpalota)

Arjegyzék ingyen és bérmentve. Vidékre szabadszunkat saját költségünkön küldjük.

A már 34 év óta a kerékpárvilágot uraló eredeti angol Heilfal Premier és The Champion

ke-re-ké-pár-alkatrészeket egész világon létező összes kerékpárhoz, óriási forgalmunk következtében melyor leszállított nagyonai eredeti gyári 30% áreszállítással szállítunk vidékre s bárhol kerékpár és alkatrészek nagy kereskedők Ausztria-Magyarországa legnagyobb, legrégibb és legmegbízhatóbb kerékpár raktára.

Budapest, VIII., József-körút 41.

Fióküzlet: Baross-tér 4. és Budán II., Margit-körút 6. - Díszárjegyzékünk 1000 kappal, kerékpár és alkatrészekről ingyen és bérmentve

A törvény követelményeinek megfelelő

Alföldi fehérkeresztes

Sósborszesz

a legáltalánosabban kedvelt és nélkülözhetetlen háziször, igen számos esetben kitűnő szolgálatot tesz, mert

erősítő! üdítő! edző!

Barack-pálinka

közkedvelt ital.

Radial Elixir

kitűnő gyomorkeserű páratlan hatásu!

Gyártja:

az Alföldi Cognacgyár

r.-társaság

KECSKEMÉTEN.

Mindenütt kapható!

Tessék mindenütt csakis eredeti

Alföldi Cognacgyár Kecskemét

gyártmányt kérni.

FŐVÁROSI ORFEUM

WALDMANN IMRE Igazgató. VI., Nagymező-u. 17

Zajos siker! Ma és minden este Zajos siker!

A borsos darab

(Das starke Stück)

Továbbá: AALBACH mint budapesti idegenvezető.

BAUMANN mint Scherloch Hochmetz és a

változatos varieté-műsor.

Az előadás kezdete 8 órakor.

Jegyelővétel 10-1 és 8-8 óráig a nappali pénztárnál. A télikerthben reggeli 5 óráig VORÓS ELE. színgyűjtemények hangversenyek.

FOLIES CAPRICE

Igazgatók: LEITNER és KELETI Főrendező: ROTH SANDOR.

Budapest, Révai-utca 18. SZ.

Az előadás kezdete fél 9 órakor

Ma! fél 10 órakor! Ujdonság

A feleségem férje

Bohózat írta atyr. Rendező Rott Sándor.

Végül 11 órakor

DER LUFTTURNER

Bohózat egy amerikai szállodalai életből írta Satyr Rendező Trebitsch Sándor

Nappali pénztár d. a. 9-11-ig és d. u. 3-6-ig. Az első emelet. Casino de Parisban elsőrangú tánc attrakciók.

Kezdeté fél 12 órakor

Ezüstközök

EZÜSTBŐL és ALPACCA EZÜSTBŐL,
DISZTÁRGYAK. ALKALMI AJÁNDÉKOK
A LEGELÖNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN

EKSZERTELEPÉN
BUDAPEST, VII. Erzsébet-körút 29. sz.

VIDEKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDÍTOK.
ÁRJEJZÉK 2000 PÁRÁZZAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

Eredeti Meidinger
Kályhák és Caloriferek
cseréppel való burkolásra vagy befalazásra.

Telefon 16-15.
Kályhagyára
Andrássy-ut 41. sz.
Szellőzőrácsok minden nagyságban.

Eisler és Vértés, Budapest

AZ ÉN UJSÁGOM

Képes heti gyermeklap,
Szerkeszti:
PÓSA LAJOS.

Előfizetési ára negyedévre 2 korona 50 fillér.
Az új évfolyam október 1-én kezdődik

Mutatványszám
kérésre ingyen.

Kiadóhivatal: Budapest, Andrássy-ut 10.

Titkos betegségek

biztos és lelkiismeretes meggyógyítására óriási tapasztalata folytán legjobban ajánljuk

Dr. CZINCZÁR

egyetemi orvosudor specializáltat.

Igen rövid idő alatt teljes sikerrel gyógyítja a nemi szervek, heveny vagy idült hurutját, vizeletési nehézségeket, hólyagbaj, fekélyeket, syphilit, ideg- és hágerőzsbajt és bármily női betegségeket.

Budapest, 10., Károly-körút 10. I. emele.
Rendel. d. e. 10-4 és este 6-3 óráig.

Vidéktelek levél útján is biztos eredménnyel gyógykezelés és gyógyszerrel is gondoskodik. — Nőknek külön váróterem külön kijárat.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 28 éven át szerzett kórházi tapasztalatai alapján

Dr. KAJDACS

v. es. és kir. esz orvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel, rövid idő alatt gyógyít húgyvesztőfolyást, hólyagbaj, sebeket, bajakört (syphilit), bőrbajokat, elgyengült férfierőt, idősekbenél is, öntörleszt és annak utóbjait, ideg- és hágerőzsbajt, valamint minden női bajokat.

RENDEL: 9-4-ig és este 7-8-ig.

Budapest, VIII., József-körút 2.
Levelekre válaszol, gyógyszeréről gondoskodik.
Levél útján is biztos gyógyásiker.

A Magyar Takaré- és Hitelegyesület
mint Szövetkezet igazgatósága Budapest, VII., Dohány-
uteza 3. sz. alatti helyiségében 1908. október 10-én délelőtt
10 órakor tartandó

redkivüli közgyűlésre

tagjait meghívja.

TÁRGY: A szövetkezet felzámolásának kimondása.

Ha köhög
vagy rekedt, Réthy-féle
czukorkát vegyen 60 fillér-
ért.

Nietzsche filozófiája.

Irtá
BURJÁN KÁROLY.

A modern természetvizsgáló-
dás eredményei. — Szociális
reformtervek. — Nietzsche
eszmérendszere. — Életrajza,
Szellemi fejlődésének fázisai.
Az individualisztikus filozófia
alapelvei. — Nietzsche, mint
korunk eszmeküzdelmeinek
hőse.

Ara 1 korona.

Kapható LAMPEL R.
könyvkereskedése (Wold-
ner F. és Fiai) r. t. Buda-
pest, Andrássy-ut 21.
és minden könyvkereske-
desben.

Első es. kir. szab. almazott Duna-Gőzhajózási Társaság.
Hirdetmény.
Az Első es. kir. szab. Duna-Gőzhajózási Társaság
közli, hogy a budapesti, illetve budapest-újpesti helyi
hajójáratok Szeptember hó 30-án este a folyó évre meg-
szűnnek.
Budapest, 1908. szeptember 15-én.
A magyarországi forgalmi igazgatóság.

BUTOR

RÉSZLETFIZETÉSRE
RENKIVÜLI ÖLCSŐÁRON
KAPHATÓ

ENRENTREU TESTVEREK

EÖTVÖS-UTCA 17. (Andrássy-ut 33-on)
BUDAPEST, VI. KÖTVÖS-UTCA 17. (ANDRÁSSY-UTCA 17-
KÖZÉP ARJEGYZÉK INGYEN. TELEFON 82-3)

BIZTOS

gyógyulást keresőknek
kik bármily
nemi betegségben szenvednek,

mint húgyvesztés és hólyagbajok, húgyvesztőszűkítések, vizelet zava-
rok, éjjeli magömlések, sebék és bajakoros bántalmak (syphi-
lit, az öntörlesztés utóbjaként fellépő, ingobajok, korai férfie-
rő elgyengülés, bármily bőrkülsőek stb. nőknél fehérhólyag,
méh bajok, alapos, gyors és gyökeres gyógyítására szigo-
ruan tudományos és lelkiismeretes gyógymóddal jár-
fogva legjobban ajánljuk

DR. GARAI ANTAL

v. es. és kir. osztály főorvos országos hírné és a legrégibb, 82
éve fennálló rendelő intézetét

Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.
Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Idült húgyvesztés és hó-
lyag bajok vizsgálata villamos húgyvesztőszűkítő segélyével.
Vidéktelek levelekre kimerítő választ és szakaszeri tanácsot nyer-
nek, gyógyszerrel gondoskodik leaz. Titoktartás biztosítva.

Nőknek külön váróterem.

Grammofonok
Cimbalmok
Citerák
Fuvolák és
egyéb hangszerek
részletfizetésre
kaphatók

Aufrecht és Goldschmied

hangszeráruházában
Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.
Árjegyzék ingyen!

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ORAUZLETE.

Alapított
1847.

Brausweller János

Szegeden.

Ca. és kir. kizárólagosan
szab. chronometer és műórás, főtallálója
a remontoir ingaóráknak
stb. stb.

ÓRAK, EKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközölteknek.

Negyedévre

7 kor.

Az előfizetési ár maradt a régi:

1/4 évre 7 korona

Negyedévre

7 kor.

Főtámasza az Egyetértés vezércikkeinek az a körülmény, hogy a függetlenségi párt legkiválóbb vezérfői az Egyetértésben hozzák vezéreszméiket és irányító gondolataikat.

A magyar sajtóban páratlan kedvezményről lépünk az olvasó elé.

Az Egyetértés Vasárnapja

ezímen hetenkint egyszer magas irodalmi színvonalon álló nyolcz oldalas mellékletet adunk, amelyben előfizetőink mindent megtalálnak, ami a héten érdekes volt.

Le a kalappal az Egyetértés színház, irodalom és művészet rovata előtt. A kulturális élet minden jelenségével állandóan és teljes bőséggel foglalkozik mindig az Egyetértés.

Az Egyetértés Vasárnapja

Magyarország és a külföld heti eseményeit szóban és művészi kivitelű képekben mutatja be és így szívesen látott vendége minden háznak.

Biztosíthatjuk, hogy a politikai, országgyűlés-rovatunk mindig a legkimerítőbb és legrészletesebb információját adja a politikai élet minden mozzanatának.

Az Egyetértés Vasárnapja

a hét politikai aktualitásairól rajzokat és torzrajzokat közöl, amelyeket elsőrangú rajzolóink készítenek.

Közmegegyezésre kiváló figyelemmel kíséri az Egyetértés a fővárosi ügyek fejlődését. Mindenkor közügynek tekinti a főváros jólétét.

Az Egyetértés Vasárnapja

szépirodalmi részét a magyar írógárda legje sebbjei szolgáltatják, a külföldi írók munkáinak fordítását szintén jeles erők végzik.

Megsugjuk Önnek a titkot, hogy a belpolitikában való tüzetes tájékoztatás mellett az Egyetértés kiváló gondot fordít a külföld politikai eseményeire.

Az Egyetértés Vasárnapja

első számában megkezdte egy regény közlését, azonkívül ad croquisokat, színházi és sportcikkeket.

A hírszójnál lefolyó események a leggyorsabb feldolgozásra találnak az Egyetértés hasábjain. Tudósítói a legmegbízhatóbban számolnak be a törvénykezé sről.

Az Egyetértés Vasárnapja

nem jelent tulkiadást, mert a vasárnapi mellékletet teljesen díjtalanul, az előfizetési árak telemelése nélkül küldjük az olvasónak.

Nem dicsekszünk, de azzal günk magunknak, hogy az Egyetértés híven ahhoz a hivatásához, hogy a közélet mindenféle megnyilvánulását élénk figyelemmel kíséri, ugyanígy részesíti az egyházi élet eseményeit.

Az Egyetértés Vasárnapja hetenkint legalább nyolcz oldal terjedelmű lesz.

Mint a bomba, úgy hat divatrovatunk asszonyolvasóinkra, mert ezen rovat gyors és megbízható tájékoztatója az asszonyoknak mindazokban az ügyekben, amelyek a toaletti fontos kérdéseit illetik.

Világot behálózó hírszolgálat van az Egyetértésnek. Minden, ami történik, ami az idők és ami a nap krónikájához tartozik, híven tükröződik vissza az Egyetértés hasábjain.

Mint a golyó, mely célba talál, akkép találja el az Egyetértés olvasói igényeit, mert az Egyetértés tárczarovatát irodalmunk jelesei gazdagítják dolgozataikkal.

